

การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน

ศิรินทร์วรรณ พันธุ์วงศ์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย

มกราคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีคณะศิลปศาสตร์ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง เรื่อง “การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในวรรณกรรม เรื่อง ‘น้ำเล่นไฟ’ ของ กฤษณา อโศกสิน” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยของ
มหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(รองศาสตราจารย์เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์พูนพงษ์ งามเกษม)

คณบดีคณะศิลปศาสตร์

มกราคม 2557

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยความสำเร็จของงานวิจัยเรื่อง “การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรมเรื่อง ‘น้ำเล่นไฟ’ ของ กฤษณา อโศกสิน” ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาอันมีค่า ให้ข้อคิด คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเมตตาและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกเป็นเกียรติและเป็นพระคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วรวรรณ ศรียาภัย ที่เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ อีกทั้งช่วยเปิดโลกทัศน์ด้วยการแนะนำแหล่งความรู้ที่มีประโยชน์ และกรุณาตรวจโครงสร้างการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้คำชี้แนะที่ดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ผู้สอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ความคิด ตลอดจนแนวทางในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสุกัญญา ชลศึกษ์ หรือ กฤษณา อโศกสิน ผู้ประพันธ์วรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ซึ่งเป็นวรรณกรรมอันทรงคุณค่า และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกภาษาไทยทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจในงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ขออุทิศให้บิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ศรินทร์วรรณ พันธุ์วงศ์

ชื่อเรื่อง	การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ศิริรินทร์วรรณ พันธุ์วงศ์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2556
คำสำคัญ	ภาพพจน์, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, น้ำเล่นไฟ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาพพจน์
ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ
กฤษณา อโศกสิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย
คุณลักษณะ 3 ข้อ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไข 2 ข้อ
ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ในการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา
อโศกสิน แล้วเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้ภาพพจน์ 8 ประเภท ในการนำเสนอหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน โดยเรียงลำดับจาก
มากไปน้อยดังนี้ นามนัย ร้อยละ 33.71 อุปมา ร้อยละ 19.10 ปรพากย์ ร้อยละ 16.85 อุปลักษณ์
ร้อยละ 14.61 อติพจน์ ร้อยละ 5.62 บุคลาธิษฐาน ร้อยละ 4.49 สัทพจน์ ร้อยละ 4.49 และ
สัญลักษณ์ ร้อยละ 1.12 ตามลำดับ

Title FIGURES OF SPEECH ON THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY IN “NUM LEN FAI” OF GRIDSANA ASOKESIN

Author Sirinwan Phanwong

Advisor Associate Professor, Premvit Vivattanaseth

Academic Paper Independent Study M.A. in Thai, University of Phayao, 2013

Keywords Figures of Speech, Sufficiency Economy, Num Len Fai

ABSTRACT

The purposes of this independent study was to explore the figures of speech illustrating the philosophy of sufficiency economy in “NUM LEN FAI” of Gridsana Asokesin

The 3 pillars: Moderation, Reasonableness and Risk Management, and 2 conditions: Knowledge and Virtue which are the major concepts of the philosophy of sufficiency economy presented in “NUM LEN FAI” were studied under the principles of figures of speech. The research was presented in descriptive analysis

The results revealed that there were 8 types of figures of speech indicating the philosophy of sufficiency economy in “NUM LEN FAI” of Gridsana Asokesin as follows; 33.71 percent was Metonymy, 19.10 percent was Simile, 16.85 percent was Paradox, 14.61 percent was Metaphor, 5.62 percent was Hyperbole, 4.49 percent was Personification, 4.49 percent was Onomatopoeia and 1.12 percent was Symbol respectively.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
ลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	11
แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข.....	12
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ.....	14
การใช้ภาพพจน์.....	16
ประวัติและผลงานของ กฤษณา อโศกสิน.....	19
เรื่องย่อวรรณกรรม “น้ำเล่นไฟ”	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของ กฤษณา อโศกสิน.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โวหารภาพพจน์.....	37
สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ภาพพจน์.....	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การเสนอผลการศึกษา.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 บทสรุป.....	133
สรุปผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผลการวิจัย.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	135
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	139

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบนามนัย (Metonymy)	67
2 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบอุปมา (Simile).....	87
3 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบปรพากษ์ (Paradox)	102
4 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ (Metaphor).....	115
5 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบอติพจน์ (Hyperbole).....	122
6 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบบุคคลาธิษฐาน (Personification).....	126
7 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบสัจพจน์ (Onomatopoeia).....	130
8 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบสัญลักษณ์ (Symbol).....	132

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

- 1 แสดงองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง..... 13

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดความรู้ สะท้อนแนวคิดและทัศนคติของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน โดยมีภาษาเขียนเป็นตัวเชื่อมโยงในการนำเสนอเรื่องราวผ่านตัวละคร บทสนทนา จาก และสถานการณ์ ผู้อ่านจะซาบซึ้งกับสุนทรียภาพที่แฝงอยู่ในเนื้อวรรณกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านและกล่อมเกลาคิดใจให้เกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้ง ไปจนถึงการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น วรรณกรรมหลาย ๆ เรื่อง ช่วยจรรโลงสังคมด้วยเนื้อหาที่สร้างสรรค์ เป็นวรรณกรรมที่สมควรแก่การยกย่อง

ชาติบุษย์ นฤตม (2550, หน้า 2) กล่าวว่า งานวรรณกรรมถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของศิลปกรรมที่อยู่คู่ทุกสังคมมายาวนาน ในสังคมไทยของเราก็เช่นกัน งานวรรณกรรมได้ถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทยมายาวนาน เราใช้วรรณกรรมด้วยจุดประสงค์หลายอย่างที่แตกต่างกันออกไป สำหรับผู้อ่านอาจใช้วรรณกรรมเพื่อความบันเทิง หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น ในขณะที่ผู้แต่งอาจใช้วรรณกรรมเป็นสื่อถ่ายทอดสิ่งที่อยากบอกเล่าและระบายความรู้สึก รวมถึงอาจต้องการจดจารึกบางสิ่งบางอย่างที่พบเห็นมาไว้เป็นหลักฐานสำหรับคนรุ่นหลัง

วรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” (วรรณกรรมนวนิยายสร้างสรรค์) ของ กฤษณา อโศกสิน เป็นวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลดีเด่นจากการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ.2554 เป็นวรรณกรรมที่นำแนวพระราชดำริเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นประเด็นของเรื่อง โดยสะท้อนความคิดและมุมมองของผู้เขียน ผ่านครอบครัวเกษตรกรที่ยึดมั่นในการทำเกษตรแบบยั่งยืน ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมกับครอบครัวของนายทุนเจ้าของตลาดสดที่ทำธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ ไม่แสวงหากำไรเกินควร วรรณกรรมได้นำเสนอคุณค่าของอาชีพเกษตรกรรม ผ่านเรื่องราวของครอบครัวเกษตรกรหัวก้าวหน้าไปพร้อมกับครอบครัวของเศรษฐีเจ้าของตลาดสดสมัยใหม่ แม้จะนำเสนอประเด็นทางสังคมที่หนักหน่วง แต่ผู้ประพันธ์ก็ไม่ได้ละเลยเสน่ห์ของนวนิยายที่ชวนอ่าน ด้วยการสร้างปมขัดแย้งในครอบครัว ปมขัดแย้งในใจของตัวละครและความไม่ลงรอยกันของตัวละครคู่เอก ซึ่งในที่สุดก็คลี่คลายลงด้วยดี

อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของวรรณกรรมเรื่องนี้คือแนวคิดในการเชิดชูคุณธรรม จริยธรรมของผู้ประกอบการ โดยเป็นชีวิตของเกษตรกรและเจ้าของตลาด ผู้มีอุดมคติในการประกอบ

อาชีพ ทั้งการเกษตร และธุรกิจ นอกจากนี้วรรณกรรมเรื่องนี้ยังมีความโดดเด่นในด้านเนื้อหา แนวคิดที่สร้างสรรค์ ตัวละครมีชีวิตชีวา นำเสนออารมณ์ที่บันเทิงใจ ภาษาเนียงงามด้วยฝีมือของผู้ประพันธ์ เช่น

ปู่: เอ็งก็ฟังไว้ด้วยนะว่า แมแต่ตลาดของเราก็เดินตามรอย
พระราชดำริทฤษฎีใหม่ สามขั้นตอนของในหลวงได้...

หลาน: ผมก็เห็นอยู่แล้วไงครับ...เห็นอยู่แล้วว่าทำได้และก็อยากทำ
เราเป็นน้ำใช้ใหม่ พระองค์ท่านทรงเป็นแสงไฟฉายมา
น้ำก็จะเกิดประกายระยิบระยับขึ้นด้วยปัญญาและบารมี
ของดวงไฟ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 287)

ในขณะที่เดียวกันผู้เขียนได้สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และแนวปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งผู้เขียนได้นำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาพसानไว้ในวรรณกรรม เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นแง่มุมและทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

จึงนับได้ว่า วรรณกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ดังที่ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548, หน้า 41-42) ประธานอนุกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวถึงสังคมไทยในปัจจุบันว่าไทยยังขาดภูมิคุ้มกันการรับมือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เพราะประเทศไทยหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเผชิญกับการไหลเข้ามาของกระแสในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้ง ๆ ที่โดยเนื้อแท้ยังขาดความพร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เห็นได้จากปัญหาที่เกิดขึ้น ตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 ที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนแล้วว่าประเทศไทยยังขาดความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ยังหลงระเหิงไปกับสิ่งฉาบฉวย หรือกล่าวได้ว่า ยังขาดภูมิคุ้มกันที่ดี การขาดภูมิคุ้มกัน คือยังไม่สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ และยังขาดความพร้อมอยู่ ซึ่งถ้าหากขยายความออกไป อธิบายได้ว่า สังคมไทยยังขาดความพร้อมในเรื่องสำคัญรวม 5 ประการ คือ

1. ขาดความพอดีด้านจิตใจ คนส่วนมากมีสภาวะจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง และยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ขาดจิตสำนึกที่ดีไม่มีความเอื้ออาทร ไม่รู้จักประนีประนอม นึกถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว

2. ขาดความพอดีด้านสังคม ไม่ค่อยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ชุมชนขาดความเข้มแข็งและที่สำคัญไม่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและเข้มแข็ง

3. ขาดความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งยังมีการใช้และจัดการอย่างขาดความรอบคอบ และที่สำคัญใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ อย่างไม่เป็นขั้นตอน

4. ขาดความพอดีด้านเทคโนโลยี ยังไม่รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง และสอดคล้องกับประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อม

5. ขาดความพอดีด้านเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย หรือเกินฐานะ คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy) เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ซึ่งเป็นเวลานานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำว่าเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากปัญหาต่าง ๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าพระราชหฤทัยในความเป็นไปของเมืองไทยและคนไทยอย่างลึกซึ้ง และกว้างไกล ได้ทรงวางรากฐานในการพัฒนาชนบท และช่วยเหลือประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีความ “พออยู่พอกิน” และมีความอิสระที่สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องติดต่อกับเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ทรงวิเคราะห์ว่าหากประชาชนพึ่งตนเองได้แล้ว ก็จะมีส่วนช่วยเหลือเสริมสร้างประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ในที่สุด พระราชดำรัสที่สะท้อนพระวิสัยทัศน์ในการสร้างความเข้มแข็งในตนเองของประชาชน และสามารถทำมาหากินให้พออยู่พอกินได้ เห็นได้จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ว่า

“การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน หมายถึง คุ้มครองตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง” (มีบุญ, 2550, หน้า 233)

นอกจากนี้ มีบุญ (2550, หน้า 236–238) ยังได้กล่าวถึงระบบพอเพียง ว่าเป็นระบบที่มุ่งเน้นให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัดตามกำลังเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน หากมีเงินเหลือ ก็ควรที่จักต้องแบ่งเก็บออมไว้บางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมา

เพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน (ในที่นี้ อาจเป็นไปจากการดำรงตนด้วยการผ่อนคลายจากภาวะความเครียดจากการประกอบกรงาน เช่น การท่องเที่ยว หรือให้ความบันเทิงแก่ตนเองบ้าง เป็นต้น) เพราะสภาพชีวิตในสังคมปัจจุบัน เหล่ากระแสโลกาภิวัตน์ได้ไหลบ่าเข้ามาอย่างรุนแรง พ่อของเหล่าชาวไทยทราบถึงภาวะปัจจุบันโลกนี้ พระองค์ทรงตระหนักดีว่าสังคมปัจจุบันได้ถูกสร้าง ถูกปลูกฝัง หรือกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัวในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิตที่แท้จริง เช่น การบริโภคเกินความจำเป็น ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวดยความงาม การแต่งตัวตามแบบแฟชั่น การพนันเสี่ยงโชค เป็นต้น จนก่อเกิดให้ไม่มีเงินพอเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ย่อมส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรให้บุคคลหลุดออกมาไม่ได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551, หน้า 8) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ส่วนในด้านเงื่อนไขต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขคุณธรรม เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปัน ใช้เงื่อนไขหลักวิชาการ อาศัยความรู้รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนและเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติ และปัญญา บริหารจัดการการใช้ชีวิต โดยใช้หลักวิชาและคุณธรรมเป็นแนวทาง

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 22-24) ได้อธิบายถึง การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านเศรษฐกิจ บุคคลจะต้องไม่ใช้จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด ควรคิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป
2. ด้านจิตใจ บุคคลจะต้องมีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม คนในสังคมต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว เป็นแนวปฏิบัติที่สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากร เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน และด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่

เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม โดยเริ่มจากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเองสู่หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด

ปัจจุบันปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้สอดแทรกอยู่ในวรรณกรรมโดยมีภาษาเป็นสื่อ สุริยา รัตนกุล (2544, หน้า 2) กล่าวว่า ภาษาถือเป็นเครื่องมือสื่อความหมายที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ เพราะมนุษย์สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้ทุกอย่างตามที่ใจต้องการ ด้วยเหตุเพราะภาษาของมนุษย์มีลักษณะปลายเปิดคือมีความเป็นอนันต์ (infinite) มนุษย์ผู้เป็นเจ้าของภาษาสามารถสร้างประโยคต่าง ๆ ขึ้นมาได้อย่างไม่นับไม่ถ้วนอยู่ตลอดเวลานั่นเอง

การนำความรู้ทางอรรถศาสตร์มาศึกษาหาภาษาที่สื่อความหมายในงานวรรณกรรมจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโวหารภาพพจน์ (Figures of Speech) ในงานวรรณกรรม เพราะเหตุว่างานวรรณกรรมถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นอันมีลักษณะกระทำให้เกิดอารมณ์ ศิลปะถือเป็นเรื่องที่เกิดในใจ และเป็นสิ่งไม่มีตัวตนในตอนเริ่มต้น คือเป็นนามธรรมในขั้นแรก เมื่อเราต้องการแปรเปลี่ยนให้กลายเป็นสิ่งที่มีรูปร่างมีตัวตนให้กลายเป็นสิ่งที่เรียกว่ารูปธรรม ก็ต้องแสดงความรู้สึกในใจนั้นให้ปรากฏออกมาภายนอกใจ คือทำความรู้สึกนั้นให้เกิดเป็นรูปภาพ เป็นเสียงเป็นสี หรือแม้แต่กระทั่งเป็นตัวหนังสือ (ชาติบุษย์ นฤดม, 2550, หน้า 2)

การใช้ภาษาอย่างมีศิลปะก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ ในงานศิลปกรรมใด ๆ ก็ตาม หากสามารถเร้าอารมณ์และสามารถสร้างความสะท้อนใจให้กับมวลชนได้เป็นจำนวนมากที่สุดและยาวนานที่สุด ศิลปกรรมนั้นก็จะได้ชื่อว่าเป็นศิลปกรรมอันยิ่งใหญ่ “Great Works of Art” (เสฐียรโกเศศ, 2546, หน้า 27) สุนทรียภาพ อันเกิดจากกลวิธีการใช้โวหารภาพพจน์ จะทำให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้ มีความเข้าใจในเนื้อความได้อย่างชัดเจน และตีความหมายตามเจตนาของกวีที่ต้องการจะสื่อความรู้สึกนึกคิด สื่ออารมณ์ต่าง ๆ มายังผู้อ่าน

ด้วยความโดดเด่นในการใช้โวหารภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แฝงอยู่ในวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน อันจะนำไปสู่การหยั่งถึงวรรณกรรมอันทรงคุณค่าอีกทั้ง เนื้อเรื่องที่มีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ ยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตสำหรับผู้อ่าน ในขณะที่เดียวกันวรรณกรรมจะช่วยเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน
2. เพื่อศึกษาการใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเป้าหมายในการศึกษา คือ วรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เพื่อนดี พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2553

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณลักษณะและเงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้

2.1.1 คุณลักษณะ

- 1) ความพอประมาณ
- 2) ความมีเหตุผล
- 3) ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2.1.2 เงื่อนไข

- 1) เงื่อนไขความรู้
- 2) เงื่อนไขคุณธรรม

2.2 การใช้ภาพพจน์ ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาการใช้ภาพพจน์ 8 ประเภท ดังนี้

2.2.1 อุปมา (Simile)

2.2.2 อุปลักษณ์ (Metaphor)

2.2.3 บุคลาธิษฐาน (Personification)

2.2.4 อติพจน์ (Hyperbole)

2.2.5 นามนัย (Metonymy)

2.2.6 ปรพากย์ (Paradox)

2.2.7 สัทพจน์ (Onomatopoeia)

2.2.8 สัญลักษณ์ (Symbol)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. น้ำเล่นไฟ หมายถึง วรรณกรรมอันเป็นผลงานของ กฤษณา อโศกสิน ที่ได้รับรางวัลดีเด่นจากการประกวดหนังสือของคณะกรรมการ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2554

2. ภาพพจน์ หมายถึง การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารที่ทำให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพ หรือเกิดจินตนาการ ซึ่งทำให้มีความรู้สึกตรงตามความปรารถนาของผู้ส่งสาร ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการใช้ภาพพจน์ 8 ประเภท ได้แก่

2.1 อุปมา (Simile) คือ การนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกัน

2.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งนั้นเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เป็นการเปรียบเทียบที่ไม่กล่าวตรง ๆ แต่ใช้การกล่าวเป็นนัยให้เข้าใจเอง

2.3 บุคลาธิษฐาน(Personification)คือการเปรียบเทียบโดยการนำเอาสิ่งไม่มีชีวิตหรือมีชีวิต แต่ไม่ใช่คนมากล่าวถึงราวกับเป็นคนหรือทำกิจการอย่างคน

2.4 อติพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้สึกหรือความคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังรู้สึกว่หนักแน่นจริงจัง

2.5 นามนัย (Metonymy) คือ การเปรียบเทียบโดยการใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นจุดเด่นหรือลักษณะสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.6 ปรพากย์ (Paradox) คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกันมากล่าวร่วมกันได้อย่างกลมกลืนกัน

2.7 สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ การใช้ถ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อช่วยสื่อให้ผู้รับสารรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงโดยธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ

2.8 สัญลักษณ์ (Symbol) คือ การเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยใช้คำอื่นแทนคำที่ใช้เรียกนั้นเกิดจากการเปรียบเทียบและ ตีความซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป อาจเป็นคำเพียงคำเดียว ข้อความ บุคคลในเรื่อง เป็นเรื่องเฉพาะตอน หรือเรื่องเรื่องหนึ่งก็ได้

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดแทรกในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน

2. ได้ทราบถึงเทคนิคการใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดแทรกในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน

3. สามารถใช้เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับแนวทางการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมและวรรณคดีเรื่องอื่นๆต่อไป

4. สามารถนำมาใช้กับกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเรื่องการใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.1 ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.2 ลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.3 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข
  - 1.4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
2. การใช้ภาพพจน์
3. ประวัติและผลงานของ กฤษณา อโศกสิน
4. เรื่องย่อวรรณกรรม “น้ำเล่นไฟ”
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของ กฤษณา อโศกสิน
  - 5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โวหารภาพพจน์
6. สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ภาพพจน์

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าพระราชหฤทัยในความเป็นไปของเมืองไทยและคนไทยอย่างลึกซึ้งและกว้างไกล ได้ทรงวางรากฐานในการพัฒนาชนบท และได้ช่วยเหลือประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้มีความ “พออยู่พอกิน” และมีความอิสระที่จะอยู่ได้โดยไม่ต้องติดยึดอยู่กับเทคโนโลยีและกระแสความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ทรงวิเคราะห์ว่าหากประชาชนพึ่งตนเองได้ก็จะมีส่วนช่วยเหลือเสริมสร้างประเทศชาติโดยส่วนรวมได้ในที่สุด อุดม เชยกีวงศ์ (2550, หน้า 289) กล่าวถึงวิกฤตภาวะทางเศรษฐกิจว่า ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมิได้นิ่งนอนใจกับ

ปัญหาที่เกิดขึ้น หากแต่พระองค์ทรงตระหนักและห่วงใยทุกข์สุขของราษฎรไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นในวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำรัสเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น ทั้งนี้พระองค์ทรงใช้การยกตัวอย่างของการดำเนินชีวิตของบุคคลแต่ละคน ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานให้เห็นภาพอันเป็นที่มาของปัญหาทางเศรษฐกิจ อีกทั้งพระองค์ทรงให้สติในการกลับไปทบทวนการพัฒนาประเทศ เห็นได้จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน หมายถึง อุ่มชูตัวเองให้มีพอเพียงกับตัวเอง” (มีบุญ, 2550, หน้า 233)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เสด็จพระราชดำเนินไปทุกแห่งของประเทศ เพื่อทรงงานด้านสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาท้องถิ่นที่ทุรกันดาร จนปวงชนชาวไทยและนานาประเทศต่างประจักษ์ในพระปรีชาสามารถและ พระอัจฉริยภาพของพระองค์ที่พระราชทานความช่วยเหลือแก่ประชาชนชาวไทย เพื่อให้รอดพ้นอันตราย และยังทรงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งภัยธรรมชาติ และวิกฤติทางการเมืองให้ประเทศชาติ สามารถดำรงความเป็นเอกราชมีความร่มเย็นเป็นสุข (พลาดีศย์ สิทธิธัญกิจ, 2549, หน้า 114)

นอกจากนี้ มีบุญ (2550, หน้า 236–238) ยังได้กล่าวถึงระบบพอเพียงว่าเป็นระบบที่มุ่งเน้นให้บุคคลสามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุข สามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียง และประหยัดตามกำลังเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน หากถ้ามีเงินเหลือก็ควรที่จักต้องแบ่งเก็บออมไว้บางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน (ซึ่งอาจเป็นไปจากการดำรงตนด้วยการผ่อนคลายจากภาวะความเครียดจากการประกอบกรงาน เช่น การท่องเที่ยว หรือให้ความบันเทิงแก่ตนเองบ้าง เป็นต้น) เพราะสภาพชีวิตในสังคมปัจจุบัน เหล่ากระแสโลกาภิวัตน์ได้ไหลบ่าเข้ามาอย่างรุนแรง พ่อของเหล่าชาวไทยทราบถึงภาวะปัจจุบันโลกนี้ พระองค์ทรงตระหนักดีว่าสังคมปัจจุบันได้ถูกสร้าง ถูกปลุกฝัง หรือกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัวในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิตที่แท้จริง เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงามการแต่งตัวตามแบบแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนก่อเกิดให้ไม่มีเงินพอเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ย่อมส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรให้บุคคลไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าหากไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาอันทรงคุณค่าที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะว่า “ประเทศไทยสมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้อิสระ ไม่มีพอมีพอกิน

จึงจะต้องเป็นนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้จะให้ทุกคนพอเพียงได้ พอเพียงนี้ ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่า พอ” ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต แก่พลสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ และเมื่อ ภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและ ยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 5)

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงคิดและตระหนักมาช้านาน เศรษฐกิจพอเพียงเป็น เศรษฐกิจที่พอเพียงกับตัวเอง ทำให้อยู่ได้ ไม่ต้องเดือดร้อน มีสิ่งจำเป็นที่ทำได้โดยตัวเองไม่ต้อง แข่งขันกับใครและมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีมุ่งสู่สังคมที่มี ความสุขอย่างยั่งยืน

1.2 ลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลก ยุคโลกาภิวัตน์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 6-7) กล่าวว่า ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการเผชิญกับผลกระทบใด ๆ อันเกิดจาก การเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และ ระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและ ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่ เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และ พร้อมต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยนเรศวร (2542, หน้า 91) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้คือระบบเศรษฐกิจ ที่พึ่งตนเองได้ในความหมายของวิชาการนั้น หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้ โดยไม่ต้อง

พึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่คนไม่ได้เป็นเจ้าของสิ่งนี้คือ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับประเทศหรือชุมชนขนาดใหญ่

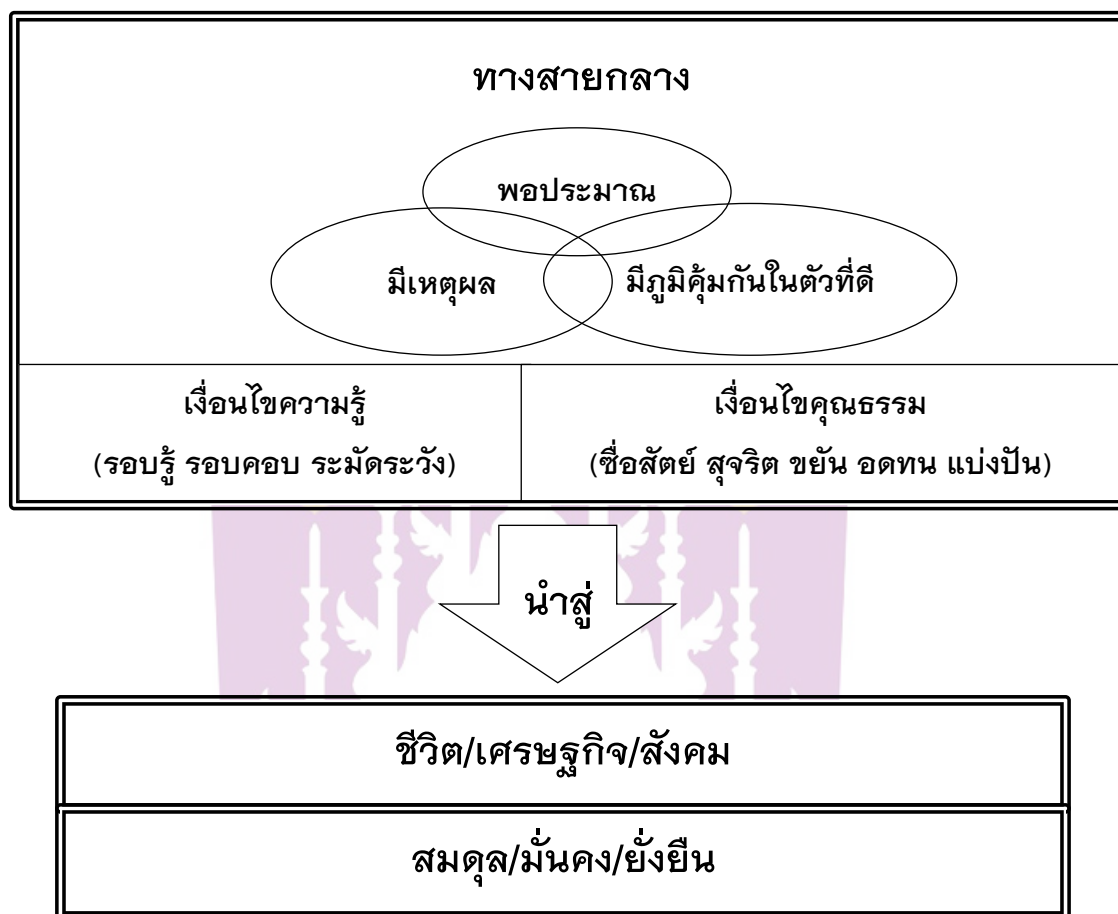
มีบุญ (2550, หน้า 237) ได้กล่าวว่า Self-Sufficiency หมายถึง ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง (พึ่งตนเอง) บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่าให้ยืนบนขาตนเอง คำว่ายืนบนขาตนเองนี้มีบางคนพูดว่าชอบกล ใครจะมายืนบนขาคนอื่น มายืนบนขาเราเราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเองก็ต้องเสียหลักหกล้มหรือล้มลง อันนี้ก็เป็นความคิดที่อาจจะเพียงพอไปหน่อย แต่ว่าเป็นตามที่เขาเรียกว่า ยืนบนขาของตนเอง (ซึ่งแปลว่าพึ่งตนเอง) หมายความว่า สองขาของเรามียืนบนพื้นให้อยู่ได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอยืมขาของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสนอทฤษฎีใหม่ ทรงเรียกว่า “เศรษฐกิจพอเพียง (Self-Sufficiency Economy) หรือที่ในวารสารของมูลนิธิชัยพัฒนาเรียกว่า “เศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง” จุดประสงค์ตามที่ปรากฏในพระราชดำรัส คือ “เพื่อพออยู่พอกิน อิ่มชูตนเองได้” มีแนวทางดำเนินงานสรุปได้ 3 ขั้นตอน คือ การจัดสรรพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย การรวมพลังของชุมชน และความร่วมมือของกลุ่ม หรือสหกรณ์ในชุมชน กับองค์กรหรือภาคเอกชนภายนอก (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2541, หน้า 232-237)

กล่าวโดยสรุป เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจที่พอเพียงกับตัวเอง ทำให้อยู่ได้ไม่ต้องเดือดร้อน มีสิ่งจำเป็นที่ทำได้โดยตัวเองไม่ต้องแข่งขันกับใคร และมีเหลือเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ไม่เป็นปรีชาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง สู้หมู่บ้านและสู้เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด เป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ ในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

1.3 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ข้อ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม แสดงให้เห็นดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงองค์ประกอบของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2548, หน้า 44

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548, หน้า 43) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยอธิบายว่า 3 ห่วง คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยจะต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของพอเพียงนั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ส่วน 2 เจื่อนใจ คือการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย

1. เจื่อนใจความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ

2. เจื่อนใจคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างอันประกอบไปด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และรู้จักใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

1.4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

อุดม เชยทิววงศ์ (2550, หน้า 293-294) ได้อธิบายถึงการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 175-177) ได้อธิบายถึง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับว่า

1. ระดับบุคคลและครอบครัว เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวนั้นคือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอรรถภาพและที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม

2. ระดับชุมชน ประกอบด้วยบุคคลและครอบครัวที่มีความพอเพียงแล้ว คนในชุมชนรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของบุคคลและชุมชนซึ่งในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีส่วนในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีความพอประมาณอย่างมีเหตุผล

3. ระดับรัฐหรือระดับประเทศ ประกอบด้วยสังคมที่มีความเข้มแข็ง เป็นการบริหารจัดการประเทศ โดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่ อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้

4. ระดับนักธุรกิจ ดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์หรือกำไรระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ยอมรับการมีกำไรในระดับพอประมาณ

5. ระดับนักการเมือง การกำหนดนโยบาย การออกกฎหมายและข้อบัญญัติต่าง ๆ หรือดำเนินวิถีทางการเมืองให้ยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง และผลประโยชน์ของส่วนรวม

6. ระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระดับองค์กรหรือผู้บริหารต้องบริหารความเสี่ยง และไม่ทำโครงการที่เกินตัวหรือเสี่ยงเกินไป ปรับขนาดองค์กรให้เหมาะสม จัดกำลังคนตามความรู้ความสามารถ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

7. ระดับครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา เล็งเห็นความสำคัญและน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เป็นตัวอย่าง เป็นแม่พิมพ์และพ่อพิมพ์ที่ดี ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตและพัฒนาระบบการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. ระดับนักเรียน นิสิต นักศึกษา รู้จักแบ่งเวลาเรียน เล่นและดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และพอประมาณกับตนเอง

9. ประชาชนทุกคน ดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ไม่ทำ การใด ๆ ที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ทำอะไรมากเกินไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 22–24) ได้อธิบายถึงการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป

2. ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญาและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด และรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากร เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน

5. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

ในระยะเวลาที่และต่อไปในอนาคตข้างหน้า คงต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเสียใหม่ต้องกลับสู่ความเรียบง่ายของความเป็นไทย อยู่ด้วยความเฉลียวฉลาด ลดค่าใช้จ่าย แม้กระทั่งวิธีการจัดการทรัพยากรจะต้องทำอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศก้าวหน้าไปอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2544, หน้า 112)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียงมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

2. การใช้ภาพพจน์

ในการศึกษาภาพพจน์ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามประเด็น ดังนี้

เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ (2554, หน้า 27-29) กล่าวไว้ว่า การใช้กวีโวหาร หมายถึง การใช้ถ้อยคำอย่างมีศิลปะและชั้นเชิง เพื่อให้เกิดอารมณ์ โดยมุ่งเอาความรู้สึกด้านอารมณ์เป็นสำคัญ กวีโวหารที่กวีใช้ทั่วไปนิยมใช้มีหลายประเภท เช่น

1. อุปมาอุปไมย คือ การเปรียบเทียบโดยการนำเอาสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (แต่ไม่ใช่ของอย่างเดียวกัน) มาเปรียบเทียบกันเพื่อชักโยงความคิดของผู้อ่านให้เกิดจินตภาพได้ดียิ่งขึ้น กวีโวหารประเภทนี้จะมีคำเชื่อมระหว่างสิ่งที่เปรียบเทียบกับสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบ เช่น คำว่า เหมือน ดุจ ดัง ปาน ประหนึ่ง ราวกับ ฯลฯ

2. อุปลักษณะ คือ การเปรียบเทียบโดยการนำลักษณะอาการของสิ่งหนึ่งโอนไปใช้กับอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อชักโยงความคิดให้เห็นคล้ายคลึงกัน ซึ่งกวีโวหารประเภทนี้อาจจะมีคำเชื่อมหรือไม่ก็ตาม ถ้าไม่มีก็จะเป็นลักษณะที่เปรียบเทียบไปเลย แต่ถ้ามีคำเชื่อมก็มักจะมีคำว่า เป็น คือ เท่า หรือ ปะปนอยู่

3. ปรพากย์หรือปฏิพากย์ คือ การนำถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกันมากล่าวอย่างกลมกลืนเพื่อเพิ่มความหมายให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

4. อติพจน์ คือ การพรรณนาถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเกินความจริงจะเอาข้อเท็จจริงไปจับไม่ได้ ทั้งนี้เพราะกวีต้องการจะเร้าอารมณ์และความรู้สึกสะท้อนใจเป็นสำคัญ

5. บุคลาธิษฐาน หรือบุคคลวัต คือ การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิตหรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่คนให้มีอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดหรือกิริยาอาการเหมือนกับคน

6. ลัทพจน์ คือ ถ้อยคำที่สร้างขึ้นเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงสัตว์ เสียงลม เสียงคลื่น เสียงฝน เสียงดนตรี ฯลฯ โดยมุ่งให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงนั้น

7. สัญลักษณ์ คือ คำที่ใช้เรียกแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนใหญ่คำที่นำมาแทน (คำที่เป็นสัญลักษณ์) จะเป็นคำที่เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความ ซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจและรู้จักกันโดยทั่วไป

8. นามนัย คือ คำหรือวลี ที่ใช้เรียกแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคำที่นำมาใช้เรียกนั้น เป็นคำที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่จะกล่าวถึง ซึ่งคล้ายกับสัญลักษณ์ แต่จะต่างกันที่นามนัยจะนำเอาลักษณะบางส่วนของสิ่งหนึ่งมากกล่าว เพื่อให้หมายถึงสิ่งที่ต้องการจะกล่าวถึงนั้นทั้งหมด

เสาวภา ธาณีรัตน์ (2553, หน้า 119-113) กล่าวว่า การใช้ภาพพจน์ หมายถึง กลวิธีที่ใช้ภาษาแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดมโนทัศน์ มีจินตนาการตรงกับภาพในใจที่ผู้เขียนต้องการเสนอการใช้ภาพพจน์เพื่อการเปรียบเทียบนี้เป็นศิลปะในการใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดรสความที่กระฉ่างชัด กลวิธีที่ทำให้เกิดภาพพจน์อยู่ที่การใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบในลักษณะต่าง ๆ มีดังนี้

1. ภาพพจน์อุปมา หมายถึง การนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกัน โดยยกเอาสิ่งที่จะกล่าวถึงโดยตรงมาตั้งไว้ (อุปไมย) และนำอีกสิ่งหนึ่งมาเปรียบ (อุปมา) โดยใช้คำเชื่อมบ่งบอกการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน คำเชื่อมโยงเหล่านี้มีมากพอสมควร เช่น อุปมา ดุจ ดัง ปาน ราว รวากับ เหมือน แม่น เป็นต้น

2. ภาพพจน์อุปลักษณ์ การเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณ์ หมายถึง การยกอรรถหรือความหมายมาเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบโดยนัย ที่ไม่มีคำเชื่อมบ่งระบุความเปรียบเทียบ ถ้าจะเปรียบอะไรกับสิ่งใดนั้น ก็จะนำลักษณะเด่นของสิ่งนั้นมากล่าวทันที หรือนำชื่อของสิ่งนั้นมากล่าว หรือนำเอาอาการของสิ่งหนึ่งถ่ายโยงไปใช้กับสิ่งหนึ่งเพื่อถ่ายโยงความคิด ถ้าจะมีคำโยงก็มักจะมีคำว่า คือ เป็น เท่า เป็นต้น

3. ภาพพจน์ปรพากย์ การเปรียบเทียบชนิดนี้เป็นการเปรียบเทียบที่มีลักษณะตรงกันข้ามมาเปรียบเทียบ เพื่อทำให้มองเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เข้มข้นขึ้น และในบางครั้งยังสร้างอารมณ์ขันได้ดีอีกด้วย

4. ภาพพจน์นามนัย หมายถึง การเปรียบเทียบโดยการมีส่วนหนึ่งหรือบางส่วนของความหมายแทนทั้งหมด คือการนำเอาคุณสมบัติเด่น ๆ ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากล่าวแทนที่จะกล่าวถึงสิ่งนั้นโดยตรง ดังเช่นถ้าจะกล่าวถึง “ดาบ” อันมีความหมายตรงว่า อาวุธ แต่จะใช้ในเชิงตีความ อาจหมายถึงนักรบก็ได้ หรือ “ปากกา” หมายถึงเครื่องมือของนักเขียน ถ้าจะตีความก็อาจจะหมายถึงนักเขียนก็ได้

5. ภาพพจน์อุปมาอุปไมยหรืออภิปจน์ เป็นการใช้คำเปรียบเทียบหรือความเปรียบเทียบที่เกินจริง เพื่อให้ได้ภาพแห่งความรู้สึกที่มากเกินไปเสียเหลือเกิน จนใช้ภาษาเปรียบธรรมดาไม่ได้ ภาพพจน์ชนิดนี้มักจะเอาความเป็นจริงโดยธรรมชาติไปจับไม่ได้ แต่ให้ความรู้สึกและจินตนาการได้สมบูรณ์

6. ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน ภาพพจน์ชนิดนี้ในหนังสือสุภาพธาลังกา เรียกว่า ไวหารสมาธิคุณ หมายถึง การยกเอาสภาพปกติของวัตถุอย่างหนึ่งไปไว้ในวัตถุอื่น เช่น ยกเอาสภาพมีชีวิตไปไว้ในสิ่งไม่มีชีวิต หรือกระทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้นมา ยกสภาพหรือพฤติกรรมของสัตว์และสิ่งของให้กระทำอาการแบบคน เหล่านี้เป็นต้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2554, หน้า 126-131) กล่าวว่า ภาพพจน์ คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างใช้โวหาร ไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้โดยมีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความเข้าใจ และต่อความรู้สึกยิ่งขึ้นกว่าการใช้ถ้อยคำบอกเล่า การสร้างภาพพจน์มีวิธีการหลายแบบ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย (Simile) คือ การเปรียบเทียบอีกสิ่งหนึ่งว่าเหมือนหรือเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มีคำแสดงความหมายว่า เหมือน หรืออาจเป็นการกล่าวเปรียบเทียบโดยตรง

2. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นภาพพจน์อีกแบบหนึ่ง เป็นการสมมติขึ้นให้มีกิริยาอาการเหมือนมนุษย์

3. สัญลักษณ์-สิ่งแทน (Symbol) ในความหมายกว้างที่สุด หมายถึง สิ่งหนึ่งซึ่งใช้แทนอีกสิ่งหนึ่ง สัญลักษณ์อาจเป็นคำคำเดียว เป็นข้อความ เป็นเรื่องเฉพาะตอนหรืออาจเป็นทั้งเรื่องก็ได้ และสัญลักษณ์ในลักษณะของภาพพจน์นั้นอาจเป็นการเปรียบเทียบ (metaphor) ด้วยก็ได้ หรือและอาจเป็นภาพพจน์แบบอื่นอีกก็ได้ด้วยสุดแต่วิธีการนำมาใช้

4. การกล่าวถึงความขัดแย้งคู่ขนานกัน (Paradox) เช่น ความขมขื่นอันหวานขื่น ชัยชนะบนกองกระดูก ความเร่าร้อนในก้อนน้ำแข็ง ไม้งามกระรอกเจาะ เหล่านี้เป็นตัวอย่างของการกล่าวขัดแย้งคู่ขนาน

5. การกล่าวเกินจริง (Hyperbole) มีปรากฏในชีวิตอยู่เป็นประจำ เมื่อเราต้องการเน้นความรู้สึกใด เราอาจจะพูดว่า “ร้องไห้หน้าตาเป็นสายเลือด” หรือ “เจ็บใจจะขาด” ในบทกวีมีเป็นอันมากที่กล่าวเกินจริง โดยมีความมุ่งหมายให้กระทบอารมณ์ ไม่ได้เพ่งเล็งข้อเท็จจริง เช่น

สำนวนที่พรรณนาความเศร้าโศก และการรำไห้ของประชากรราษฎรเมื่อพระลอสิ้นพระชนม์ว่า “แลแห่งใดเห็นน้ำ ย่อมน้ำตาคน” กล่าวนี้เพื่อเน้นความโศกเศร้า

6. การกล่าวน้อยคำแต่กินใจความกว้างขวาง (Understatement) เป็นความพยายามสื่อสารอารมณ์อันลึกซึ้ง ถ้าจะอธิบายถอดความก็จะได้ความหมายกว้างไกลกว่าถ้อยคำที่กล่าวแต่เพียงสั้น ๆ แต่เข้มข้น

7. การใช้คำถามที่รู้คำตอบอยู่แล้ว และไม่ต้องการคำตอบอีก (Rhetoric question) เช่น ในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ “ลงกาเป็นสองเมืองหรือ ให้น้องแล้วจะรื้อมาให้พี่” หรือ เซลล์ (Shelly) กวีอังกฤษถามว่า “ถ้าฤดูหนาวมาถึงแล้วละนี้ ฤดูใบไม้ผลิจะอยู่ห่างไกลหรือไหน”

8. การกล่าวเย้ยกล่าวประชด (Irony หรือ Sarcasm) เริ่มตั้งแต่การกล่าวประชดประชันไปจนถึงแตกตั้น และเหยียดหยามเป็นขั้นที่สุด แต่มิได้กล่าวตรง ๆ มีวิธีการพูดที่ตั้งใจให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายที่แท้จริงเอาเอง

9. การกล่าวเท้าความ (Allusion) เป็นการกล่าวอ้างถึง บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ เป็นที่รู้จักกันดีทั่วไป ยกมาประกอบข้อความ เมื่อเอ่ยขึ้นมาก็เป็นที่รู้จักและเข้าใจทันที

การใช้ภาพพจน์ตามผู้รู้หรืออธิบายไว้ข้างต้น หากรวบรวมแล้วจะมีภาพพจน์อยู่ทั้งหมด 12 ประเภท ได้แก่ อุปมาอุปไมย อุปลักษณะ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย สัทพจน์ พรพากย์ สัญลักษณ์ การกล่าวน้อยคำแต่กินใจความกว้างขวาง การใช้คำถามที่รู้คำตอบอยู่แล้ว การกล่าวเย้ยกล่าวประชด และการกล่าวเท้าความ แต่ผู้วิจัยจะใช้ภาพพจน์หลักเพียง 8 ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณะ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย สัทพจน์ พรพากย์ และสัญลักษณ์ ทั้งนี้เพราะเป็นภาพพจน์อันเป็นที่ยอมรับรู้จักกันโดยทั่วไป

3. ประวัติและผลงาน ของ กฤษณา อโศกสิน

กฤษณา อโศกสิน เป็นนามปากกาของ สุกัญญา ชลศึกษ์ เกิดเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2474 ภูมิลำเนาเดิมคือ ตำบลสำราญราษฎร์ จังหวัดกรุงเทพฯ ประกอบอาชีพนักเขียน เป็นบุตรของ นายกระมล ชลศึกษ์ กับ นางทองโปร่ง ชลศึกษ์ (วิกิพีเดีย, 2556, สืบออนไลน์)

สุกัญญา ชลศึกษ์ สมรสกับ นายประพันธ์ ญาณารณพ เมื่อ พ.ศ. 2502 มีบุตรทั้งสิ้น 4 คน และหย่าจากกันเมื่อ พ.ศ. 2512 หลังจากนั้นได้ใช้ชีวิตครอบครัวกับ นายสมพร ภูริพงษ์ (ไม่ได้จดทะเบียน) ซึ่งเป็นนักวาดรูป นักแสดง นักร้อง และนักเขียน แต่ต่อมาก็เลิกรากันไปเมื่อปี พ.ศ. 2527 (จันทร์กะพ้อ, 2556, สืบออนไลน์)

กฤษณา อโศกสิน (2547, หน้า 770) ได้กล่าวถึง สมาชิกในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย พี่น้อง จำนวน 6 คน คือ นางสุกัญญา ชลศึกษ์, นายปรีชา ชลศึกษ์, นางกาญจนา ปิณฑะประทีป, นางวาสนา เคนแมน, นายยัญชัย ชลศึกษ์ และ นางสุขุมมาลย์ เขาวรรณวิ และบุตรธิดา จำนวน 4 คน คือ นายชลธวัช ญาณารณพ, นางสาวญาดา ญาณารณพ, นายปารเมศ ญาณารณพ และ นายพฤทธิพล ปิณฑะประทีป (นำขอไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม)

กฤษณา อโศกสิน เริ่มเข้าศึกษาระดับประถมศึกษา เมื่ออายุระหว่าง 5 ขวบ ถึง 8 ขวบ ที่โรงเรียนราษฎร์ จังหวัดอ่างทอง และโรงเรียนบุนนาควิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่ออายุ 9 ขวบ ได้เข้ามาเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนราชนิเวศน์ ปากคลองตลาด จาก ม.1 จนกระทั่งจบเตรียมอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2492 ได้เข้าศึกษาต่อที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เรียนอยู่ 2 ปี จึงสอบเข้ารับราชการที่กรมประมง กระทรวงเกษตร และได้รับราชการอยู่เป็นเวลา 17 ปี หลังจากนั้นจึงลาออกจากราชการ เพื่อเขียนหนังสือเป็นอาชีพเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 ส่วนตำแหน่งราชการครั้งสุดท้ายคือบรรณารักษ์ตรีประจำห้องสมุดกรมประมง

ฐาพร (2542, หน้า 44-45) กล่าวว่า ด้วยเหตุที่ กฤษณา อโศกสิน มีความยกย่องเทิดทูนในคุณค่าของวรรณกรรม จึงได้มุ่งสร้างผลงานด้วยความประณีต แสดงกลวิธีในการเสนอเรื่องตัวละคร มาก และแนวคิดที่อุดมด้วยลักษณะทางด้านวรรณศิลป์ และสุนทรียภาพตามทฤษฎีแห่งการสร้างสรรค์วรรณกรรม ผลงานของ กฤษณา อโศกสิน นับได้ว่ามีคุณภาพเทียมเท่าผลงานของนักเขียนมีชื่อในวงการวรรณกรรมสากล ทั้งในด้านเค้าโครงเรื่อง การนำเสนอ เนื้อเรื่องตลอดจนภาษาที่ใช้

สุกัญญา ชลศึกษ์ เริ่มต้นการประพันธ์ด้วยวัยเพียง 15 ปี และมีความมุ่งมั่นจะเป็นนักเขียนโดยมีผลงานเรื่องสั้นเป็นเรื่องแรก ได้แก่ เรื่อง “ของขวัญปีใหม่” ลงในหนังสือ “ไทยใหม่-วันจันทร์” ในนามปากกาว่า “กัญญาชลา” ประมาณปี พ.ศ. 2489 หลังจากจบการศึกษาได้เข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่เสมียน กรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยได้รับเงินเดือน 450 บาท แต่ยังคงมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นนักเขียนต่อไป และมีผลงานเรื่องสั้นลงตีพิมพ์ในนิตยสาร “ศรีลัปดาห์” และทยอยลงตีพิมพ์ออกมาเรื่อยๆ อย่างสม่ำเสมอไม่น้อยกว่าร้อยเรื่อง ในขณะที่นวนิยายก็ได้เริ่มมีออกมาไม่ว่าจะเป็น หยาดน้ำค้าง, ดอกหญ้า, ดวงดาวสวรรค์ (วิกิพีเดีย, 2556, สืบค้นออนไลน์)

สำหรับนามปากกา “กฤษณา อโศกสิน” นั้นเริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2501 ด้วยผลงานนวนิยายชื่อว่า “วิหคที่หลงทาง” ตีพิมพ์ใน ‘สตรีสาร’ และได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านเป็นอย่างดี เธอเคยกล่าวถึงที่มาของนามนี้ว่า “ชื่อนี้ประหลาด มันแวบขึ้นมาในสมอง ในขณะที่นั่งคิดว่า จะใช้นามปากกาอะไร...เกิดขึ้นมาได้ตั้งใจ และแปลออกมาได้ความว่า ไม่หอม ทรัพย์ที่

ปราศจากทุกข์...” นามปากกานี้ได้สร้างผลงานออกมามากมาย เช่น น้ำผึ้งขม, ระฆังวงเดือน, ชลธิพิศवास และอีกมากมายกว่าหนึ่งร้อยเรื่อง รวมทั้ง ‘ปฐมนิเทศ’ ที่ทำให้กฤษณากลายเป็นนักเขียนรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมอาเซียน (ซีไรต์) ผลงานของ กฤษณา อโศกสิน ได้รับการชื่นชมว่าเป็นงานเขียนที่เกาะเกาะเปลือกสังคมได้อย่างละเอียดไม่ว่าจะเป็น ลานลูกไม้, โฟทะเล, เลื้อยสีฝุ่น, รอบรวงข้าว, เรือมนุษย์, สมที่เปลี่ยนทาง, ผันหลงฤดู, บุษบกใบไม้ ฯลฯ

ในระหว่าง พ.ศ. 2510–2520 เป็นช่วงเวลา 10 ปีที่ สุกัญญา ชลศึกษ์ ทำงานหนักมาก ส่วนใหญ่เขียนเรื่องลงหนังสือรายสัปดาห์ เช่น แม่ศรีเรือน, นพเก้า, ศรีสยาม, ดวงดาว โดยเขียนวันละหนึ่งเรื่อง วันละหนึ่งตอนต่อหนึ่งเรื่อง สุกัญญา ชลศึกษ์ ทำงานตั้งแต่ 9 โมงเช้า จนกระทั่งบางวันอาจจะเขียนจนถึง 6 โมงเย็นจึงจะเลิกงาน พอขึ้นข้างบนแล้วก็ต้องทำงานต่อ แต่จะเป็นงานตรวจต้นฉบับ (วิกิพีเดีย, 2556, สืบออนไลน์)

ผลงานของ กฤษณา อโศกสิน หลายเรื่องได้มีการนำไปสร้างเป็นละครและภาพยนตร์ ได้แก่ เรือมนุษย์, ดวงตาสวรรค์, ผันกลางฤดูฝน, น้ำผึ้งขม, เมียหลวง, โฟหนาว, เลื้อยสีฝุ่น, ข้ามสีทันดร, หน้าต่างบานแรก, คาวน้ำค้าง, เนื่อนาง, ลายหงส์, ปีกทอง, ปฐมนิเทศ และห้องที่จัดไม่เสร็จ

ฐาพร (2542, หน้า 45) กล่าวว่า กฤษณา อโศกสิน เป็นนักเขียนสตรีคนหนึ่งในบรรดานักเขียนไทยจำนวนไม่มากนัก ที่สามารถยึดงานประพันธ์เป็นอาชีพอย่างมั่นคงและก้าวไปสู่เกียรติยศอันสูงยิ่ง ท่านเป็นนักประพันธ์สตรีที่ยืนหยัดอยู่ในวงการประพันธ์ด้วยอาชีพนักเขียนอย่างมั่นคงและดีเยี่ยม ท่านมีอุดมคติที่ส่งตนให้มีชื่อเสียงทวีขึ้นตลอดเวลา คือการแทรกคติธรรมที่เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนา คือ “กรรมย่อมเป็นเครื่องชี้วิถีชีวิตของมนุษย์ทำดีย่อมได้ดีและทำชั่วย่อมได้ชั่ว” ไว้ในนวนิยายของตน โดยให้ผู้อ่านตีความหรือรับทราบตามแต่พื้นฐานและสภาพแวดล้อมชีวิตของแต่ละบุคคล และท่านยังมุ่งสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นตามลำดับกาลเวลา

กฤษณา อโศกสิน มีผลงานเขียนทั้งเรื่องสั้นและนวนิยายรวมทั้งหมดประมาณ 140 เรื่อง กับสารคดีอีก 4 เรื่อง และบทความชุดไฟส่องทางอีก 5 เล่ม

อย่างไรก็ตาม ผลงานของ กฤษณา อโศกสิน ล้วนเป็นผลงานสร้างสรรค์และเป็นผลงานคุณภาพที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ด้วยคุณภาพของผลงานดังกล่าวทำให้ กฤษณา อโศกสิน ได้รับรางวัลศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ทางด้านนวนิยาย เมื่อปี พ.ศ. 2531 และยังคงเคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ พ.ศ. 2539 และในปี พ.ศ. 2545 ยังได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคามอีกด้วย (วิกิพีเดีย, 2556, สืบออนไลน์)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา กฤษณา อโศกสิน ได้สร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย โดยมีการใช้นามปากกาต่าง ๆ ดังนี้ (วิกิพีเดีย, 2556, สืบออนไลน์)

นามปากกาที่เปิดเผย

กฤษณา อโศกสิน	กัญญาชลา
สไบเมือง	สุกัญญา
สุปปาวาสา	กระเรียนทอง
ญาดา	

ผลงานในนามปากกา กฤษณา อโศกสิน

กิ่งมัลลิกา	เกสรดอกสวาท
เกิดมาสวย	กระเช้าสีดา
กระท่อมปลายนา	ข้ามบรรพกาล
ข้ามสี่พันตร	ขุนหอคำ
เข็มซ่อนปลาย	ขอบฟ้าใหม่
คาวน้ำค้าง	คลื่นอารมณ์
ควั่นเทียน	ความรักแสนกล
เงาจันทร์	จันทร์ยาตรา
จำหลักไว้ในแผ่นดิน	ฉากทอง
ชาวกรง	ชิงช้าดอกบานชื่น
ชีวิตเป็นของเรา	ชลธิพิศวาส
ตั้งดาวเดือน	ดาตฟ้าดาว
ดาวเหนือ	เดือนครึ่งดวง
ดอกไม้ไร้นาม	ตะวันตกดิน
ถ่านเก่าไฟใหม่	เถาว์ลัยสวาท
ถนนไปดวงดาว	ถนนสายเสน่หา
ทะเลโลกย์	ทรายย้อมสี
น้ำค้างกลางดึก	น้ำค้างยามเช้า
น้ำท่วมเมฆ	น้ำผึ้งขม
น้ำเซาะทราย	น้ำเล่นไฟ
นางพญาหลวง	เนื้อแท้

เนื้อทอง	เนื้อนาง
เนื้อใน	บันไดเมฆ
บันไดไม้รัก	บัลลังก์ใยบัว
บาดาลใจ	บ้านชนนิก
บาปสลาย	บุษบกใบไม้
บุหลันรัญจวน	ปากามเทพ
ปีกทอง	ปูนปิดทอง
เปลวเทียน	ไปสู่ฉิมพลี
ประตูปิดตาย	ปลาผิคน้ำ
ฝ้ายแกมแพร	ฝันหลังฤดู
ฝนกลางฝุ่น	พันไว้ด้วยใบรัก
พญาไร้ใบ	เพชรในเรือน
เพลงบินใบจิว	เพลงสาป
เพลิงกนิรี	เพลิงบุญ
พระจันทร์หลงเงา	พลอยพราวแสง
พฤษภาสวาท	ไฟเดือนห้า
ไฟหนาว	ไฟในทรวง
ไฟฟ้าย	ภมร
มารสวาท	ไม้ป่า
ไม้พลัดใบ	เมรัยสีกุหลาบ
เม็ยหลวง	แมลงและมาลี
มณีดิน	หยาดน้ำค้าง
ระฆังวงเดือน	ระบำมาร
รากแก้ว	ริมหน้าต่างกระจก
รูปทอง	เรือมนุษย์
รสรักปักอุรา	หลังลับแล
ลานกุมรา	ลายดอกไม้ร่วง
ลายดอกหญ้า	ลายหงส์
ลูกไม้ลายดอกรัก	ส่องทะเลดาว
เหลี่ยมกุหลาบ	เลื่อมสลับลาย

หลงไฟ	โลกของมัทรี
ลมที่เปลี่ยนทาง	ลมบูรพา
ลมพัดชายน้ำ	วิมานไม้ฉำฉา
วิมาน	วิหคที่หลงทาง
วิหคโสภာ	เวียงระกำ
เวียงแฉ่งฟ้า	ศัตรูหัวใจ
ศาลานกน้อย	ศาลาหกเหลี่ยม
สะพานข้ามดาว	สามคม
สายรุ้งสลาย	เสียงนกจากพราภ
สมมติว่าเขารักฉัน	สวรรค์เปียง
ห้องที่จัดไม่เสร็จ	หน้าต่างบานแรก
หนามกุหลาบ	หนามดอกไม้
หนึ่งห้องหัวใจ	หนึ่งฟ้าดินเดียว
อุทยานเครื่องเทศ	อุโมงค์เวลา

หมายเหตุ: นวนิยายบางเรื่องจะเป็นนิยายที่สอดแทรก ผสมผสานข้อคิด สำหรับผู้ที่ต้องการค้นคว้า โดยผู้เขียนจะไม่เน้นความน่าเบื่อแบบสารคดี จึงเขียนเป็นนวนิยายที่ภาษา สละสลวย เพลิตเพลิ้นในการอ่าน เช่น

- นวนิยายอิงพระพุทธศาสนา ได้แก่ ข้ามบรรพกาล
- นวนิยายอิงโหราศาสตร์ ได้แก่ ลมพัดชายน้ำ, ล่องทะเลดาว, ฝืนกลางฤดูฝน, แมลงและมาลี
- นวนิยายอิงโหราศาสตร์ และปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลงของดวงจันทร์ ได้แก่ จันทรียาตรา
  - นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ที่เน้นตัวเอกเป็นคนรักชาติบ้านเมือง ได้แก่ จำหลักไว้ในแผ่นดิน
  - นวนิยายอิงการเมือง ได้แก่ ศาลาหกเหลี่ยม
  - นวนิยายชีวิตครอบครัว เน้นการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ น้ำเล่นไฟ
  - นวนิยายแนววิทยาศาสตร์กึ่งแฟนตาซี อิงประวัติศาสตร์และการผจญภัย ได้แก่ อุโมงค์เวลา
  - นวนิยายชุดไตรภาค อิงประวัติศาสตร์ล้านนา รวม 3 เล่ม ได้แก่ เวียงแฉ่งฟ้า, หนึ่งฟ้าดินเดียว, ขุนหอคำ

- นวนิยายอิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระนางจามเทวี นางพญาหลวง

ผลงานในนามปากกา กัญญ์ชลา

กรงทอง	ดอกหญ้า
ดวงตาสวรรค์	ตะเกียงแก้ว
ในกระแสดวง	บ่วงดวงใจ
ฝันกลางฤดูฝน	ฝนหยาดสุดท้าย
ไฟทะเล	รอบรวงข้าว
ลานลูกไม้	หลังคาใบบัว
วิมานไฟ	สาปสวาท
เสื้อสีฝุ่น	

ผลงานในนามปากกา สไบเมือง (นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ในยุคกึ่งพุทธกาล ที่สอดแทรกธรรมะและศีล 5)

กาพย์กษี	ความมืดแห่งคูหาทอง
ไฟริ้นเมรัย	มายาในวาริ
ลายแทงในถ้ำแก้ว	เสียงแห่งมัจฉิมยาม

เรื่องสั้น (บางส่วน)

เขาพบกันที่หลุมฝังศพ	ของขวัญปีใหม่
คุณหญิงแสงแข	ใต้ร่มชงโค
ผู้มีโชค	ผกากรองบนดอยมูเซอ
พงศลีบนที่บูชา	ฝันค้าง
เมื่อฉันเลียดวงตา	ระหว่งดวงจันทร์กับบาดาล
ระหว่งบ้านกับถนน	ละครเศร้าชวนหัว
วิหาคความทุกข์	หัวใจดวงนั้นพลันดับ
หมูขึ้นเขียง	อาจจะเป็นเพราะฉันเหงา
หมึกสองสี...พิกับน้อง (รวมเรื่องสั้นของสองนักเขียน 'กฤษณา อโศกสิน'	

และ 'นายา')

เรื่องสั้น (พิเศษ)

“กลิ่นฟาง” (The Sweet Scent of Hay) เป็นผลงานของ กฤษณา อโศกสิน โดยมี Wanda (วาสนา ชลศึกษ์ เคนแมน) ซึ่งเป็นผู้แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งได้ทั้งอรรถรสของเนื้อหาและยังได้รับความสุข สนุกเพลิดเพลินและความรู้จากการอ่านเรื่องสั้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน

วรรณกรรมสร้างสรรค์

“ธีรภักดิ์” วรรณกรรมสำหรับเยาวชน รวบรวมเรื่องสั้นจากนักเขียนชั้นครู โดย กฤษณา อโศกสิน เขียนร่วมกับ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, ส. สุจินดา, ส. พลายน้อย, อาจินต์ ปัญจพรรค์ ฯลฯ

บทความพิเศษ

- คลายปัญหาเกี่ยวกับ กฤษณา อโศกสิน
- วรรณคดี ในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน
- เสียงหัวเราะและน้ำตาในศิลานคร
- ปลายสายฝนที่ทาตาคายามา
- ม่านแพรลายไผ่
- ขอหมีแพนด้าให้หมาข่าซี่
- ตัวละครของฉัน
- ยอดเจดีย์ทอง สองฟากอิรวดี
- ไฟส่องทาง 1 ชุด มี 5 เล่ม
- ครั้งหนึ่งในชีวิต ของแม่คนหนึ่ง
- ตุ๊กกี้ อีลิปต์ อิหร่าน (สารคดีเชิงท่องเที่ยว เรียนรู้ดินแดนที่ร่ำรวยและรุ่งเรืองในอารยธรรม)
- ศาลาเก้าเหลี่ยมยอดมงกุฏของ กฤษณา อโศกสิน (ผลงานวิจารณ์วรรณกรรมชิ้นนี้ ทำออกมาแนะนำในงาน มาลัยคารวะ 80 ปี กฤษณา อโศกสิน)

วิจารณ์งานเขียนของ กฤษณา อโศกสิน

ผลงานของ กฤษณา อโศกสิน ได้รับความสนใจจากผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง และมีผู้อ่านรู้เรื่องราวของ กฤษณา อโศกสิน มากขึ้น ได้มีผู้วิจารณ์ถึงผลงานและชีวประวัติของ กฤษณา อโศกสิน จากนักวิจารณ์หลายท่าน ดังนี้

- แกะลายไม้หอม กฤษณา อโศกสิน โดย ไพลิน รุ่งรัตน์ (ชมัยภร แสงกระจ่าง)
- ภูเขาวรรณกรรม ของนักเขียนมือทอง ‘กฤษณา อโศกสิน’ โดย ไพลิน รุ่งรัตน์

- วรรณพิณิจ กฤษณา อโศกสิน โดย ไพสิน รุ่งรัตน์ เรื่องสั้นวรรณกรรม ตอน กฤษณา อโศกสิน ราชนีนักเขียน เศรษฐินี-รางวัลวรรณกรรม โดย สัมพันธ์ ก้องสมุทร

- จุดประกายวรรณกรรม ตอน สองสายเลือดนักเขียน กฤษณา อโศกสิน & นايا โดย พรชัย จันทโคก

- กฤษณา อโศกสิน ราชนีนางานอักษร
- นักเขียนมือหนึ่ง กฤษณา อโศกสิน
- กฤษณา อโศกสิน นักเขียนมือรางวัล
- กว่า 58 ปี บนเส้นทางเดินแห่งบรรณพิภพ กฤษณา อโศกสิน
- บนเส้นทางวรรณศิลป์ ของ กฤษณา อโศกสิน
- นัดพบนักเขียน...60 ปี ในโลกวรรณกรรม ของ กฤษณา อโศกสิน
- แกะรอยวรรณศิลป์ กฤษณา อโศกสิน
- ราชนีนักเขียน กฤษณา อโศกสิน
- คมความรัก ชีวิต ในจอแก้ว ไปกับนวนิยายของนักเขียนนามอุโฆษ กฤษณา อโศกสิน
- กว่า 50 ปี บนถนนวรรณกรรม กฤษณา อโศกสิน เทใจ ถอดวรรณศิลป์
- กฤษณา อโศกสิน ราชนีนักเขียน: เศรษฐินี-รางวัลวรรณกรรม
- คุณค่าของน้ำหมึกชุด 1 & 2 นวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน
- โลกนักอ่าน บ้านนักเขียน ตอน กฤษณา อโศกสิน
- หนังสือ 100 นักประพันธ์ไทย โดย ผ.ศ.ประทีป เหมือนนิล
- The Call of Midnight Hour งามพรรณ เวชชาชีวะ แปลเป็นภาคภาษาอังกฤษ

จากนิยายเรื่อง 'เสียงแห่งมัจฉิมยาม'

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

การสร้างงานเขียนด้วยความเพียรพยายาม และความตั้งใจจริง ของ กฤษณา อโศกสิน ส่งผลให้ผลงานของ กฤษณา อโศกสิน ได้รับการยอมรับจนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ดังนี้

รางวัลซีไรต์ (S.E.A. WRITE AWARD) รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยม ที่มอบให้แก่ักเขียนจาก 10 ประเทศอาเซียน

- ปี พ.ศ. 2528 จากเรื่อง “ปูนปิดทอง”

รางวัล สปอ. (องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)

- ปี พ.ศ. 2511 จากเรื่อง “เรือมนุษย์”
- ปี พ.ศ. 2515 จากเรื่อง “ตะวันตกดิน”

รางวัลดีเด่น จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

- “บุษบกใบไม้” ปี พ.ศ. 2529
- “ไฟทะเล” ปี พ.ศ. 2531
- “ข้ามสี่พันคร” ปี พ.ศ. 2541
- “พญาไร้ใบ” ปี พ.ศ. 2542
- “จำหลักไว้ในแผ่นดิน” ปี พ.ศ. 2548
- “น้ำเล่นไฟ” ปี พ.ศ. 2554

รางวัลชมเชย จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

- “รากแก้ว” ปี พ.ศ. 2517
- “ไม้ผลัดใบ” ปี พ.ศ. 2519
- “ลมที่เปลี่ยนทาง” ปี พ.ศ. 2520
- “บ้านชนนิก” ปี พ.ศ. 2522
- “ไฟหนาว” ปี พ.ศ. 2523
- “กระเช้าสีดา” ปี พ.ศ. 2528
- “ภมร” ปี พ.ศ. 2531

รางวัลชมเชย จากสมาคมผู้จัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือ

- ปี พ.ศ. 2515 จากเรื่อง “ฝันกลางฤดูฝน”

ชื่อของ กฤษณา อโศกสิน ย่อมไม่ใช้สิ่งแปลกหูแปลกตาสำหรับนักอ่าน เพราะตลอดระยะเวลา 60 กว่าปีที่ผ่านมา มีผลงานด้านนวนิยายมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากการลงพิมพ์เป็นตอน ๆ ในนิตยสาร การพิมพ์รวมเล่ม การถูกนำไปสร้างเป็นละครวิทยุ ละครโทรทัศน์ ตลอดจนจนภาพยนตร์แล้ว ยังได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ รางวัลแท็บทูกรางวัลจากการประกวดนวนิยายในประเทศไทย ทั้งรางวัลจากการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปีในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) และล่าสุดคือรางวัลยอดเยี่ยมประเภทนวนิยาย ของเซเว่นบุ๊คส์อวอร์ดประจำปี 2554 จากนวนิยายเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” (วิกิพีเดีย, 2556, สือออนไลน์)

กฤษณา อโศกสิน (2553, หน้า 3) กล่าวว่า “นวนิยายเรื่อง ‘น้ำเล่นไฟ’ นี้เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจในเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผสมผสานกับตลาดสดไทยในแบบฉบับที่พัฒนาแล้วจนครบวงจร เนื่องด้วยเห็นว่าการเกษตรกับตลาดสดนั้นสามารถไปด้วยกันและเกื้อกูลกันได้เป็นอย่างดี มันคงยาวนานนับพัน ๆ ปีมาแล้วเพียงแต่ต้องนำวิชาการมากลั่นและกรองให้ได้หัวน้ำหอมคือความบันเทิงอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งก็มีใช้ว่าไม่เลี่ยน

เพราะในความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่อแรกที่ลงมือเขียนนั้นตระหนักดีว่ายากเพียงไร ยากกว่าเรื่องชีวิตโคกซึ่งสะท้อนอารมณ์หลายเท่า เนื่องด้วยต้องเข้าใจการสกดและคั้นเพื่อให้ได้หัวน้ำหอมที่หอมใสไม่มีกากให้แลเห็นเป็นชิ้น ๆ ระบายในตาหรือหยาบต่อสัมผัส โดยต้องคัดฟันตัวละครที่ได้มาตรฐานแน่นอนแล้วมาเข้าฉาก แล้วให้ตัวละครละลายวิชาการที่ยากเย็นกลายเป็นความมหัศจรรย์”

สำหรับวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” เป็นการนำแนวพระราชดำริเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นประเด็นของเรื่อง โดยสะท้อนความคิดและมุมมองของผู้เขียนผ่านครอบครัวเกษตรกร ที่ยึดมั่นในการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม กับครอบครัวของนายทุนเจ้าของตลาดสดที่มุ่งทำธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ ชื่อสัตย์ โดยไม่แสวงหากำไรจนเกินควร กฤษณา อโศกสิน ได้กล่าวถึงที่มาของนวนิยายเรื่องนี้ไว้ว่า “ก็เนื่องมาจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งตอนนั้นยังเป็นสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติอยู่ ได้ให้ศิลปินแห่งชาติทุกคนเขียนเรื่องสั้นแล้วนำไปรวมเล่มเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวาระครบ 80 พรรษา ดิฉันก็เลยเขียนเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งชื่อ ‘ความในใจของจันทร์’ โดยใช้พระราชกรณียกิจเป็นตัวเดินเรื่อง ที่นี้ก็มีบรรณาธิการหนังสือเล่มหนึ่งชอบแล้วได้ขอไปลงพิมพ์ ดิฉันก็เลยมีความรู้สึกว่เมื่อเขียนเรื่องสั้นได้ก็ควรจะเขียนเป็นเรื่องยาวได้ โดยใช้พระราชกรณียกิจซึ่งยังมีอีกมากมายของพระองค์ท่านเดินเรื่อง ดิฉันก็เลยเริ่มรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจแล้วผูกเป็นเรื่องขึ้น”

สำหรับข้อคิดในนวนิยายเรื่องนี้ คือการเชิดชูคุณธรรม จริยธรรมของผู้ประกอบการต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องนี้ เป็นชีวิตของเกษตรกรและเจ้าของตลาด เพราะฉะนั้นตัวละครในเรื่องนี้จะเป็นคนต้นแบบ คือเป็นผู้มีอุดมคติในการประกอบอาชีพทั้งการเกษตรและธุรกิจ

4. เรื่องย่อวรรณกรรม “น้ำเล่นไฟ”

“นายดัด ตริมิตร” เศรษฐีเจ้าของตลาด “ตริมิตร” ตลาดสดรายใหญ่เน้นคุณภาพ มาตรฐานของสินค้าและมีการจัดการที่เป็นระบบ เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน แม่นายดัดจะมีฐานะมั่งคั่งพร้อมด้วยญาติพี่น้องบริวารแต่ในใจนั้นไม่ได้มีความสุขเท่าที่ควร เพราะเหตุการณ์ในอดีตยังวนเวียนอยู่ในความทรงจำ สร้างความปวดร้าวให้กับนายดัด โดย “ดวงแก้ว” หญิงสาวผู้พึงเพ้อ เอาแต่ใจ ลูกสาวคนเล็กของนายดัด กับนางกิงกาญจน์ ได้ก่อเรื่องนำอับอายคบบุชายแล้วตั้งท้อง นายดัดไม่อาจยับยั้งความโกรธได้เขี่ยนตีดวงแก้วจนแห้งลูก ดวงแก้วหนีออกมาจากตระกูล “ตริมิตร” ส่วนนางกิงกาญจน์ตรอมใจจนเสียชีวิต

ดวงแก้วได้ไปอาศัยอยู่กับเพื่อนสาวมีนามว่า “ยินดี” ลูกสาว “นางโย” ซึ่งในขณะนั้น ยินดีได้แต่งงานกับ “นายฉาน” หม่อมชาวเกษตรกร อยู่ต่อมาไม่นาน ยินดีก็ได้ให้กำเนิด “ยลโฉม” หลังจากนั้นอีก 1 เดือน ยินดีก็เสียชีวิต ดวงแก้วจึงได้เลี้ยงดูยลโฉม และให้ความรัก ความอบอุ่น เสมือนเป็นลูกของตนเอง ความเป็นแม่ได้เปลี่ยนแปลงให้ดวงแก้วกลายเป็นคนละคนกับเมื่อก่อน ต่อมาจึงได้ตกลงปลงใจแต่งงานและอยู่กินกับนายฉาน ช่วยนายฉานเลี้ยงดูยลโฉมและช่วยเหลืองานในไร่ทุกอย่าง ต่อมาจึงมีลูกชายด้วยกันชื่อว่า “ฉาย”

นายฉัดและดินดีผู้เป็นหลานชาย ตามหาดวงแก้วแทบพลิกแผ่นดิน จนในที่สุดก็พบกับ ดวงแก้วและครอบครัวโดยเข้าใจว่ายลโฉมคือหลานสาวที่แท้จริงของตนเองด้วย ดวงแก้วนึกถึง เรื่องราวในอดีตแล้วรู้สึกสำนึกผิดและคิดว่าจะใช้ช่วงเวลาที่เหลือดูแลนายฉัดให้ดีที่สุด เพื่อเป็นการชดเชยความผิดในอดีตที่ผ่านมา ส่วนนายฉัดเมื่อพบลูกสาวแล้ว ก็ไปมาหาสู่กับครอบครัว ของดวงแก้ว บางครั้งก็มานอนค้างคืนเป็นประจำ พร้อมทั้งซึมซับเอาความรู้ทางด้านการทำ เกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวงจากนายฉานไปด้วยและมีความคิดจะซื้อที่ดินเพื่อผลิตพืชสวน พืชไร่ เลี้ยงสัตว์เพื่อป้อนสู่ตลาดตรีมิตร

ตั้งแต่นายฉัดเข้ามาเกี่ยวข้องกับครอบครัวของดวงแก้ว ยลโฉมก็รู้สึกอึดอัดที่ต้องปิดบัง สถานภาพของตนเองโดยไม่ตั้งใจ จน “ดินดี” หลานชายของนายฉัดสงสัย จึงพยายามตามหา ความจริง ส่วน “ยอดยิ่ง” คนรักของยลโฉม เมื่อรู้ว่านายฉัดผู้เป็นเจ้าของตลาดสดรายใหญ่ ต้องการซื้อที่เพื่อประกอบกิจการด้านเกษตร ยอดยิ่งจึงสวมบทเป็นนายหน้าวิ่งเต้นขายที่ดินให้ นายฉัด จนในที่สุดนายฉัดตกลงซื้อที่ดิน โดยแบ่งให้ลูกทั้งสามคนได้แก่ คำเกิง คำกล และดวง แก้ว ในการซื้อที่ดินครั้งนี้ นายฉัดตั้งใจจะทำการเกษตรตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวง โดยแบ่งพื้นที่ทำปอ่น้ำ ทำนาข้าว ปลูกผัก โดยให้นายฉานและดวงแก้วผู้ดูแลคูลี กับงานเกษตรอยู่แล้วเป็นผู้ดูแลทุกอย่างในที่แห่งนี้ ส่วนนายดินดีอาสาดูแลในส่วนของบ่อกุ้ง

ยลโฉมรู้สึกอึดอัดกับสถานภาพของตนเอง ในที่สุดจึงเปิดเผยตนเองว่าไม่ใช่ลูกสาว ที่แท้จริงของดวงแก้ว แต่นายฉัดยังคงรักยลโฉมเหมือนหลานสาวของตนเองคนหนึ่ง ยลโฉม ซาบซึ้งใจ ในขณะเดียวกันความรู้สึกแปลกๆก็เริ่มเกิดขึ้นในหัวใจระหว่างดินดีกับยลโฉม

ยอดยิ่ง ลูกชายนักการเมืองคนรักหนุ่มของยลโฉมได้พยายามหาช่องทางเข้าไปเปิดแผง ขายของในตลาดตรีมิตรให้ได้ จึงตีสนิทกับครอบครัวของนายคำเกิง ลูกชายคนกลางของนายฉัด โดยเฉพาะลูกสาวของคำเกิงกับในจิต ที่ชื่อ “กรรเจียก” ทำให้ยอดยิ่งห่างเหินกับยลโฉมมากขึ้น ในที่สุดยอดยิ่งก็ใช้ความเจ้าคารมหลอกรเรยเจียกจนพลาดท่าเสียทีให้กับยอดยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็น ใบบิกทางให้ตนเองเข้าสู่ตลาดตรีมิตรได้ง่ายขึ้น แต่สุดท้ายก็ไม่ได้เป็นไปตามคาด นายฉัด ไม่อนุญาตให้ยอดยิ่งเข้ามาเปิดแผงขายของในตลาดตรีมิตร ด้วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ

แม้ยอดยิงจะเอาพ่อแม่ซึ่งเป็นนักการเมืองคนสำคัญในท้องถิ่นมาเจรจาก็ไม่เป็นผล เพราะนายตัดทำงานด้วยความซื่อสัตย์ยุติธรรม ไม่เคยตกเป็นเบี้ยล่างของใคร สุดท้ายยอดยิงจึงเปลี่ยนเส้นทางมุ่งสู่สายการเมืองและรับผิดชอบทุกอย่างที่กำกับกรรเจียก

เมืองงานในไร่ทุกอย่างถูกจัดสรรลงตัวเป็นอย่างดีแล้วนายตัด ดินดี ยลโฉม นายฉาน ดวงแก้ว และทุกคนได้ร่วมกันสร้างพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งบ่อนผลิตผลที่มีคุณภาพสู่ตลาด ตริมิตร โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีผลงานการวิจัยเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

วีระชาติ ศิริไกรวัฒนาวงศ์ (2552) มีผลงานการค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง “การวิเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เพื่อวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน โดยวิเคราะห์จากบทบาทและพฤติกรรมของตัวละครที่ปรากฏในวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน กรอบการวิเคราะห์กำหนดใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขด้านความรู้ และเงื่อนไขด้านคุณธรรม ตัวละครที่นำมาวิเคราะห์มีทั้งหมด 28 ตัว

ผลการศึกษาพบว่าในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน มีพฤติกรรมของตัวละครเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกด้าน โดยตัวละครที่แสดงพฤติกรรมครบทุกด้านมี 12 ตัว ได้แก่ สมเด็จพระพันวษา นางทองประศรี ขุนแผน นางศรีประจัน นางพิมพิลาไลย นางแก้วกิริยา นางบัวคลี่ พลายงาม พลายชุมพล นางศรีมาลา สมภารคง และจมีนศรี เสาวลักษณ์ พฤติกรรมด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขด้านความรู้ แสดงออกในพฤติกรรมของขุนแผนมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมเงื่อนไขด้านคุณธรรม แสดงออกในพฤติกรรมของสมเด็จพระพันวษามากที่สุด ตัวละครที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเลย มีทั้งสิ้น 2 ตัว คือ นางเทพทอง และ พันศรโยธา

วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน, พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิจัยเพื่อขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทาง

การขยายผลไปสู่สาธารณะ ในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของภาครัฐและภาคเอกชน เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี ในการพิจารณาสำคัญ เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปขยายผลให้ประสบความสำเร็จทั่วประเทศ และเป็นการสนอง พระมหากรุณาธิคุณเนื่องในโอกาสสมโภชมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา

ผลการศึกษานำไปสู่ข้อเสนอแนะหลักรวม 9 ประการ โดยแยกเป็นข้อเสนอย่อย 21 ประการ ซึ่งเป็นการผนึกกำลังของกลไกต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นพลังสร้างสรรค์เชิงบูรณาการ ทั้งหมดนี้เชื่อว่าจะสามารถทำให้การขยายผลสู่สาธารณะของโครงการฯ ที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากขึ้น โดยตัวชี้วัดความสำเร็จในที่นี้ ก็คือการขยายผลไปสู่ครอบครัวไทยทุกครอบครัวทั่วประเทศ และครอบครัวไทยมีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิต ภายใน 2-5 ปี (ตามสภาพความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ และชุมชน) ตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้ในเบื้องต้นในระยะยาว หากมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง สังคมไทยก็จะมีเครือข่ายความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความแข็งแกร่งและการพัฒนาของประเทศจะอยู่บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

อรรถฎญา เลิศวิทยาวิวัฒน์ (2550) ได้ทำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง” โดยวิธีการย่ำเตือนนักเรียนพาณิชยกรรมคอมพิวเตอร์ ห้อง พค. 202 เพื่อปลูกฝังให้กับนักเรียนในห้องได้ปฏิบัติตามและยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการรู้จักปิดไฟหลังการใช้งาน ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้โดยเสียประโยชน์ นำสิ่งของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ ประหยัดไฟฟ้าที่ใช้ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์หรือหลอดไฟ รวมถึงการรับประทานอาหารพอประมาณให้หมดจานหรือแม้แต่ซื้อของเท่าที่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนพาณิชยกรรมคอมพิวเตอร์ห้อง พค. 202 ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ในระดับบ่อยครั้ง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ และล้างจานหลาย ๆ ใบพร้อมกัน ส่วนพฤติกรรมการแสดงออกน้อยครั้ง ได้แก่ การรับประทานอาหารหมดจาน นั้นหมายความว่า การสอนนักเรียนด้วยวิธีการย่ำเตือน มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นที่น่าพอใจ

ฉัตรรุ่ง เงินอัน (2553) มีผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาวิธีสอน เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการเรียนรู้และพัฒนาวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 73 คน แบบกลุ่มเดียว ทดสอบเฉพาะหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการสอน แบบประเมินผลความรู้ แบบประเมินผลการเรียนรู้วิธีสอน แบบสอบถามความคิดเห็น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลการเรียนรู้วิธีสอนของนักศึกษาด้านความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดีมาก และด้านวิธีสอน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีทีอยู่ในระดับดี ผลการพัฒนาวิธีสอนที่สำคัญ คือ องค์ประกอบของวิธีสอนประกอบด้วย แผนการสอน แบบประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ แบบประเมินผลการเรียนรู้ และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ในส่วนขั้นตอนของวิธีสอนนั้นประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นที่ 1 สร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 2 คือ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที ขั้นที่ 3 คือ ขั้นสรุปวิธีสอน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที

ประพฤทธิ์ สุขไย (2553) มีผลงานการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบฯ การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 คือสร้างรูปแบบศึกษาเอกสารงานวิจัย สภาพปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนของสถานศึกษา ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์การพิจารณาจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 59 คน รวมทั้งหมด 63 คน นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 779 คน

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนารูปแบบ มีอยู่ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ 2. โครงสร้างของเครือข่ายความร่วมมือ 3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือ 4. กิจกรรมของเครือข่ายความร่วมมือ 5. ขั้นตอนการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือสู่สถานศึกษาและผลประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวม รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากทุกองค์ประกอบที่เหมาะสมมากที่สุด คือโครงสร้างของเครือข่าย

ความร่วมมือในส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบ ผลการทดสอบความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยผลการทดสอบหลังการใช้รูปแบบเทียบกับเกณฑ์ พบว่ามีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 82.54 ผลการประเมินการปฏิบัติตนของนักเรียนสู่สมดุล 4 ด้านตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าในภาพรวมนักเรียนปฏิบัติได้ระดับดี มากกว่าร้อยละ 90 ทุกด้าน

วชิระ ดวงมาตย์พล (2551) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนพุดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพครูด้านความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการบูรณาการสู่การจัดการเรียนรู้ตามการวิจัยในระยาะที่ 1 และเพื่อศึกษาศักยภาพครูด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการวิจัยในระยาะที่ 2 กลุ่ม เป้าหมายประกอบด้วยครู จำนวน 16 คน นักเรียน จำนวน 215 คน รวมจำนวน 231 คนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kurt Lewin

ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาศักยภาพครูด้านความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการบูรณาการสู่การจัดการเรียนรู้ตามการวิจัยในระยาะที่ 1 อยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ไม่มากนัก และการศึกษาศักยภาพครูด้านความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการบูรณาการสู่การจัดการเรียนรู้หลังการพัฒนาสูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา ส่วนผลการศึกษาศักยภาพครูด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับรายด้านคือด้านความพึงพอใจสำหรับนักเรียนที่มีส่วนรวมในการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านความสามารถในการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

จรัส สุรพิมาน (2553) มีผลงานการวิจัยเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง “การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรศึกษาถึงความรู้ และความเข้าใจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ศึกษาถึงลักษณะการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาความพึงพอใจ ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมทั้งหมดจำนวน 8-6 ราย สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิงร้อยละ 55.8 เป็นเพศชายร้อยละ 44.2 โดยมีอายุเฉลี่ย 48 ปี ร้อยละ 82.6 เป็นผู้นำองค์กร และมีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 75.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 และร้อยละ 37.2 มีกิจกรรมการเกษตรในครัวเรือน 2 อย่าง มีรายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 5,291.10 บาทต่อเดือน เกษตรกรมีการตัดสินใจทำกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.3 ในส่วนของบุคคลที่มีส่วนช่วยในการช่วยตัดสินใจคือตัวเกษตรกรเอง ร้อยละ 90.7 และในด้านของหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนการตัดสินใจ คือหน่วยงานจากภาครัฐ ร้อยละ 55.8 ส่วนผลการศึกษาในด้านความรู้ความเข้าใจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.60 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับความรู้ดีมาก ส่วนผลการศึกษาในด้านลักษณะการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 68.6 มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เกษตรกร ร้อยละ 80.2 มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคเหลือแล้วจึงจำหน่าย โดยมีความตระหนักในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก การจับจ่ายใช้สอยมีอยู่ในระดับมาก การทำบัญชีครัวเรือนเกษตรกร ร้อยละ 76.7 มีการทำบัญชีครัวเรือนเกษตรกร ร้อยละ 80.2 มีรายได้พอใช้กับรายจ่าย การปลูกฝังเรื่องการประหยัดแก่สมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 93.0 มีการปลูกฝังในเรื่องความประหยัด การวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนสม่ำเสมอ เกษตรกร ร้อยละ 86.0 มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัว ทั้งนี้เกษตรกรมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับดีมาก

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของ กฤษณา อโศกสิน

ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ชนิกานต์ กู้เกียรติ (2540) ได้ศึกษาผลงานวรรณกรรมของ กฤษณา อโศกสิน และได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของกฤษณา อโศกสินที่ได้รับรางวัล : พัฒนาการ

ด้านแนวคิด ตัวละครและกลวิธีการประพันธ์” วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ที่ได้รับรางวัลโดยเน้นการศึกษาพัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กฤษณาเป็นนักเขียนที่เสนอแนวคิดไว้หลายประการ แนวคิดสำคัญที่ปรากฏในนวนิยายของ กฤษณา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับการเมือง กฤษณา อโศกสิน นิยมสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกทั้งชายและหญิง มีบทบาทเด่นในเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ตัวละครเอกฝ่ายชายมีบทบาทเด่นอยู่ไม่มากนัก ตัวละครเอกจะเป็นผู้สะท้อนแนวคิดและดำเนินเรื่อง ตัวละครรองที่ปรากฏในเรื่องมีบทบาท คือสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในเรื่องและยังช่วยเสริมให้ผู้อ่านเห็นลักษณะของตัวละครเอกชัดเจนขึ้น ตัวละครแต่ละประเภทคือ ตัวละครเอกฝ่ายชาย ตัวละครเอกฝ่ายหญิง และตัวละครรอง จะมีลักษณะร่วมกันบางประการ ทั้งลักษณะทางกายภาพและลักษณะนิสัย กฤษณา อโศกสิน ใช้กลวิธีการประพันธ์หลายอย่าง มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์ การเล่าเรื่องโดยที่ผู้เขียนเป็นผู้เล่าแบบผู้รู้แจ้งเห็นจริงและมีการดำเนินเรื่องหลากหลายรูปแบบ ทำให้นวนิยายของกฤษณามีความน่าสนใจ

เมื่อศึกษานวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ที่ได้รับรางวัลทั้ง 17 เรื่องแล้ว ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน มีพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ในด้านแนวคิดจะมีพัฒนาการด้านแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว และแนวคิดเกี่ยวกับสังคม ในด้านตัวละครจะมีพัฒนาการทั้งลักษณะร่วมและบทบาทเด่น ส่วนในด้านกลวิธีการประพันธ์จะมีพัฒนาการการตั้งชื่อเรื่องและการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรศึกษาและรวบรวมนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ของ กฤษณา อโศกสิน ที่ยังไม่ได้รับรางวัลเพื่อที่จะได้เห็นพัฒนาการงานเขียนของกฤษณาทั้งหมด

วีรวรรณ ศรีสำราญ (2533) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “สถานภาพสตรีไทยในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน (พ.ศ.2497-2530)” วิทยานิพนธ์นี้มุ่งวิเคราะห์สถานภาพสตรีในสังคมไทยที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2497-2530 โดยศึกษาถึงสถานภาพ และบทบาทของสตรีทั้งในสังคมและในนวนิยายเพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของนวนิยายกับสังคม

จากการศึกษาสถานภาพสตรีในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ในช่วง พ.ศ. 2497-2530 จำนวน 70 เรื่อง พบว่าในช่วง พ.ศ. 2497-2510 นั้น สถานภาพสตรีไทยอยู่ในยุคเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงสตรีได้รับการศึกษาในโรงเรียน แต่หน้าที่สำคัญคือการเป็นแม่บ้านแม่เรือน เน้นในเรื่องการเลี้ยงลูกดูแลครอบครัวและการแต่งงานเป็นสำคัญในช่วง พ.ศ. 2511-2521 สตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีสตรีบางคนได้รับการศึกษาทัดเทียมกับบุรุษ สตรีมีบทบาทในเชิงเศรษฐกิจสามารถเลี้ยงชีพด้วยตนเอง กฤษณา อโศกสิน เน้นการสะท้อนภาพบทบาทของสตรีในครอบครัว

และปัญหาของชีวิตคู่และการหย่าร้างในช่วง พ.ศ. 2522-2530 กฤษณา อโศกสิน ได้สะท้อนถึง บทบาทของสตรีหลากหลายชั้น ทั้งในครอบครัว อาชีพ และบทบาทในสังคมด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะ การดำเนินชีวิตของสตรีในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมและประเพณี ภาพสะท้อน สตรีในยุคนี้ แสดงถึงสถานภาพทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และสังคมที่ใกล้เคียงกับบุรุษ

อัลภา อัลภาชน์ (2529) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยาย ของ กฤษณา อโศกสิน” วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยาย ของ กฤษณา อโศกสิน ในช่วง พ.ศ. 2505-2515 โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับพุทธปรัชญาเรื่องกรรม ที่นักเขียนนำไปใช้ในนวนิยายโดยมีลำดับขั้นตอนการศึกษา 4 ขั้นตอน

ในขั้นแรก เป็นการศึกษาพุทธปรัชญาเรื่องกรรม จากการศึกษาพบว่า กิเลสทำให้เกิดกรรมและกรรมทำให้เกิดวิบากกรรมอันเป็นวัฏฏะ 3 ขั้นที่สอง เป็นการศึกษาพุทธปรัชญา เรื่องกรรมในวรรณกรรมไทยยุคก่อนนวนิยาย พ.ศ. 2515 โดยศึกษาในแง่รูปแบบการนำเสนอ จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอพุทธปรัชญาเรื่องกรรมในวรรณกรรมไทยยุคก่อนนวนิยาย เป็นการเสนอในรูปแบบของวรรณกรรมศาสนาแท้ ๆ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวในสมัย พุทธกาล และพุทธประวัติ ต่อมาได้เริ่มนำเสนอในรูปแบบนวนิยายพื้นบ้าน บทร้อยกรองต่าง ๆ จนกระทั่งถึงยุคนวนิยายไทย ขั้นที่สาม ผู้วิจัยศึกษาถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีผลกระทบต่องานเขียนนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ในแง่ประวัติชีวิตส่วนตัว และทัศนคติเกี่ยวกับ ความเชื่อเรื่องกรรม จากการศึกษาพบว่า กฤษณา อโศกสิน ฝังใจกับความเชื่อเรื่องกรรม เป็นอย่างมาก กฤษณา อโศกสิน เชื่อถือกฎแห่งกรรมในลักษณะที่ว่า การทำความดีย่อมได้ดี การทำ ชั่วย่อมได้ชั่ว ขั้นที่สี่ ผู้วิจัยศึกษาถึงพุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน รวม 5 เรื่อง ได้แก่ บาบสลาย น้ำเซาะทราย เมียหลวง และถนนสายเสน่ห์หา พบว่า กฤษณา อโศกสิน เชื่อว่ากิเลสตัณหาเป็นบ่อเกิดแห่งกรรมและวิบากกรรม มีความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมไปใน แนวทางเดียวกัน กล่าวคือ เชื่อว่าการทำความดีย่อมได้ดี การทำความชั่วย่อมได้ชั่ว มีความเชื่อ เกี่ยวกับกรรมเก่าว่าเหตุการณ์ในชีวิตมนุษย์ส่วนหนึ่งมีผลมาจากกรรมเก่า แต่กรรมปัจจุบันมี อิทธิพลเหนือกว่า พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน เป็นพุทธปรัชญา ในระดับชาวบ้าน

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โหราภาพพจน์

ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โหราภาพพจน์ พบว่ามีผลงานการวิจัย เกี่ยวกับการใช้โหราภาพพจน์ ดังนี้

สันทัต จันทรชุน (2549) มีผลงานการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้คำ ภาษิต และโหรา ในวรรณกรรมเพลงบอก ของเพลงบอกสร้อยเสียงเสนาะ” มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการใช้คำ

การใช้ภาษาและการใช้โวหารที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงบอก ของเพลงบอกสร้อยเสียงเสนาะ ในการศึกษาผู้วิจัยใช้ข้อมูลวรรณกรรมเพลงบอก จากสมุดบันทึกผลงานวรรณกรรมเพลงบอก ของเพลงบอกสร้อยเสียงเสนาะ แดงบันทึกเสียง วิดีทัศน์ และจากการสัมภาษณ์เพลงบอกสร้อยเสียงเสนาะและผู้ใกล้ชิด นำข้อมูลที่ได้จัดบันทึกลงในกระดาษบันทึกข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามขอบเขตของเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้คำ มี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะถิ่น และ การใช้คำที่ก่อให้เกิดน้ำเสียงที่สะท้อนอารมณ์ การใช้คำที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะถิ่น มี 6 ประเภท คือการใช้คำแสดงอาการ การใช้คำล้อเลียน การใช้คำคำและคำสบถสาบาน การใช้คำภาษาถิ่นการใช้คำพวน และ การใช้คำแสดงภาพ ส่วนการใช้คำที่ก่อให้เกิดน้ำเสียงที่สะท้อนอารมณ์มี 4 ประเภท คือ น้ำเสียงแสดงความโกรธไม่พอใจ น้ำเสียงแสดงการเสียดสีตำหนิติเตียน น้ำเสียงแสดงการปลุกปลอบให้กำลังใจ และน้ำเสียงแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตน การใช้ภาษา มี 3 ประเภท คือ การใช้สำนวน การใช้สุภาษิต และ การใช้คำพังเพย การใช้สำนวน มี 3 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนในลักษณะความเปรียบเทียบอุปมา การใช้สำนวนลักษณะความเปรียบเทียบอุปลักษณ์ และ การใช้สำนวนลักษณะความอ้างอิงหรือเท่าเทียม การใช้สุภาษิตมี 3 ลักษณะคือ กลวิธีการใช้สุภาษิตลักษณะสอนให้ทำ กลวิธีการใช้สุภาษิตลักษณะสอนให้เว้น และกลวิธีการใช้สุภาษิตลักษณะสอนโดยใช้ความจริง ส่วนการใช้คำพังเพย มี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำพังเพยที่มีความหมายในเชิงดีหรือชมและ การใช้คำพังเพยเพื่อแสดงความคิดเห็น ส่วนการใช้โวหารมี 6 ประเภท การใช้โวหาร อุปมา อุปลักษณ์ อธิพจน์ ปฏิพจน์ สัทพจน์ และบุคคลวัต

พรรณษา พลอยงาม (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การใช้ภาษา กลวิธีการเขียนและโลกทัศน์ ในบทความของ นิตินันท์ นวรัตน์ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ” ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ บทความของ นิตินันท์ นวรัตน์ ในคอลัมน์เปิดฟ้าส่องโลก ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในปี พ.ศ. 2549 โดยรวบรวมบทความตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2549 – วันที่ 29 ธันวาคม 2549 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 144 บทความ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำ การใช้สำนวน และ การใช้โวหารในการวิเคราะห์กลวิธีการเขียน ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนความจบ และในการวิเคราะห์โลกทัศน์ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านศาสนา ด้านธรรมชาติ และด้านวัฒนธรรม โดยนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ในบทความของ นิตินันท์ นวรัตน์ ในคอลัมน์เปิดฟ้าส่องโลก ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ในการศึกษาถึงการใช้ภาษา ด้านการใช้คำ พบการใช้คำอุทาน คำหยาบ คำทับศัพท์ ภาษาต่างประเทศ คำย่อ คำตัด และคำสแลง ด้านการใช้สำนวน พบการใช้สำนวน

เก่าที่ใช้กันมานานแล้ว และด้านการใช้โวหาร พบการใช้บรรยายโวหารพรรณนาโวหาร เทตนาโวหาร อุปมาโวหาร และสาธกโวหาร ในการศึกษาถึงกลวิธีการเขียน ในด้านการตั้งชื่อเรื่องพบการตั้งชื่อเรื่องแบบบอกเนื้อหา แบบคุยกับผู้อ่าน แบบคำถาม และแบบฉงนสนเท่ห์ ในด้านการเขียนความนำ พบการเขียนความนำประเภทสรุปประเด็น ประเภทบรรยาย และแบบคุยกับผู้อ่านโดยตรง ในด้านการเขียนเนื้อเรื่อง พบการเขียนเนื้อเรื่องแบบลำดับตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง และแบบลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และในด้านการเขียนความจบ พบการเขียนความจบแบบสรุปความ และแบบให้คิดต่อ ในการศึกษาถึงโลกทัศน์ พบว่าผู้เขียนมีโลกทัศน์ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านศาสนา ด้านธรรมชาติและด้านวัฒนธรรม

ชาตบุษย์ นฤตม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมซีไรต์ที่สื่อสะท้อนสภาพการเมืองไทย” การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทต่าง ๆ ของโวหารภาพพจน์ และสภาพการเมืองไทยที่สื่อสะท้อนจากการใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมซีไรต์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้รวบรวมมาจากวรรณกรรมรางวัลซีไรต์ที่สื่อสะท้อนสภาพการเมืองไทย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ “เพียงความเคลื่อนไหว” ของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, “ขุนทองเจ้าจะกลับมาเมื่อฟ้าสว่าง” ของ อัครศิรี ธรรมโชติ, “นาฏกรรมบนลานกว้าง” ของ คมทวน คันธนู, “ใบไม้ที่หายไป” ของ จิรนนท์ พิตรปรีชา และ “ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน” ของ วินทร์ เลียววารินทร์

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์อยู่ในวรรณกรรมซีไรต์ทั้ง 5 เรื่อง โดยสามารถจำแนกออกได้ 9 ประเภท ดังนี้ 1. บุคลาธิษฐาน 2. คำถามชวนคิดหรือปฏิเสธ 3. ปฏิเสธ 4. อุปมา 5. สัมพจน์ 6. สัญลักษณ์ 7. อุปลักษณ์ 8. นามนัย 9. อติพจน์ หรือการใช้คำพูดเกินจริง นอกจากนั้นโวหารภาพพจน์ทั้ง 9 ประเภท ในวรรณกรรมซีไรต์ทั้ง 5 เรื่อง ยังได้สื่อสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองไทยได้เป็นอย่างดี

6. สรุปแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ภาพพจน์

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์ของ เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ (2554, หน้า 27-29) เสาวภา ธาณรัตน์ (2553, หน้า 119-113) และ กุหลาบ มัลลิกะมาส (2554, หน้า 126-131) สามารถสรุปเชิงสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพพจน์ คือ การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหาร ที่ทำให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพ เกิดจินตนาการ ทำให้มีความรู้สึกร่วมตรงตามความปรารถนาของผู้ส่งสาร

ประเภทของภาพพจน์

ภาพพจน์ที่ใช้ในการสื่อสารมีอยู่มากมายหลายประเภท ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาการใช้ภาพพจน์ 8 ประเภท ดังนี้

1. **อุปมา (Simile)** คือ การนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกัน โดยยกเอาสิ่งที่จะกล่าวถึงโดยตรงมาตั้งไว้(อุปไมย) และนำอีกสิ่งหนึ่งมาเปรียบ(อุปมา) โดยใช้คำเชื่อมบ่งบอกการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน คำเชื่อมโยงเหล่านี้มีมากพอสมควร เช่น อุปมา ดุจ ดัง ปาน ราว รวากับ เหมือน แม่น เป็นต้น

2. **อุปลักษณ์ (Metaphor)** คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่ไม่กล่าวตรง ๆ แต่ใช้การกล่าวเป็นนัยให้เข้าใจเอง เป็นการเปรียบเทียบโดยนำเอาลักษณะสำคัญของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบมาเปรียบเทียบกับที่โดยโดยไม่ต้องมีคำเชื่อมโยง ไม่ต้องใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ ไม่มีคำแสดงความหมายว่า เหมือน ปรากฏอยู่หรือถ้าหากจำเป็นต้องใช้ก็ใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” อุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำภาษาในเชิงการเปรียบเทียบที่มีชั้นเชิงและลึกซึ้งกว่าอุปมานิยมใช้กับภาษาหนังสือพิมพ์ เพราะใช้คำน้อยได้ความมากเหมาะกับเนื้อที่อันจำกัด

3. **บุคลาธิษฐาน (Personification)** คือ การสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความคิด สิ่งที่เป็นนามธรรมหรือสัตว์ให้มีสติปัญญา อารมณ์หรือกิริยาอาการเหมือนมนุษย์ เพื่อให้สิ่งเหล่านั้นเกิดปรากฏการณ์เสมือนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา แล้วสื่อความรู้สึกนั้นออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้เป็นการเปรียบเทียบโดยนำเอาสิ่งไม่มีชีวิตหรือมีชีวิต แต่ไม่ใช่คนมากล่าวถึงราวกับเป็นคนหรือทำกิริยาอาการอย่างคน

4. **อติพจน์ (Hyperbole)** คือ การกล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้สึก ความคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังรู้สึกว่หนักแน่นจริงจัง เน้นความรู้สึกให้เด่นชัดและน่าสนใจโดยไม่เน้นความเป็นจริง เพราะต้องการให้ผู้รับสารเกิดความซาบซึ้งและประทับใจ ซึ่งอาจจะมากเกินไปหรือน้อยเกินไปก็ได้ เพื่อเน้นความรู้สึกมากกว่าความเป็นเหตุเป็นผล มุ่งเร้าอารมณ์ความรู้สึกสะเทือนใจเป็นสำคัญ ภาพพจน์ประเภทนี้นิยมใช้ในการสื่อสารกันมาก ทั้งการพูดและการเขียนที่ต้องการแสดงความรู้สึกเพราะสามารถเปรียบเทียบให้เห็นภาพได้ง่าย

5. **นามนัย (Metonymy)** คือ การเปรียบเทียบโดยการใช้คำหรือวลี ซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นจุดเด่น หรือลักษณะที่สำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งใด ๆ มากล่าวแทนคำที่ใช้เรียกสิ่งนั้นโดยตรง เป็นภาพพจน์ที่ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำธรรมดา ๆ ซ้ำซาก

6. **ปรพากย์ (Paradox)** คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกันมา กล่าวร่วมกันได้อย่างกลมกลืน ภาพพจน์ประเภทนี้ผู้รับสารต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ ความหมายหรือตีความจึงจะเข้าใจได้ดี

7. **สัทพจน์ (Onomatopoeia)** คือ การใช้ถ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ หรือเลียนเสียงกิริยาอาการต่าง ๆ ของมนุษย์ การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้ไม่ว่า จะเป็นการพูดหรือการเขียน ช่วยสื่อให้ผู้รับสารรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงโดยธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ และเห็นกิริยาอาการของสิ่งนั้น ๆ ด้วย

8. **สัญลักษณ์ (Symbol)** คือ การเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยใช้คำอื่นมาแทน คำที่ใช้เรียกนั้น เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความ ซึ่งใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป อาจจะเป็นคำเพียงคำเดียว ข้อความ บุคคลในเรื่อง เป็นเรื่องเฉพาะตอน หรือเรื่องเรื่องหนึ่งก็ได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การเสนอผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน เป็นประเด็นที่ถือเป็นสิ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์อันประกอบด้วย

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1 คุณลักษณะ
  - 1.1.1 ความพอประมาณ
  - 1.1.2 ความมีเหตุผล
  - 1.1.3 ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- 1.2 เงื่อนไข
  - 1.2.1 เงื่อนไขความรู้
  - 1.2.2 เงื่อนไขคุณธรรม

2. ภาพพจน์ ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาการใช้ภาพพจน์ 8 ประเภท ดังนี้

- 2.1 อุปมา (Simile)
- 2.2 อุปลักษณ์ (Metaphor)
- 2.3 บุคลาธิษฐาน (Personification)
- 2.4 อติพจน์ (Hyperbole)
- 2.5 นามนัย (Metonymy)

2.6 ปรพากย์ (Paradox)

2.7 สัทพจน์ (Onomatopoeia)

2.8 สัญลักษณ์ (Symbol)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและสำรวจงานวิจัยและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประวัติและผลงาน ของ กฤษณา อโศกสิน

2. ศึกษาองค์ประกอบและรายละเอียดของวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน

3. ศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ข้อ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

4. บันทึกการใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดแทรกอยู่ในวรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน โดยจะพิจารณาจากบทบาทหรือพฤติกรรมของตัวละครที่ปรากฏตามประเภทของภาพพจน์ ซึ่งได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย ปรพากย์ สัทพจน์ และสัญลักษณ์

5. เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดแทรกอยู่ในวรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่จำแนกประเภทตามลักษณะของการใช้ภาพพจน์ มาทำการวิเคราะห์ที่ประกอบการอธิบายถึงความสอดคล้องของวรรณกรรมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดในครั้งนี้เป็นข้อมูลใหม่ที่ไม่เคยมีการเก็บรวบรวมมาก่อน

5.2 การแจกแจงความถี่ โดยนำข้อมูลมาหาค่าร้อยละของการใช้โวหารภาพพจน์แต่ละประเภทโดยใช้สูตรการหาค่าร้อยละ ดังนี้

สูตรการหาค่าร้อยละของการใช้โวหารภาพพจน์

ค่าร้อยละ คือ นำจำนวนข้อมูลที่ได้คูณ 100 แล้วหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด

$$\text{หาได้โดยสูตร} \quad P = \frac{A \times 100}{B}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	A	แทน	จำนวนครั้งการใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์
	B	แทน	จำนวนครั้งการใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- นำข้อความในวรรณกรรมมาวิเคราะห์การใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับกรอบการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบความเรียงแบบพรรณนาวิเคราะห์
- จำแนกข้อความลงในตาราง เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของวรรณกรรมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน ประกอบความเรียงแบบพรรณนาวิเคราะห์
- นำข้อมูลการใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์แต่ละประเภทมาหาค่าความถี่ จากสูตรการหาค่าร้อยละ
- นำค่าร้อยละการใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์มาเรียงลำดับจากมากไปน้อย

การเสนอผลการศึกษา

- การนำเสนอข้อมูล มี 2 ลักษณะ ดังนี้
  - ข้อมูลเชิงสถิติ เป็นค่าความถี่คิดเป็นร้อยละของการใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ โดยจัดข้อมูลเรียงลำดับการใช้จากมากไปน้อย
  - ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ภาพพจน์แต่ละประเภท ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ดังกล่าวนั้น พบว่าภาพพจน์ทุกประเภทได้สะท้อนให้เห็นถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับอีก 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม โดยจะจำแนกอธิบายและยกตัวอย่างตามลำดับ การใช้ภาพพจน์จากมากไปน้อย ดังนี้

1. นามนัย (Metonymy)

นามนัยเป็นการเปรียบเทียบโดยการใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติที่เป็นจุดเด่น หรือลักษณะสำคัญ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งใด ๆ มากกล่าวแทนคำที่ใช้เรียกลักษณะนั้นโดยตรงเป็นภาพพจน์ที่ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำธรรมดา ๆ ซ้ำซาก ลักษณะภาพพจน์แบบนี้พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

- 1.1 ดินตีมองอิริยาบถที่เรียบง่ายของชายผู้เป็นสามีดวงแก้ว
แล้วยิ่งรู้สึก อาจเป็นฉนวนนี้เองที่ฝึกปรือทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจให้อาของเขาค่อย ๆ เติบจาก **วัยอันรู้วาม** มาสู่
ความสงบ...อย่างน้อยก็สมควรแก่คนอายุ 40 ปี ฟังมี
ฟังเป็น เพียงแต่ยังไม่เห็นเท่านั้นว่า นอกจากทำที่
ที่ยอมรับความเป็นพ่อลูกแล้ว มีสิ่งอื่นยังตกตะกอน
ซ่อนบงอยู่หรือไม่

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 34)

จากเนื้อความ 1.1 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “วัยอันรู้วาม” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 34) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า ผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นอันเป็นวัยที่ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มักจะคิดและทำอะไรโดยขาดความยั้งคิด จึงมักเรียกวัยนี้ว่า “วัยอันรู้วาม” ในเนื้อความได้กล่าวถึงดวงแก้วผู้ที่ผ่านพ้นช่วงวัยรุ่นด้วยประสบการณ์ที่เลวร้ายด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถูกนายตัดผู้เป็นพ่อหลงโทษจนตนเอง

ตัดสินใจหนีออกจากบ้าน จากนั้นจึงได้พบกับฉนวนผู้ที่เปลี่ยนแปลงชีวิตของดวงแก้วให้รู้จักคุณค่าของการใช้ชีวิตที่แท้จริง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จากเรื่องราวอันเลวร้ายที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของดวงแก้ว ทำให้ดวงแก้วรู้สึกอ้างว้างขาดที่พึ่ง จนเมื่อได้พบกับฉนวนผู้สอนให้ดวงแก้วรู้ถึงคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างแท้จริง ก่อเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยให้ดวงแก้วสามารถปรับตัวปรับใจจนล่วงสู่วัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ แข็งแรงมากยิ่งขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม หลังจากที่ดวงแก้วได้ผ่านเหตุการณ์อันเลวร้ายในชีวิตมาแล้ว เรื่องราวทั้งหลายก็ได้กลายเป็นประสบการณ์ที่ย้ำเตือนให้ดวงแก้วระมัดระวัง และรู้จักใช้สติในการใช้ชีวิตมากยิ่งขึ้น

- 1.2 “ข้าก็อยู่มาจนถึงแปดสิบ แต่ไม่เคยรู้ซึ่งถึงคำว่าสวรรค์ในนรกในใจเหมือนคราวนี้เลยนะกล ไม่เคยรู้เลย เพิ่งรู้วันนี้ วันที่พบลูกสาวคนเดียวนี้เอง ก็เลยรู้ต่อไปว่า ทุกข์สุขของคนเรา อยู่ที่นี้” เขาชี้ที่ทรวงอก “อยู่ที่นี้จริง ๆ ร่ำรวยเท่าไรก็ตาม ถ้าที่นี้ของเรานั้นมีแต่ของโสโครก มันก็เครียด ก็นอนไม่หลับ ก็ป่วยทั้งกายและจิต...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43)

จากเนื้อความ 1.2 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ของโสโครก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า ความทุกข์ใจ ความโศกเศร้า ความหม่นหมองที่เกิดขึ้นในจิตใจ จนเกิดเป็นความเครียด ซึ่งจะส่งผลให้ร่างกายเกิดอาการเจ็บป่วยไปด้วยในทีนี้กล่าวถึงนายดัดเมื่อได้พบกับดวงแก้ว ลูกสาวที่ไม่ได้เจอกันมาเป็นเวลากว่า 20 ปี นายดัดก็รู้สึกเป็นสุขใจอย่างยิ่ง ซึ่งนายดัดคิดว่าแม้มีเงินทองมากมาย แต่หากมีจิตใจที่หม่นหมองก็ไม่อาจจะมีความสุขได้ จนในที่สุดอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางร่างกายและจิตใจ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายดัดค้นพบว่า ความสุขหรือความทุกข์นั้น มีต้นเหตุอยู่ที่ใจ เมื่อเรารู้สาเหตุของความทุกข์แล้วจึงรีบขจัดมันออกไปจากใจ ผลที่ตามมาคือใจที่มีแต่ความสุขปราศจากความทุกข์นั่นเอง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หลังจากที่นายดัดได้พบกับดวงแก้ว แล้วก็พบว่า การรู้จักปรับใจให้ยังรู้ถึงความสุข ความทุกข์ จะเป็นภูมิคุ้มกันจิตใจให้สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในภาวะที่สมดุลได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การจะทำสิ่งใดก็ตามต้องมีสติอยู่เสมอ เพราะบางครั้งสถานการณ์อาจทำให้เราขาดสติแล้วพลอยทำความชั่วได้

1.3 “ข้าก็อยู่มาจนถึงแปดสิบ แต่ไม่เคยรู้ซึ่งถึงคำว่าสวรรค์ในอน
นรกในใจเหมือนคราวนี้เลยนะกล ไม่เคยรู้เลย เพิ่งรู้วันนี้
วันที่พบลูกสาวคนเดียวนี้เอง ก็เลยรู้ต่อไปว่า ทุกข์สุขของคนเรา
อยู่ที่นี้” เขาชี้ที่ทรวงอก “อยู่ที่นี้จริง ๆ ร่ำรวยเท่าไรก็ก็ตาม
ถ้าที่นี้ของเรามันมีแต่ของโสโครก มันก็เครียด ก็นอนไม่หลับ
ก็ป่วยทั้งกายและจิต...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43)

จากเนื้อความ 1.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ป่วยทั้งกายและจิต” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า ความหม่นหมองที่ได้เกิดขึ้นในจิตใจ ทุกข์ใจ ไม่สบายใจ จนกลายเป็นความเครียด เรียกว่า “ป่วยจิต” ซึ่งจะส่งผลให้ร่างกายเกิดอาการเจ็บป่วยไปด้วย ในที่นี้กล่าวถึงนายดัดเมื่อได้พบกับดวงแก้ว ลูกสาวที่ไม่ได้เจอกันมาเป็นเวลากว่า 20 ปี นายดัดก็รู้สึกสุขใจอย่างยิ่ง ซึ่งนายดัดคิดว่าแม้มีเงินทองมากมาย แต่หากขาดการเยียวยาทางด้านจิตใจก็ไม่ว่าจะมีความสุขได้ จนในที่สุดก็ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายดัดค้นพบว่า ความสุข หรือความทุกข์นั้นมีต้นเหตุอยู่ที่ใจ เมื่อเรารู้สาเหตุของความทุกข์แล้ว จึงรีบขจัดมันออกไปจากใจ ผลที่ตามมาคือใจที่มีแต่ความสุข ปราศจากความทุกข์นั่นเอง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หลังจากที่นายดัดได้พบกับดวงแก้ว แล้วก็พบว่าการรู้จักปรับใจให้หยั่งรู้ถึงความสุข ความทุกข์ จะเป็นภูมิคุ้มกันจิตใจให้สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในภาวะที่สมดุลได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายดัดตระหนักถึงความทุกข์ในใจที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากการพรากจากดวงแก้ว การที่ได้พบกับดวงแก้วอีกครั้งทำให้นายดัดมีสติในการใช้ชีวิตมากขึ้น เพราะไม่อยากจะให้เกิดเหตุการณ์ผิดพลาดอย่างในอดีต

1.4 ... ครั้นแล้วหล่อนก็โอบกอดเขาไว้ “ขอบคุณพี่มากที่สุดเลยนะ
ที่ช่วยชุบชีวิตคนโง่อย่างดวงให้ฉลาดขึ้น ได้รอนวันที่พอกลับมา
รับดวง... ได้เห็นหน้าตาของเขาที่บอกดวงว่า พ่อดีใจนะที่ดวง
ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัยชีวิตแล้ว... ที่ดวงนอนไม่หลับ

เพราะรอพ่อมา...หวังว่าพรุ่งนี้เขาจะมา...มาต่างกับเรา”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 58)

จากเนื้อความ 1.4 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “มหาวิทยาลัยชีวิต” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 58) ซึ่งมีความหมายว่าประสบการณ์ที่เรียนรู้จากชีวิตจริง ซึ่งฉานเป็นผู้สอนให้ดวงแก้วรู้ซึ่งถึงแก่นแท้ของการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และได้ตอบแทนพระคุณของพ่อผู้ให้กำเนิด

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จากประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาของดวงแก้วได้สร้างภูมิคุ้มกันการใช้ชีวิต ทำให้ดวงแก้วมีจิตใจที่แข็งแกร่ง พร้อมรับกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน และเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ช่วงเวลาที่ดวงแก้วหนีออกจากบ้านไปเป็นเวลาสิบกว่าปี ทำให้ดวงแก้วรู้สึกผิดที่ไม่ได้ดูแลรับใช้นายตัดผู้เป็นพ่อเลยเมื่อได้มาพบกันอีกครั้ง ดวงแก้วจึงตั้งใจที่จะตอบแทนพระคุณของพ่อด้วยความกตัญญู

1.5 “...เราเข้าโครงการตลาดสดน่าซื้อมาได้สามปีแล้ว” นายตัด

บอกรุ่นหลานอย่างตั้งใจจะจูงคนรุ่นใหม่ ให้เข้าสู่ระบบการทำงานที่ได้มาตรฐาน เพราะแม้แต่ในครอบครัว เขาก็สอนสั่ง ‘ซื้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน งานของเราเป็นงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาชีวิตคน ยกฐานะพ่อค้าแม่ค้าขึ้นมาให้เขาอยู่ได้ ให้เขามีความสุขในตลาดของเรา ต้องถือเสมอว่าเขาเป็นมิตรเป็นญาติ อย่าขูดรีดเขา คอยคุมอย่าให้เขาเอาเปรียบคนซื้อ’

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 60)

จากเนื้อความ 1.5 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยได้ใช้ข้อความที่ว่า “อย่าขูดรีดเขา” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 60) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า การใช้อำนาจในการกดขี่หรือฉวยโอกาสในการเรียกรับเงินจากผู้อื่นจนได้รับความเดือดร้อน เนื้อความตอนนี้เป็นความตั้งใจของนายตัด ที่คิดจะสร้างตลาดสดที่มีมาตรฐาน ปราศจากการเอาเปรียบมุ่งบริหารงาน ด้วยความซื่อสัตย์และยุติธรรม

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นายตัดสอนให้ลูกหลานรู้จักทำธุรกิจ

ตลาดสดอย่างรู้จักพอประมาณ ไม่ค้ากำไรมากเกินไปจนเกินควรและไม่เอาเปรียบผู้ประกอบการ ด้วยการเรียไรเงิน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายตัดหวังให้ลูกหลานทุกคนประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เบียดเบียนใคร ให้ร่วมงานและใส่ใจพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเสมือนเขาเป็นญาติมิตรที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

- 1.6 ‘ถ้ายังไม่แน่ว่าใจเราชอบเขาแค่ไหน ก็อย่ายั่ว เรื่องยั่วผู้ชาย ให้คลั่งนี้มันอันตราย’ แม่คงเห็นเภทภัย จากหนังสือพิมพ์ รายงานละครระฆัง...ยลโฉมคิดเช่นนั้นอยู่เสมอ หารู้ไม่ว่าผู้พูด มีประสบการณ์สูง ‘เรื่องผู้ชาย’ มาตั้งแต่วัยยังเยาว์ **ยังไม่เข้าใจ การโลกก็ว่ามีได้มีแต่น้ำอมฤต หากเจียยาพิชเข้าไว้ด้วย** เมื่อก้าวออกไปเพราะนึกว่าตนเองเปรี้ยว สวย เก่ง ทำจึงพันกัน หลักสำหรับยึดอย่างมั่นคงก็ไม่มี ทำยที่สุดอาจถึงแก่ล้มคว่ำ คะมาหมาย พาทั้งตัวทั้งใจให้รอดเกือบไม่ได้

(กฤษณา อโศกสิน, 2553 , หน้า 91)

จากเนื้อความ 1.6 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ยังไม่เข้าใจ การโลกก็ว่ามีได้มีแต่น้ำอมฤต หากเจียยาพิชเข้าไว้ด้วย” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 91) เป็นประโยคที่มีความหมายโดยนัย ซึ่งกล่าวถึงความจริงของโลกนี้ว่าความรักไม่ได้มีแต่สิ่งที่สวยงามเสมอไปแต่ผสมยาพิษเอาไว้ ซึ่งในที่นี้คือเล่ห์หลวงของความรักอันเป็นมูมมิดหรือด้านลบ แอบแฝงอยู่โดยที่เราคาดไม่ถึง หากปล่อยตัวปล่อยใจให้หลงระเรีงไปกับความรัก อาจจะนำความเจ็บปวดมาสู่ตัวเรา

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดวงแก้วสอนได้ให้ยลโฉมมองแง่มุมต่าง ๆ ในเรื่องการคบผู้ชายว่าไม่ได้มีแต่ความสุขเพียงอย่างเดียว แต่มันอาจจะนำความทุกข์มาสู่ตัวเราด้วย ทั้งนี้เป็นการสอนที่สร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตให้กับยลโฉม

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วได้เตือนสติให้ยลโฉมรู้ว่าไม่ควรใช้ชีวิตอยู่ในความประมาท มีความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีสติปัญญาในการดำเนินชีวิต

- 1.7 ‘ถ้ายังไม่แน่ว่าใจเราชอบเขาแค่ไหน ก็อย่ายั่ว เรื่องยั่วผู้ชาย ให้คลั่งนี้มันอันตราย’ แม่คงเห็นเภทภัย จากหนังสือพิมพ์ รายงานละครระฆัง...ยลโฉมคิดเช่นนั้นอยู่เสมอ หารู้ไม่ว่าผู้พูด มีประสบการณ์สูง ‘เรื่องผู้ชาย’ มาตั้งแต่วัยยังเยาว์ ยังไม่เข้าใจ

การโลภก็ว่าได้มีแต่หน้าอมฤต หากเจือยาพิษเข้าไว้ด้วย
 เมื่อก้าวออกไปเพราะนึกว่าตนเองเปรี้ยว สวย เก่ง ทำจึงพินกัน
 หลักสำหรับยึดอย่างมั่นคงก็ไม่มี ท้ายที่สุดอาจถึงแก่ล้มคว่ำ
คะมาหงาย พาทั้งตัวทั้งใจให้รอดเกือบไม่ได้

(กฤษณา อโศกสิน, 2553 , หน้า 91)

จากเนื้อความ 1.7 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ล้มคว่ำ
 คะมาหงาย” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 91) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า ชีวิตที่พลาดพลั้ง
 เพราะขาดความระมัดระวังในการใช้ชีวิต จากเนื้อความในตอนนีวดวงแก้วเตือนสติให้ยลโฉมรู้ว่า
 ไม่ควรใช้ชีวิตอยู่ในความประมาท มีความรอบคอบ ระมัดระวัง มีสติปัญญาในการดำเนินชีวิต
 และกล่าวถึงความจริงของโลกนี้ว่า ความรักไม่ได้มีแต่สิ่งที่สวยงามเสมอไป หากเราปล่อยตัว
 ปล่อยใจให้หลงระเหิงไปกับความรัก อาจจะนำความเจ็บปวดมาสู่ตัวเรา จนเราตั้งตัวไม่ทัน

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดวงแก้วสอนให้ยลโฉมมองแง่มุม
 ต่าง ๆ ในเรื่องการคบผู้ชายว่าไม่ได้มีแต่ความสุขเพียงอย่างเดียว แต่มันอาจจะนำความทุกข์
 มาสู่ตัวเราด้วย ทั้งนี้เป็นการสอนที่สร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตให้กับยลโฉม

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วได้เตือนสติให้ยลโฉมรู้ว่าไม่ควรใช้ชีวิต
 อยู่ในความประมาท มีความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีสติปัญญาในการดำเนินชีวิต

1.8 ชายหนุ่มเพิ่งรู้ว่าอาการของตนเองยามไม่มีปูเป็นอย่างไร

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อปูไปค้างคืนในที่ที่พ่อและเขาไม่ได้ร่วมทาง

ยิ่งทำให้อ้างว้างกังวลจนนอนไม่หลับ แม้เป็นบ้านของลูกแท้ ๆ

ที่เพิ่งย้อนกลับมาพบกันก็จริง เขาก็อดกริ่งเกรงสารพัดมิได้

เมื่อพลิกตัวไปมาเพียงชั่วโมงเดียว ดินดีก็ต้องลุกขึ้นไปเปิดไฟ

หยิบหนังสือมาอ่าน หมายถึงฆ่าเวลาเพียงเพื่อให้ง่วง

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 93)

จากเนื้อความ 1.8 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ฆ่าเวลา”
 (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 93) หมายถึง การทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งดีกว่าปล่อยให้
 เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ดินดีได้อ่านหนังสือในช่วงเวลาที่ตนเองนอนไม่หลับ นับว่าเป็น
 การบริหารจัดการเวลาได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดินดีรู้จักปรับเปลี่ยนสถานการณ์ รู้จักบริหารจัดการเวลาได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ โดยการใช้ช่วงเวลาที่ตนเองนอนไม่หลับไปอ่านหนังสือ

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ดินดีรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นั่นคือเอาเวลาที่ตนเองนอนไม่หลับมาแสวงหาความรู้ด้วยการอ่านหนังสือ

1.9 “เอ็งคงกินอะไรมาเรียบริ่อยแล้ว...ใช้ไหม...เออ...นี่
ข้าก็เลยตื่นตั้งแต่หัวไก่โห่ ออกไปใส่บาตรที่ร้านริมถนน...
ร้านของดวงเขาใจ”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 96)

จากเนื้อความ 1.9 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ตื่นตั้งแต่หัวไก่โห่” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 96) หมายถึงการตื่นตั้งแต่เช้า เพราะโดยธรรมชาติของไก่แล้วจะส่งเสียงกู่ร้องหรือขันในตอนเช้ามืด ดังนั้น คนที่ตื่นตั้งแต่หัวไก่โห่ คือคนที่ตื่นพร้อมไก่ หรือตื่นตั้งแต่เช้ามืดนั่นเอง เนื้อความในตอนนี้นายัดตื่นแต่เช้ามืดเพื่อเตรียมตัวออกไปใส่บาตร

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นายัดสามารถบริหารเวลาจัดสรรเวลาให้ลงตัวอย่างพอดี พอประมาณ จัดการตนเองให้ตื่นแต่เช้าเพื่อออกไปใส่บาตร เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและสงบ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การตื่นแต่เข้ามาใส่บาตรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความจรรโลงใจ สามารถกล่อมเกล่าจิตใจให้บริสุทธิ์

1.10 พ่อของหล่อนั้นได้ชื่อว่า ‘ขี้เหนียว’ ที่สุด เมื่อแปลความตามคนมือเดิบให้นิยาม แต่หากแปลตามอารมณ์กลาง ๆ อย่างมีเหตุผล ก็ถือว่าพ่อเป็นคนมัธยัสถ์ รู้ค่าของเงินและของกินของใช้ ‘ข้าวเมล็ดเดียวไม่ให้เหลือติดก้นจาน’ นี่คือนิถานของพ่อ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 117)

จากเนื้อความ 1.10 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้คำว่า “ขี้เหนียว” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 117) หมายถึง ลักษณะนิสัยของผู้ที่ไม่ยอมสูญเสีย หรือทำให้

สูญเสียน้อยที่สุด แต่ในที่นี้กล่าวถึงพฤติกรรมของฉันทที่มีนิสัยประหยัด โดยจะคำนึงถึงความสมเหตุสมผลเสมอ รู้ค่าของเงิน ไม่ได้ประหยัดจนถึงขั้นขี้เหนียว

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉันทมีความความพอประมาณ พอเพียงในการใช้ชีวิต ทำให้ฉันทสามารถรับผิดชอบครอบครัว และกิจการของตนเองได้อย่างราบรื่น ถึงแม้จะไม่ร่ำรวยมากมายแต่ฉันทก็ไม่อับจน เป็นเพราะฉันทรู้จักใช้ รู้จักเก็บออม

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล หากมองด้วยเหตุผลแล้ว ฉันทไม่ได้เป็นคนขี้เหนียว เหตุที่ฉันทกินใช้อย่างประหยัดเป็นเพราะรู้คุณค่าของเงินทองและสิ่งของนั่นเอง

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉันทใช้จ่ายเงินทอง และกินใช้อย่างคู้มค่า รู้จักเก็บออม

- 1.11 ‘พ่อกับแม่ยังยึดธรรมเนียมไทย ไม่ชอบให้ลูกผู้หญิง **ปล่อยตัว**จนผู้ชายเอาเปรียบได้ แต่ที่ยึดหยุ่นให้ขนาดนี้ก็นับว่าตามใจที่สุดแล้ว’ แม่เป็นคนบอกด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นผมจะทำอะไรก็ตามต่อนี้ก็ถึงหัวอกพ่อแม่พลาดไปแล้วไม่มีใครช่วยเราได้’

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 119)

จากเนื้อความ 1.11 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้คำว่า “ปล่อยตัว” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 119) หมายถึง การทำอะไรตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาจนทำให้เกิดความเสียหาย แต่ยลโฉมนี้ถึงคำสั่งสอนของพ่อกับแม่เกี่ยวกับการคบผู้ชาย เพราะธรรมเนียมไทยปลูกฝังให้หญิงไทยรักษานวลสงวนตัว เพื่อป้องกันตนเองจากภัยผู้ชาย อีกทั้งตนเองและพ่อแม่จะได้ไม่ต้องมาเสียใจภายหลัง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คำสอนของดวงแก้วทำให้ยลโฉมเป็นคนที่รอบคอบ รู้จักคิด พิจารณาสถานการณ์และมองเห็นถึงอนาคต และผลเสียที่จะตามมาของการกระทำจากอารมณ์ชั่ววูบ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมมีสติในการใช้ชีวิตและไม่ปล่อยใจตนเองให้เป็นไปตามอารมณ์ รู้จักควบคุมตนเอง

- 1.12 ในรุ่น **‘เจนวาย’** คือรุ่นที่เกิดระหว่าง พ.ศ.2524–2543 นั้น

แม่เจนวายที่เก่งจะรอบรู้วิชาการ ‘ครบวงจร’ เพียงไร หากก็คง

ไปได้ไม่ไกลถ้าไม่ได้ที่พึ่งเป็น **‘เจนเอ็กซ์’** คือผู้ที่เกิดระหว่าง

พ.ศ.2507-2524 หรือรุ่นที่เหนือกว่าเจนเอ็กซ์ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี ผู้มีประสบการณ์แตกฉาน นี้หล่อนคิดอย่างคนอายุ 20 ปี ของยุคปัจจุบันที่หายใจ เป็นการแบ่งรุ่นหรือแบ่งช่วงอายุคน ของอเมริกา...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 135)

จากเนื้อความ 1.12 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัยโดยใช้คำว่า “เจนวาย” และ “เจนเอ็กซ์” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 135) เป็นการแบ่งรุ่นหรือแบ่งช่วงอายุของคน อเมริกา โดย “เจนวาย” หมายถึง บุคคลที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2524-2543 ซึ่งคนรุ่นใหม่ี่จะมีความรอบรู้ทั้งในด้านเทคโนโลยีและวิชาการ ส่วน “เจนเอ็กซ์” หมายถึง บุคคลที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2507-2524 หรือรุ่นที่มีวิถุฒิมากกว่าเจนเอ็กซ์ซึ่งมีอายุมากกว่า 45 ปี เป็นรุ่นที่มากด้วย ประสบการณ์เป็นฐานในการพัฒนาไปสู่รุ่นเจนวาย

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างรุ่นเจนเอ็กซ์และเจนวาย ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสานต่อความรู้ เพราะรุ่นเจนวายจะพัฒนาไปไกลถึงขนาดนี้ ไม่ได้เลย ถ้าไม่มีผู้สั่งสมความรู้ และประสบการณ์อย่างเจนเอ็กซ์มาก่อน เพราะฉะนั้นถ้าจะให้ เกิดผลดีที่สุดต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันทั้งรุ่นเจนเอ็กซ์และรุ่นเจนวาย

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การที่รุ่นเจนเอ็กซ์เป็นพื้นฐานของการเกิดรุ่น เจนวาย ดังนั้นรุ่นเจนเอ็กซ์ต้องมีความเคารพนอบน้อมต่อเจนวาย ในฐานะที่เป็นรุ่นที่เกิดก่อน และมีประสบการณ์มากกว่า

1.13 ‘ถ้าพ่อไม่ได้ทฤษฎีใหม่และหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงก็อาจจะหลงทาง มัวไปโลกโมโหสันคิดว่า การลงทุนหุรุกรามันดีกว่า แต่แล้วก็เจ๊งไปตามกัน’

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 135)

จากเนื้อความ 1.13 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้คำว่า “หลงทาง” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 135) มีความหมายโดยนัยว่า การดำเนินงานด้วยวิธีที่ผิดพลาด ด้วยความเข้าใจผิดของตนเอง ในที่นี้ฉานได้หลักการเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง มาเป็น แนวทางในการดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ เมื่อฉันทำนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมาใช้ในการทำงาน ทำให้ฉันทำรู้จักใช้ชีวิตอย่างประมาณตน ไม่คาดหวังผลที่สูงจนเกินไป

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉันทำมีการวางแผนการใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉันทำได้นำเอาเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวงมาใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกร ประกอบกับหลักการและองค์ความรู้ที่เชื่อถือได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉันทำใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่ลุ่มหลงไปกับความฟุ้งเฟ้อกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

1.14 ...ในรุ่นของเรา **เราต้องเปิดประตูหน้าต่างการสร้างตัว**

ให้ไปสู่หลายทางเลือก...อย่าคิดแต่อยากจะทำ ‘ใหญ่’ ต้องคิดว่า

ถึงแม้เราจะใหญ่โตขนาดไหน เราก็จัด ‘เรื่องเล็ก ๆ’ ได้ไม่มองข้าม

เรื่องเล็ก ๆ ใกล้ตัว

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 196)

จากเนื้อความ 1.14 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “เราต้องเปิดประตูหน้าต่างการสร้างตัวให้ไปสู่หลายทางเลือก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 196) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า การสร้างโอกาสให้กับตนเอง เพราะบางครั้งโอกาสไม่ได้มีขึ้นมาง่าย ๆ การปิดกั้นตนเองเท่ากับว่า ทำให้ตนเองขาดโอกาส แต่ถ้าหากไม่ปิดกั้นตนเอง เปิดความคิดให้กว้าง อาจจะมีโอกาสหลากหลายทางเลือกอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ให้เราได้เลือกทำตามความถนัดและความสนใจของเรา

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การเปิดความคิดให้กว้างทำให้เรามีโอกาสหลากหลายทางเลือกอยู่รอบตัว เราสามารถวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ในการทำงานหรือทำธุรกิจใหญ่โตควรจะใช้สติปัญญาให้มาก ไม่ควรมองข้ามเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเราในภายหลัง

1.15 “โชคตินะที่ผมเดินตามรอยพระยุคลบาทมาแต่เริ่มแรก พอเป็นคน

สนับสนุนให้ทำ แต่ไม่ทันไรแกก็ตาย ทั้งไร้สวนไว้ให้ แต่น้องผม

เป็นผู้หญิง เขาไม่สนใจ เราก็เลยได้มาทั้งสี่สิบไร่...ถามดวงตุ๊กก็ได้

ว่าเราเหนื่อยยากกันเท่าไรกว่าจะถึงวันนี้...ที่จริงผมก็เอาดวงมา

ลำบากนะ ลำบากมาก...เพราะงานเกษตร เป็นงานที่ละเอียด
 ต้องดูแลเหมือนเลี้ยงลูก ตั้งแต่พืชผักเล็ก ๆ ต้องอยู่กับมันตลอดวัน
 กับอีกเกือบครึ่งคืน คือต้องตื่นแต่ดึก...ลำบากครับ ลำบาก...
 แต่เราทำตามเกษตรทฤษฎีใหม่ มีหลักเกณฑ์ในการทำ **เดินตาม
 พระองค์ท่าน**ไป...แล้วก็ได้ผลจริง ๆ ...ได้ผลดีมาก...เลยค่อย ๆ
 ทำกันมา...พอดีได้อาศัยลงปูนกับเด็กแถวนี้ที่เขาเองงานเอาการ
 ก็เลยไปได้ เพราะลูกมีก็สำคัญ”

(กฤษฎณา อโคกสิน, 2553, หน้า 225)

จากเนื้อความ 1.15 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “เดินตาม
 พระองค์ท่าน” (กฤษฎณา อโคกสิน, 2553, หน้า 225) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า การปฏิบัติ
 ตามหลักของเกษตรทฤษฎีใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงศึกษาค้นคว้าและได้
 เผยแพร่ความรู้นี้ให้ประชาชนทั่วไป และสอนให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างพอเพียง นายฉานก็เป็น
 อีกคนหนึ่งที่น่าเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ ประกอบกับความพากเพียร อดทนและสม่ำเสมอถึงแม้
 จะยากลำบากแต่ก็ไม่ได้ย่อท้อ จนในที่สุดก็ประสบความสำเร็จกับการประกอบอาชีพเกษตรกร
 เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
 คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานรู้จักการบริหารงานด้านต่าง ๆ อย่าง
 เหมาะสมและลงตัว ไม่หวังผลใหญ่โตจนเกินตัว แต่ทำสิ่งที่มีอยู่อย่างดีที่สุด
 เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉานนำความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่มาบริหาร
 กิจการไร่สวนของตนเองจนประสบความสำเร็จ

1.16 แต่หล่อนและน้องชายก็ซึ่มซั่มประทับใจในผลงานของพ่อ
 และแม่ที่ช่วยกันปลูกปั้น ถ้อยที่ถ้อยแบ่งหน้าที่กันทำ
 แม่นั่งอยู่หน้าร้านขายพืชผักผลไม้ พ่อควบคุมสวนและไร่
 อยู่เบื้องหลัง บางวันก็อาจเปลี่ยนให้นายปูนได้พักบ้าง
 โดยนั่งหน้าร้านแทน แม่ก็หันมาช่วยพ่อจนกลายเป็น
 หญิงท้วมกลม ผิวคล้ำอย่างที่เห็น **ถอดรูปหญิงผอมบาง
 ร่างทรงไฮโซฯ**กระเด็นไป เนื่องจากต้องช่วยกัน
 ประหยัดอย่างถี่ยิบ

(กฤษฎณา อโคกสิน, 2553, หน้า 225)

จากเนื้อความ 1.16 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ถอดรูปหญิงพอมบางร่างระหงทรงไฮโซฯ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 225) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่าการเปลี่ยนแปลงตนเองจากผู้หญิงร่างเล็กเป็นผู้หญิงร่างท้วม ผิวดำ ทั้งนี้เนื่องจากต้องเกี่ยวข้องกับงานทำไร่มั่วสุมทุกวัน ต้องรู้จักจัดสรรเวลา แบ่งหน้าที่การทำงาน ประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นพฤติกรรมเหล่านี้ได้เป็นตัวอย่างที่น่าประทับใจของลูก ๆ และเป็นการปลูกฝังนิสัยของความพอประมาณอีกด้วย

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดวงแก้วรู้จักจัดสรรเวลาในการทำงาน และรู้จักวางตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ถึงแม้ดวงแก้วจะเคยเติบโตอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยมาก่อน แต่เมื่อตนเองต้องเปลี่ยนแปลงมาอยู่ในสภาวะการณ์ที่ยากลำบาก ดวงแก้วก็สามารถปรับตัวใช้ชีวิตกินอยู่อย่างประหยัดได้อย่างน่าชื่นชม

1.17 ...ป้ารู้หรือเปล่าว่ามีคนต่างชาติดียองเจียบเข้ามาจะกว้านซื้อที่ดินของเกษตรกรไทยไปอีกเยอะเลย เคยได้ยินข่าวไหม...”
“ไม่ได้ยินหรอกคุณ...ฉันนะไม่ค่อยจะรู้อะไรหรอก วัน ๆ ก็ต้องเลี้ยงหลานก็หมดไปวันแล้วละ” “ต้อง**หูดากว้าง**มังชีป่า...ไม่รู้ไม่รู้อยู่ได้ไง...ใคร ๆ แคะก็มีเคเบิ้ลทีวีกันทั้งนั้น”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 241)

จากเนื้อความ 1.17 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “หูดากว้าง” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 241) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า การแสวงหาความรู้รอบตัว เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาให้ตนเอง ยิ่งศึกษาเรียนรู้มาก ความรู้รอบตัวก็ยิ่งสะสม ทำให้เป็นผู้รอบรู้ มีความคิดกว้างไกล ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาเรียนรู้ มีสื่อให้เราเลือกศึกษาค้นคว้าได้มากมายหลายวิธี

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การเฝ้าหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญา มีความรู้ความคิดในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ
เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขความรู้ การที่เราหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอจะทำให้เราเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล รู้เท่าทันโลกและเทคโนโลยี พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.18 ...“ฉันไม่อยากได้สมบัติของใคร” ยลโฉมก็เลยเน้นย้ำเรื่องที่เป็นความในใจ “ถ้าคุณตาไม่รู้ความจริงเสียตั้งแต่ตอนนี้

เดี๋ยวเกิดอยากทำพินัยกรรมแล้วเอาชื่อฉันใส่เข้าไป ฉันจะต้อง
รู้สึกผิด รู้สึกอายจนวันตายแน่ ๆ” ชายหนุ่มฟังแล้วนึกถึงฉาน...
บิดาของเด็กสองคนใช้เวลาตอนไหน**อบรมบ่มเพาะพันธุ์พีช**
ของเขาขึ้นมาจนเห็นผลที่งดงามปานนี้ เพราะผู้คนปัจจุบัน
ล่อแหลมกับสิ่งที่มีมักจะขาดอยู่เสมอ นั่นก็คือ ชื่อสัตย์สุจริต

(กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 358-359)

จากเนื้อความ 1.18 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “อบรม
บ่มเพาะพันธุ์พีช” (กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 358-359) ซึ่งในที่นี้มีความหมายโดยนัยว่า
การอบรมบ่มนิสัยของนายฉาน ที่ทำให้ลูกทั้ง 2 คน มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือความซื่อสัตย์สุจริต
เป็นคนดีของสังคม ทำให้ยลโฉมไม่หนีก็อยากได้ของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง ยิ่งเมื่อรู้ตัวว่า
ตนเองไม่ใช่หลานสาวที่แท้จริงของนายตัด จึงพยายามหาวิธีการบอกให้นายตัดรู้ความจริง
ก่อนที่จะเขียนพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะฉานได้อบรมสั่งสอน
ให้ยลโฉมเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตนั่นเอง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ยลโฉมไม่มีความคิดอยากได้สิ่งของ
ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง ยิ่งเมื่อรู้ตัวว่าตนเองไม่ใช่หลานสาวที่แท้จริงของนายตัด จึงได้
พยายามหาวิธีการบอกให้นายตัดรู้ความจริง ก่อนที่จะเขียนพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ตนเอง
ในอนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมได้รับการปลูกฝังความซื่อสัตย์มาจาก
ฉานผู้เป็นพ่อ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นด้วยการเอาของของคนอื่นมาเป็นของของตนเอง

1.19 ...ไม่ว่าจะได้พบคนขับแท็กซี่นำเงินและสิ่งของมีค่ามาส่งคืน

ผู้โดยสาร หรือแม่ค้าคืนเงินที่คิดผิด ทอนผิดแก่ลูกค้า

พนักงานในห้างเก็บของที่มีผู้วางลืมไว้ส่งให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ประกาศหาเจ้าของรวมทั้งขั้นตอนการทำงานไม่ว่าราชการหรือ

เอกชนที่ไม่มีกิจการ **‘กิน’** ไม่ว่าจะกินเล็กหรือกินใหญ่ นักธุรกิจ

ไม่แอบลดคุณภาพสินค้า ไม่ปลอมปนสิ่งมีพิษให้ผู้บริโภค

ยึดหลัก **‘ซื่อกินไม่หมดคตกินไม่นาน’** ดังเช่นห้างร้านบางยี่ห้อ

ที่อยู่ทนอยู่นานเป็นร้อยปี ดินดีอดชื่นใจมิได้

(กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 359)

จากเนื้อความ 1.19 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้สำนวนว่า “กิน” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 359) ซึ่งมาจากคำว่า โกงกิน หมายถึง การยกยอกทรัพย์หรือ การฉ้อโกงเอาของผู้อื่นหรือของหลวงมาเป็นของตนเอง คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะทำมาค้าคดโกง เพราะใคร ๆ ต่างก็ให้ยอมรับและให้ความเชื่อถือ ส่วนคนคดโกง จะทำมาหากินอะไร ผู้คนก็ไม่ให้การยอมรับ ไม่เชื่อถือ ไม่กล้าติดต่อดำขายด้วย คนเราถ้าหากมีความซื่อสัตย์ก็จะสามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกันได้ และถ้าไม่มีความจริงใจหรือไม่ซื่อสัตย์ต่อกันแล้วก็ไม่อาจจะทำงาน หรืออยู่ร่วมกันได้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ คนเราต้องรู้จักพอ ไม่โลภ หรืออยากมีอยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตนเอง เพราะสุดท้ายผู้คนจะขาดการยอมรับนับถือ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม เนื้อความในตอนนี้ต้องการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกแห่งความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ควรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

1.20 ท่าทางหล่อนค่อนข้างซึม...แม้อายุเพียงยี่สิบ แต่ยลโฉม

ก็ไม่วៃเตียงสา เนื่องด้วยเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้

เป็นความรู้ที่ไม่สุก ๆ ดิบ ๆ อย่างความรู้ของวัยรุ่นบางกลุ่ม

ที่พ่อแม่ตามใจลัวเกรง จึงให้ทั้งเสรีภาพและอิสรภาพมากมาย จนเกินวัยเกินตัวโดยไม่อบรมปมนิสัยให้รู้ผิดชอบชั่วดีหรือมีฉะนั้น พ่อแม่ก็เป็นตัวอย่างที่เลวเสียเอง โดยหารู้ไม่ว่าตัวอย่างอันไม่พึงปรารถนาเหล่านั้นได้ค่อย ๆ กระจายตัวกันออกไปแอบแฝงอยู่ใน นิสัยและความประพฤติของลูกตนจนกลายเป็นไม้แ่ก่ตัดไม้ไหว...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378)

จากเนื้อความ 1.20 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยได้ใช้ข้อความว่า “เป็นความรู้ที่ไม่สุก ๆ ดิบ ๆ ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378) มีความหมายโดยนัยว่า ความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่านการพิจารณาแล้วว่าสิ่งใดถูกหรือผิด สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ เนื้อเรื่องในตอนนี้กล่าวถึงยลโฉมที่เป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ประกอบกับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ไม่ตามใจลูกมากเกินไป สอนให้รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ทำให้ยลโฉมเป็นวัยรุ่นที่ใช้ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักยั้งคิด มีเหตุผล ไม่ประมาท ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อันเป็นภูมิคุ้มกันให้ยลโฉมสามารถรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ยลโฉมเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่พ่อแม่ได้ปลูกฝังให้
เป็นคนมีเหตุผล รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ยลโฉมเป็นวัยรุ่นที่มีการใช้ชีวิต
อย่างมีวิจารณญาณ รู้จักยั้งคิดและไตร่ตรองสถานการณ์ ไม่ประมาท อันเป็นภูมิคุ้มกันให้ยลโฉม
สามารถรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ความรู้ที่ยลโฉมได้รับการสั่งสมมาเป็นความรู้ที่ได้
ผ่านการกรั่นกรองมาเป็นอย่างดีด้วยคำแนะนำจากพ่อแม่ จึงทำให้ยลโฉมใช้ความรู้แยกแยะ
ผิดชอบชั่วดีได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
อยู่เสมอ รู้จักเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ อย่างมีสติ

1.21 ทำทางหล่อนค่อนข้างซึ่ม...แม้อายุเพียงยี่สิบ แต่ยลโฉม

ก็ไม่ไร้เดียงสา เนื่องด้วยเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้
เป็นความรู้ที่ไม่สุก ๆ ดิบ ๆ อย่างความรู้ของวัยรุ่นบางกลุ่ม
ที่พ่อแม่ตามใจกลัวเกรง จึงให้ทั้งเสรีภาพและอิสรภาพมากมาย
จนเกินวัยเกินตัวโดยไม่อบรมป้อนนิสัยให้รู้ผิดชอบชั่วดีหรือมิฉะนั้น
พ่อแม่ก็เป็นตัวอย่างที่เลวเสียเอง โดยหารู้ไม่ว่าตัวอย่างอันไม่พึง
ปรารถนาเหล่านั้นได้ค่อย ๆ กระจายตัวกันออกไปแอบแฝงอยู่ใน
นิสัยและความประพฤติของลูกตนจนกลายเป็นไม้แก่ตัดไม้ไหว...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378)

จากเนื้อความ 1.21 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “ไม้แก่
ตัดไม้ไหว” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378) มีความหมายโดยนัยว่า คนที่มีอายุมากจนยาก
ที่จะเปลี่ยนแปลงนิสัย เนื้อเรื่องในตอนนี้กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูลูก ในลักษณะที่ตามใจลูก
มากเกินไป โดยขาดการอบรมให้รู้จักผิดชอบชั่วดี และไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก เมื่อเด็กอยู่ใน
สังคมจึงขาดวิจารณญาณในการใช้ชีวิต เพราะแยกแยะถูกผิดไม่ได้ หากจะมารับเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมในภายหลังก็สายเกินไปเสียแล้ว เพราะเมื่อวัยรุ่นอายุมากขึ้น ย่อมเปลี่ยนแปลง
ลักษณะนิสัยที่ได้ซึมซับไว้ตั้งแต่เด็ก ๆ ได้ยาก แต่สำหรับยลโฉมนั้นเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบ
แสวงหาความรู้อยู่เสมอ ประกอบกับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ไม่ตามใจลูกมากเกินไป
สอนให้รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ทำให้ยลโฉมเป็นวัยรุ่นที่ใช้ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักยั้งคิด
มีเหตุผล ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อันเป็นภูมิคุ้มกันให้ยลโฉมสามารถรับมือกับเหตุการณ์
ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ยลโฉมเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ยลโฉมเป็นวัยรุ่นที่รู้จักใช้ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักยั้งคิด ไม่ประมาท ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันให้ยลโฉมสามารถรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ความรู้ที่ยลโฉมได้รับการสั่งสมมาเป็นความรู้ที่ได้ผ่านการกรั่นกรองมาเป็นอย่างดี ด้วยคำแนะนำจากพ่อแม่ทำให้ยลโฉมสามารถใช้ความรู้แยกแยะผิดชอบชั่วดีได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ รู้จักเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ อย่างมีสติ

1.22 “ตลาดตรีมิตรไม่ได้มีเฉพาะคุณตาคุณแม่ แต่มีญาติอีก

สองครอบครัว ลุงคำกลกับลูกชาย ก็อาจไม่ร้ายเท่าเมียเขา

แต่อีกครอบครัวนั้นละ แม่เห็นอยู่แล้วใช้ใหม่ว่าพวกเขา

ขนาดไหน” หล่อนจาระโนให้ฟัง “แต่สำหรับอีกเหตุผล

หนึ่งนะ เป็นเหตุผลส่วนตัวระหว่างโฉมกับพี่ยอด ซึ่งโฉม

ก็คิดว่าตนเองไม่ได้ระแวงเกินไป มันมีเค้าว่าเป็นไปได้...

ถ้าเป็นไปได้โฉมก็ไม่ทน เรา...พี่ยอดกับโฉมก็ต้องเลิกคบกัน”

ใจเย็น ๆ ลุง ใจเย็น ๆ ” ดวงแก้วดึงเตี๊ยน “**คนอารมณ์ร้อน**

ไม่มีวันดี มีแต่จะขาดทุน...แม่เคยอารมณ์ร้อนมามาก

ก็เลยขาดทุนมาตลอด เพิ่งมาได้พ่อของลูกนี้แหละที่ทำให้

เย็นลงได้”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 387)

จากเนื้อความ 1.22 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “คนอารมณ์ร้อน ไม่มีวันดีมีแต่จะขาดทุน...แม่เคยอารมณ์ร้อนมามากก็เลยขาดทุนมาตลอด” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 387) มีความหมายโดยนัยว่า คนอารมณ์ร้อน หรือคนที่โกรธจนควบคุมสติอารมณ์ตนเองไม่ได้ ย่อมตัดสินใจทำอะไรลงไปโดยปราศจากการคิดไตร่ตรองให้ดีเสียก่อน ซึ่งอาจจะทำให้เราทำอะไรผิดพลาดไปได้ง่าย ๆ สุดท้ายก็เกิดผลเสียหายต่อตนเอง เนื้อความในตอนนี้สื่อถึงอารมณ์อันขุ่นเคืองของยลโฉม ที่ไม่อยากจะหยอดยิงเข้ามาทำธุรกิจในตลาดตรีมิตร เพราะเกรงจะเกิดความขัดแย้งในครอบครัว ดวงแก้วจึงเตือนเพื่อให้ยลโฉม

ใช้สติพิจารณาไตร่ตรองปัญหาด้วยเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการตัดสินใจ โดยเฉพาะเรื่องที่ยลโฉมจะเลิกคบกับยอดยิ่ง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ดวงแก้วได้สอนให้ยลโฉมรู้จักแก้ปัญหาชีวิตด้วยเหตุผล ไตร่ตรองถึงที่มาที่ไปอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจเลิกคบกับยอดยิ่ง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เมื่อยลโฉมได้ฟังคำเตือนสติจากดวงแก้ว ทำให้ยลโฉมคลายความกระวนกระวายใจ ไม่วุ่นวาย มีสติในการเตรียมตัวเตรียมใจรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วเตือนให้ยลโฉมใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต อย่าใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ

1.23 ...ความรับรู้ของแม่ในยามนั้นเปรียบประดุจดังคนที่ยังนอนหลับ

สมองและหัวใจยังมิได้ถูกลบให้คม หรือมิฉะนั้นก็ถูกปล่อยให้

นอนตามสบายในที่ที่ไม่สมควรจะนอน ครั้นชีวิตจริงอันโหดร้าย

ได้สอนแม่จนตื่นหลุดจากตรงนั้น ตันตันมาจนพบพ่อ แล้วได้รับ

ความรัก ความอบอุ่นจากชายคนหนึ่งกับเด็กอีกคนหนึ่ง ทำให้แม่

ผู้เคยเอาแต่ใจคนเป็นที่ตั้ง รู้วิธีที่จะเอาใจผู้อื่นดุจตั้งว่าแม่เชี่ยวชาญ

การเช่นนี้มาก่อนหน้า...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 387-388)

จากเนื้อความ 1.23 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “สมองและหัวใจ ยังมิได้ถูกลบให้คม” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 387-388) มีความหมายโดยนัยว่าผู้ที่เรียนรู้จากประสบการณ์และชีวิตจริงน้อย ทำให้ขาดทักษะในการใช้ชีวิตที่เหมาะสมในที่นี้กล่าวถึงชีวิตของดวงแก้วที่ถูกเลี้ยงดูอย่างตามใจ สบายจนไม่รู้จักความยากลำบาก จนกระทั่งได้ออกจากบ้านมาใช้ชีวิตด้วยตนเอง การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้วยความรัก ความอบอุ่นที่ได้รับจากฉาน ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตให้กับดวงแก้ว ทำให้ดวงแก้วมีสติในการใช้ชีวิตด้วยความเพียรและความอดทน จนดวงแก้วรู้ซึ่งถึงคุณค่าการใช้ชีวิตอย่างแท้จริง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้วยความรัก ความอบอุ่นที่ได้รับจากฉาน ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตให้กับดวงแก้ว

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ เรื่องราวอันเลวร้ายที่ผ่านมาในชีวิตของดวงแก้ว เป็นบทเรียนที่ให้ความรู้และประสบการณ์ ในการใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ประสบการณ์ชีวิตในช่วงวัยรุ่นของดวงแก้ว
ช่วยเตือนสติให้ดวงแก้วใช้ชีวิตอย่างรอบคอบและระมัดระวังอยู่เสมอ

1.24 ...“แล้วคุณก็จะรู้เอง...ในวันหนึ่งข้างหน้า...แต่สำหรับเวลานี้

คุณก็ต้องรู้อีกด้วยว่า...เราทุกคนกำลังสร้างทุกอย่างให้มีคุณภาพ
แม้สินค้ายังต้องคัด แล้วคนละไม่ต้องคัดหรือ”

“เอ๊ะ...นี่พี่หมายความว่าผมไม่ดีหรือใจ”

“ไม่ใช่...เพียงแต่เราต้องทำตามกฎระเบียบ ไม่ใช่ทำตามอำเภอใจ

คุณเรียนวิธีการจัดการมาแล้ว ก็รู้ใช่ไหมว่าการทำตามอำเภอใจ

โดยไม่ครบตามหลักเกณฑ์ **มันทำให้เกิดมลพิษทุกด้าน**”

(กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 391-392)

จากเนื้อความ 1.24 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “มันทำให้เกิดมลพิษทุกด้าน” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 391-392) ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า ความเสียหายต่าง ๆ อันเกิดจากการกระทำที่ไม่รอบคอบ ในที่นี้เป็นบทสนทนาระหว่างยอดยิ่ง กับดินดี ตอนที่ยอดยิ่งจะมาทำธุรกิจในตลาดสดตรีมิตร แต่ดินดีไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่ายอดยิ่งเป็นคนปลิ้นปล้อน ไม่จริงจัง และยังไม่แสดงนิสัยเจ้าชู้กับญาติพี่น้องของตนเพื่อหวังผลทางธุรกิจ ดินดีจึงได้พยายามกีดกันไม่ให้ยอดยิ่งเข้ามาทำธุรกิจในตลาดสดตรีมิตร นับว่าดินดีเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ มีเหตุผลในการอธิบาย ทั้งนี้เพื่อสร้างมาตรฐานและภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตลาดตรีมิตร

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ดินดีเป็นผู้ที่มีความสุขุม รอบคอบ มีเหตุผล ในการอธิบายให้ยอดยิ่งยอมรับ และเข้าใจในการรักษามาตรฐานของตลาดสดตรีมิตร

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การรักษามาตรฐานของตลาดสดตรีมิตรให้มีคุณภาพ เป็นการสร้างหลักความมั่นใจให้กับผู้บริโภคว่าตลาดแห่งนี้มีความเข้มแข็งในการบริหาร

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ดินดีพยายามสนทนากับยอดยิ่งอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง ด้วยการนำความรู้ด้านหลักเกณฑ์และกฎระเบียบมาอ้างอิง เพื่อให้เหตุผลดูมีน้ำหนักมากขึ้น

1.25 “...คือตอนที่ข้าวกำลังแก่จัดเป็นน้ำมนั่นนะ น้ำนี้จะต้อง

แห้งสนิท แล้วต้องมีอากาศเย็น ๆ โขย” “น้ำอะไรครับ”

ดินดีถาม “ก็น้ำที่ตามปกติมีหล่ออยู่โคนต้นข้าวโงะ...”

น้ำที่พื้นดินระดองแห้ง ไม่มีน้ำหล่อ” อีกฝ่ายพลอยสนุก
 ไปกับผู้มาหา “คือตอนข้าวสุกจัดแล้วดินแห้งผาก อากาศ
 ออกจะเย็นนิด ๆ นั่นล่ะชะ...นั่นล่ะ ยิ่งทำให้ข้าวมีคุณภาพดี
 เมล็ดจึงเรียวยาว ชาว ใสเป็นเงาแล้วก็แกร่ง สวยมากเลยชะ”

**“นี่ถ้าข้าวหอมมะลิเป็นคน แล้วส่งไปประกวดนางงามจักรวาล
 สงสัยจะคว้ามงกุฏแน่ ๆ เลย”**

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 484)

จากเนื้อความ 1.25 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “นี่ถ้า
 ข้าวหอมมะลิเป็นคน แล้วส่งไปประกวดนางงามจักรวาล สงสัยจะคว้ามงกุฏแน่ ๆ เลย”
 (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 484) เนื้อความในตอนนี้มีความหมายโดยนัย ซึ่งกล่าวถึง
 ลักษณะของข้าวหอมมะลิ ซึ่งเป็นข้าวที่มีคุณภาพดี เมล็ดเรียวยาว ชาว ใสเป็นเงาแล้วก็แกร่ง
 ลักษณะที่มีคุณภาพนี้ หากเป็นคน ต้องเป็นนางงามจักรวาล ซึ่งมีคุณสมบัติที่ผ่านการคัดเลือก
 มาแล้วเป็นอย่างดี ทั้งรูปร่างลักษณะ คัดจากความมีคุณภาพเช่นเดียวกับข้าวที่ผ่านการผลิต
 และผ่านกระบวนการที่มีคุณภาพมาแล้ว โดยมีการควบคุมทั้งน้ำและอุณหภูมิให้มีความพอดี
 พอประมาณ ดังนั้นนางงามจักรวาลจึงเป็นความหมายแฝงของเมล็ดข้าวที่มีคุณภาพนั่นเอง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ การผลิตข้าวหอมมะลิมีกระบวนการและ
 ขั้นตอนที่มีคุณภาพมาแล้ว โดยมีการควบคุมทั้งน้ำและอุณหภูมิให้มีความพอดี

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ เนื้อความในตอนนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้
 และกระบวนการการผลิตข้าวหอมมะลิ กระบวนการที่จะได้มาซึ่งเมล็ดข้าวที่มีคุณภาพเหล่านี้
 ต้องอาศัยความรู้ที่เรียกว่า “เกษตรทฤษฎีใหม่”

1.26 ...หล่อนนึกถึงภพนายหยิ่งใจกับสาววัยต้นคนนั้นแล้วยังพริ่นพริ้ง

ไม่หาย สงสารป่าเพลินศรีขึ้นมาอย่างจับใจ รวมทั้งนึกตำหนิอดยิ่ง
 ที่ทำกับแม่ของตัวเองได้เพียงนั้น...ยลโฉมนี้แล้วก็ลวงรู้ขึ้นมาในทันใด
 เป็นความลวงรู้ที่ช่วยให้หล่อนตัดสินใจบางอย่างราวกับอาจารย์กำลัง
 ให้เต็มประจำการสอบ **บัดนี้หล่อนจึงกล้าให้เต็มใครสักคนที่แม่
 คบหากันมาเป็นปี โดยให้เขาตกได้อย่างเลือดเย็น** มิใช่ให้แค่ดี+
 หรือดีด้วยซ้ำ แต่ให้เอ็พออย่างมั่นใจว่าถูกต้อง เต็มที่ยอดยิ่งควรได้
 ก็คือ 0.00

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 511-512)

จากเนื้อความ 1.26 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยใช้ข้อความว่า “บัดนี้ หล่อนจึงกล้าให้แถมใครสักคนที่แม่คบหากันมาเป็นปี โดยให้เขาตกได้อย่างเลือดเย็น” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 511-512) มีความหมายโดยนัยว่า การตัดสินใจตัดสินบุคคลโดยการประเมินจาก พฤติกรรม และนิสัยใจคอ ซึ่งในที่นี้เป็นตอนยลโฉมทราบว่ายอดเยี่ยมไม่มีความจริงใจ ไม่ซื่อสัตย์ ต่อยลโฉม เมื่อยลโฉมได้ทราบความจริงจึงตัดสินใจเลิกคบกับยอดเยี่ยม โดยถ้าเปรียบกับการให้ คะแนนหรือมีความหมายโดยนัยคือการประเมินค่า ซึ่งการที่ยอดเยี่ยมได้แถม 0.00 มีความหมาย โดยนัยว่ายอดเยี่ยมไม่มีค่าหรือความหมายใด ๆ กับยลโฉมอีกต่อไป นับว่ายลโฉมเป็นคนมีเหตุผล มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว รู้จักใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล การที่ยลโฉมตัดสินใจเลิกคบกับยอดเยี่ยมนั้น ยลโฉมได้ตระหนักถึงเหตุผลหลาย ๆ ประการ เมื่อเหตุผลนั้นมีน้ำหนักมากพอ ยลโฉมจึงไม่ลังเลกับการตัดสินใจในครั้งนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หลังจากยลโฉมผ่านประสบการณ์ อันเจ็บปวดในความรักมาแล้ว ทำให้ยลโฉมมีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวมากยิ่งขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมมีการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่เดือดร้อนไว้วางใจเมื่อต้องเลิกกับยอดเยี่ยมควบคุมสติอารมณ์ได้ดี

1.27 ยลโฉมฟังด้วยอาการสยดสยองเมื่อคิดถึงสิ่งที่เข้าไป

เพ็งนี่ก็ออกซัดเจนนในนาที่นี้ถึงปัญหาที่ยอดยิ่งก่อไว้...

ด้วยเจตนาจะตบหน้านายตัด มิใช่เรื่องเล่น ๆ หรือเล็กน้อย

เลยที่เดียวว่าฉันแทบมองหน้าเขาไม่ได้

“ฉันบอกแล้วไงว่า เพื่อตัวเธอเอง เพื่อเขาจะได้ไม่นี้กว่า

เธอ**กินหญ้า** เธอต้องลงไป” ดินดีเผยอประตูออกเนื่องด้วย

กลัวยุ่งเข้า พยักหน้าให้หญิงสาวก้าวออกไป

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 531)

จากเนื้อความ 1.27 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “กินหญ้า” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 531) เป็นสำนวนที่มีความหมายโดยนัยซึ่งหมายถึง สัตว์จำพวก วัว หรือควายที่กินหญ้าเป็นอาหาร คนที่ถูกกล่าวหาว่า “กินหญ้า” หมายถึง คนโง่ที่ยอมให้คนอื่น หลอกได้ง่าย ๆ ในตอนนี้เป็นคำพูดของดินดีที่ไม่อยากให้ยลโฉมถูกเอาเปรียบจากยอดเยี่ยมจึงเตือน

และแนะนำด้วยความหวังดี เพื่อให้ยลโณมตัดสิ้นใจยุติความสัมพันธ์กับยอดยิ่งจากคำเตือนนี้ ได้ทำให้ยลโณมมีสติ และสามารถตัดสิ้นใจชีวิตของตนเองได้อย่างเฉียบขาด

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดินดีมีส่วนช่วยในการตัดสิ้นใจของ ยลโณม ด้วยการเตือนสติไม่ให้ยลโณมยอมเสียเปรียบ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางใจที่ทำให้ ยลโณมมีความกล้าที่จะปฏิเสธยอดยิ่งมากขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโณมใช้สติปัญญาในการเผชิญหน้ากับปัญหา ได้อย่างเด็ดขาด จนสามารถยุติความสัมพันธ์กับยอดยิ่งได้

1.28 ดินดีแลเห็นในจิตเพ็งลดกระดาษะ็ดหน้าลงจากนัยน์ตา

ขณะที่ดำเกิงกุสิกุจอบเดินมาประคองแขนบิดา พร้อม ๆ

เกือบกลุ่ หลังจากนั่งลงแล้ว ผู้อาวุโสจึงพยักหน้า

“เฮ้อ...ว่าไป” น้ำตาเริ่มไหลรินลงจากหน่วยตาของในจิต

หลังจากเหือดแห้งไปบ้างหล่อนสะอึกสะอื้นอย่างเจ็บปวด...

ทุกคนรู้ได้จากอาการปฏิกิริยาที่ส่วนใหญ่เคยไอ้อวดเยือกเย็น

หากบัดนี้ไม่มีวีแหว **คอตตั้งป่า** ถือว่าฉันเป็นใครสักคนให้ได้เห็น

นอกจากเป็นคนคนหนึ่งที่ไม่มียศตำแหน่ง มีแต่แรงแห่งทุกข์

ที่แผดเผาจนบ้ำตาบอบช้ำ...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553 , หน้า 534)

จากเนื้อความ 1.28 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัยโดยใช้สำนวนที่ว่า “คอตตั้งป่า” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 534) มีความหมายโดยนัยว่า คนที่ทำตัวสูงส่ง เย่อหยิ่ง คนกลุ่มนี้ มักจะมีลักษณะคอตตั้งป่า หรือคอตเซ็ด กัมหัวให้ใครไม่เป็น ซึ่งในที่นี้ หมายถึงในจิต ผู้เป็นลูกสะใภ้ คนรอง ของนายตัด ที่เมื่อก่อนทำตัวสูงส่ง หยิ่งในศักดิ์ศรี พอมาเจอกับเหตุการณ์ที่ลูกสาวของตนเองไปแอบได้เสียกับนายยอดยิ่ง ทำให้ในจิตเสียหน้าจนสิ้นท่าไม่เหลือลักษณะเย่อหยิ่งแบบ “คอตตั้งป่า” ให้เห็นอย่างเมื่อก่อน หากก่อนหน้านั้นในจิตวางตัวให้เหมาะสม มีความพอประมาณ ในการใช้ชีวิต มีภูมิคุ้มกันในการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา และมีความระแวดระวัง ใส่ใจกระเจียกให้มากกว่านี้ เหตุการณ์เช่นนี้คงจะไม่เกิดขึ้น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ในจิตเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยฟุ้งเฟ้อ และชอบทำตัวเย่อหยิ่ง เมื่อถึงคราวตกอับจึงวางตัวลำบาก ถ้าหากในจิตวางตัวอย่างเหมาะสม รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ มีความพอประมาณในการใช้ชีวิต จะช่วยให้ในจิตปรับตัวได้ง่ายขึ้น

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ในจิตตกรรมมีการคิดวางแผนชีวิต เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม สิ่งที่เป็นจิตตกรรมจะทำในตอนนี้นี้ก็คือ ต้องปล่อยวาง รู้จักถนอม และรับฟังคำแนะนำจากญาติพี่น้องบ้าง

1.29 ปู่เลือกวิธีที่ถูกต้องด้วยการไม่เพาะศัตรู รวมทั้งรู้ด้วยว่า

ต้องยุติธรรม นั่นก็คือการแลกเปลี่ยนแบบหมูไปไก่มา

อะไรจะดีสำหรับนักการเมืองเท่าคะแนนเสียงอีกเล่า ดังนั้น

เขาจึงต้องทนพูดดีกับขอดีงเพื่อความ ‘สมประโยชน์’

ของสองฝ่ายให้ได้มากที่สุด

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 562)

จากเนื้อความ 1.29 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบนามนัย โดยมีการใช้ข้อความว่า “การแลกเปลี่ยนแบบหมูไปไก่มา” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 562) มีความหมายโดยนัยว่าการแลกเปลี่ยนระหว่างทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบ ในที่นี้หมายถึงขอดีงที่คิดจะมาทำธุรกิจในตลาดสดตรีมิตร และได้พาพ่อของตนซึ่งเป็นนักการเมืองในท้องถิ่น มากดดันนายตัดแล้วยังแอบคบหากับกรรเจียกจนได้เสียกันเพื่อหวังผลทางธุรกิจอีกด้วย แต่แทนที่นายตัดจะผินใจยินยอมให้ขอดีงเข้ามาทำธุรกิจในตลาดสดตรีมิตร แต่นายตัดแก้ปัญหาโดยการแนะนำให้ขอดีงลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนนายตัดเป็นผู้ช่วยเหลือให้กับขอดีง การแก้ปัญหาเช่นนี้เป็นการแก้ปัญหาแบบรวมยอมทำให้สถานการณ์ที่เลวร้ายกลับมีบรรยากาศที่ดีขึ้น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายตัดสามารถแก้ไขสถานการณ์ที่ตั้งเครียด ด้วยเหตุผล ด้วยวิธีการที่ทำให้ขอดีงเปลี่ยนเป้าหมายจากผู้ประกอบการค้าในตลาดสดตรีมิตร เป็นนักการเมืองท้องถิ่นแทน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การแลกเปลี่ยนเงื่อนไขแบบหมูไปไก่นั้นเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาของนายตัดที่มีความยุติธรรม ไม่มีใครเสียเปรียบใคร

1.30 ฉานปลูกผักทุกชนิดตามแต่จะเห็นว่าเหมาะลงบนผืนดิน

พากของภรรยา บัดนี้ผักทั้ง 6 ไร่ 3 งาน กำลังแตกหน่อ

เขียวสะพรั่ง...ผักปลูกง่ายขึ้นง่ายโตเร็ว ใช้เวลาเพียงสั้น ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าดินได้รับการบำรุงแล้วเป็นอย่างดี

ผักก็จะยิ่งทวีความงอกงาม ทนอดตัดขายได้ทุกวัน

“ข้าสบายใจทุกอย่างสำเร็จอย่างที่ตั้งใจ คือเดินตามแนว

พระราชดำริ” นายัดตบอกหลานชายด้วยสีหน้าเบิกบาน

“ก็อย่างที่เอ็งว่านั่นแหละดี...คือน้ำนี้ถ้าไม่ได้แสงไฟก็ไม่เกิด
ประกายระยิบระยับจริงไหม”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 563)

จากเนื้อความ 1.30 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์นามนัย โดยใช้ข้อความว่า “เดินตามแนวพระราชดำริ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 563) มีความหมายโดยนัยว่า การปฏิบัติตามคำกล่าวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เกี่ยวกับเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นความรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำพาชีวิตไปสู่ความพอเพียง และอยู่อย่างมีความสุข โดยฉานเป็นเกษตรกรที่นำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และใช้ที่ดินทุกพื้นที่อย่างคุ้มค่า และดูแลพืชผลอย่างสม่ำเสมอทำให้เขาได้รับผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นที่พึงพอใจของนายัดตบเป็นอย่างยิ่ง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉานเป็นเกษตรกรที่นำความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจนประสบความสำเร็จ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานดูแลพืชผลทางการเกษตร ด้วยความเพียรพยายามและอดทนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เขาได้รับผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 1 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบนามนัย (Metonymy)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่	
		1	2	3		
1	วัยอันรู้วาม			✓	✓	34
2	ของโสโครก		✓	✓	✓	43
3	ป่วยทั้งกายและจิต		✓	✓	✓	43
4	มหาวิทยาลัยชีวิต			✓	✓	58
5	อย่าชู้ตวีตเขา	✓			✓	60
6	ยังไม่เข้าใจการโลกีย์ว่ามีได้มีแต่ น้ำอมฤต หากเจือยาพิษเข้าไว้ด้วย			✓	✓	91

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ			เงื่อนไข		
		1	2	3	1	2	
7	ล้มคว่ำคะมำหงาย			✓		✓	91
8	ฆ่าเวลา	✓			✓		93
9	ตื่นตั้งแต่หัวไก่โห่	✓				✓	96
10	ขี้เหนียว	✓	✓			✓	117
11	ปล่อยตัว			✓		✓	119
12	เจนวนาย เจนเอกซ์				✓	✓	135
13	หลงทาง	✓	✓		✓	✓	135
14	เราต้องเปิดประตูหน้าต่าง การสร้างตัวให้ไปสู่หลายทางเลือก			✓		✓	196
15	เดินตามพระองค์ท่าน	✓			✓		225
16	ถอดรูปหญิงพอมบางร่างระหง ทรงไฮโซฯ	✓				✓	225
17	หูดากว่าง			✓		✓	241
18	อบรมปมพะพะพันธุพีช			✓		✓	358-359
19	กิน	✓				✓	359
20	เป็นความรู้ที่ไม่สูง ๆ ดิบ ๆ		✓	✓	✓	✓	378
21	ไม้แก็ดัดไม้ไหว		✓	✓	✓	✓	378
22	คนอารมณ์ร้อนไม่มีวันดี มีแต่ จะขาดทุน...แม่เคยอารมณ์ร้อน มามาก ก็เลยขาดทุนมาตลอด		✓	✓		✓	378
23	สมองและหัวใจยังมีได้ถูกลีบให้คม			✓	✓	✓	387-388
24	มันทำให้เกิดมลพิษทุกด้าน		✓	✓	✓		391-392
25	นี่ถ้าข้าวหอมมะลิเป็นคนแล้วส่งไป ประกวดนางงามจักรวาล สงสัย จะคว้ามงกุฎแน่ ๆ เลย”	✓			✓		484

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า	
		คุณลักษณะ			เงื่อนไข			
		1	2	3	1	2		
26	บัดนี้หล่อนจึงกล้าให้แต่มีใคร สักคนที่แม่คบหากันมาเป็นปี โดยให้เขาตกได้อย่างเลือดเย็น		✓	✓			✓	511-512
27	กินหญ้า			✓			✓	531
28	คอต้งป่า	✓		✓			✓	534
29	การแลกเปลี่ยนแบบหมูไปไก่มา		✓				✓	562
30	เดินตามแนวพระราชดำริ					✓	✓	563
	รวม	10	10	18	10	26		-
	ร้อยละ	30.33	30.33	60.00	30.33	86.67		-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์แบบนามนัย ทั้งหมด 30 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 33.71 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด ซึ่งถ้าหากพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะและเงื่อนไขแล้ว พบว่า ภาพพจน์นามนัย ปรากฏในคุณลักษณะ ความพอประมาณ ร้อยละ 30.33 ความมีเหตุผล ร้อยละ 30.33 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 60.00 แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 30.33 และเงื่อนไขคุณธรรมร้อยละ 86.67 ของภาพพจน์นามนัยทั้งหมด

2. อุปมา (Simile)

อุปมา คือ การนำสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกัน โดยยกเอาสิ่งที่จะกล่าวถึงโดยตรงมาตั้งไว้ (อุปไมย) และนำอีกสิ่งหนึ่งมาเปรียบ (อุปมา) โดยใช้คำเชื่อมบ่งบอกการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน เช่น อุปมา ดุจดั่ง ปาน ราว รวากับ เหมือน แม่น เป็นต้น ลักษณะภาพพจน์แบบอุปมาที่พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

- 2.1 ...ยี่สิบปีที่ลำบากเลือดตาแทบกระเด็น บัดนี้หล่อนไม่เห็นผู้ใด
อยู่ในสายตาที่จะบากหน้าไปขอพึ่ง...ยิ่งขอแบ่ง ยิ่งไม่ทำ บางคราว
ก็ฆ่าตนเอง...ฆ่าชีวิตที่พลิกผัน...จากศูนย์พุ่งขึ้นไปถึงเจ็ดแปดสิบ...

พริบตาเดียวที่ก้าวพลาดจากตึกใหญ่ลงมาองอยู่ที่ร้านชำแคบ ๆ

คูหาเดียวที่ขยายไม่ได้ก็จริง แต่ด้วยอัมมาลัย จึงขายได้ขายดี

เหมือนให้เปล่าของแม่ลูกคู่หนึ่ง...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า39)

จากเนื้อความ 2.1 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปมา ในข้อความที่ว่า “ขายได้ขายดีเหมือนให้เปล่า” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า39) เป็นการเปรียบเทียบการค้าขายที่ราบรื่นไม่มีอุปสรรค ขายง่าย ขายคล่องนั่นเอง โดยใช้คำว่า “เหมือน” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ ในตอนนี้กล่าวถึงดวงแก้วที่เมื่อก่อนอยู่ในครอบครัวที่เพียบพร้อมทุกอย่าง ทั้งทรัพย์สินเงินทองและกินอยู่อย่างฟุ้งเฟ้อ แต่ชีวิตในช่วงวัยรุ่นได้เปลี่ยนแปลงทำให้พลาดจากนั้นดวงแก้วจึงได้ตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปอยู่กับยีนดี ผู้เป็นเพื่อนสาวที่มีครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกร และค้าขาย เมื่อดวงแก้วเข้าไปอาศัยอยู่ด้วย จึงต้องช่วยเหลืองานทุกอย่าง ทำให้ชีวิตของดวงแก้วเปลี่ยนจากชีวิตที่สุขสบายในตึกใหญ่ เป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนด้วยความยากลำบากในร้านชำเล็ก ๆ แต่ดวงแก้วก็ตั้งใจในการใช้ชีวิต ปรับปรุงตนเอง รู้จักควบคุมตนเองให้รู้จักพอ จนทำงานต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว งานค้าขายดวงแก้วก็ทำได้ดี ทักทาย พูดคุยกับลูกค้าด้วยไมตรีจิต จนขายได้ขายดีเหมือนให้เปล่า

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ เมื่อดวงแก้วต้องเปลี่ยนแปลงจากชีวิตที่เคยสุขสบาย มาเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด จึงต้องปรับเปลี่ยนตนเองจากที่มีนิสัยฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ ให้เป็นคนที่รู้จักประมาณตน กินอยู่อย่างพอเพียง ไม่ใช่จ่ายฟุ้งเฟ้อเหมือนเมื่อก่อน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาได้สร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิต และได้เปลี่ยนให้ดวงแก้วกลายเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความเข้มแข็งมากขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาก็ทำให้ดวงแก้วมีสติในการใช้ชีวิต เปลี่ยนแปลงจากคนที่เย่อหยิ่ง กลายเป็นคนที่มีวาจาสุภาพนอบน้อม จนทำให้การค้าขายเป็นไปได้อย่างดี

2.2 ...ครอบครัวของเขาเป็นเช่นนี้คือไม่มีใครเถียงใคร...เถียงกันทุกคน

...ถ้ามีเหตุผลพอก็ฟังกัน...ครั้งแล้วก็เถียงอีก...จึงเหมือนเรือที่

แล่นไปบนระลอก โจนขึ้นแล้วดิ่งลง คลื่นที่ถาโถมเข้ามา

มีทั้งลูกเล็กลูกใหญ่ หากเมื่อเรือลำนี้เป็นเรือเหล็ก น้ำหนัก

**หลายพันต้นบนเรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมพริก
คลื่นที่โผนเข้าหาจึงเป็นคลื่นสามัญ มีอำนาจแคโยนเรือ
ขึ้นลง แต่ไม่มีผลทำให้เรืออัปปาง**

(กฤษฎณา อโคกลิน, 2553, หน้า 51)

จากเนื้อความ 2.2 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “...จึงเหมือนเรือที่แล่นไปบนระลอก โจนขึ้นแล้วดิ่งลง คลื่นที่ถาโถมเข้ามามีทั้งลูกเล็กลูกใหญ่ หากเมื่อเรือลำนี้เป็นเรือเหล็กน้ำหนักหลานพันต้น บนเรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมพริก คลื่นที่โผนเข้าหาจึงเป็นคลื่นสามัญ มีอำนาจแคโยนเรือขึ้นลง แต่ไม่มีผลทำให้เรืออัปปาง...” (กฤษฎณา อโคกลิน, 2553, หน้า 51) ผู้เขียนได้เปรียบเทียบครอบครัวของนายตัดเป็นเรือที่ได้กระแสนคลื่น ซึ่งเปรียบเหมือนอุปสรรค หรือปัญหาต่าง ๆ ที่ถาโถมเข้ามา แต่ก็ไม่สามารถทำให้เรือล่มได้เหมือนกับครอบครัวของนายตัด ถึงแม้จะมีบ้างที่ถกเถียงกันบ้าง แต่ด้วยความกลมเกลียวเหนียวแน่น การใช้เหตุผลในการเจรจา และการยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน จึงทำให้ครอบครัวที่เปรียบเหมือนเรือใหญ่ที่อยู่ท่ามกลางพายุฝนอันเป็นปัญหาและอุปสรรค สามารถเอาชนะปัญหาต่าง ๆ ได้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล สำหรับครอบครัวของนายตัดแล้ว อาจจะมีบางครั้งที่มีการกระทบกระทั่งถกเถียงกัน แต่สุดท้ายก็สามัคคีปรองดองกันได้ด้วยการใช้เหตุผลในการเจรจา และการยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรัก ความเข้าใจในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะคุ้มกันให้ครอบครัวผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ความสามัคคีปรองดองนั้นเป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้มีในทุกครอบครัว เพราะจะช่วยให้ครอบครัวผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้

2.3 ชื่อแรกที่แวบเข้ามาคือยีนดี...มาพร้อมความมั่นใจว่าถ้าชมชาน

ไปหา เพื่อนจะถูกลูกจอกถามไถ่สมกับกับนามและน้ำใจ คือยีนดี

ต้อนรับ...ที่แน่นอนที่สุดก็คือร้านหาไม่ยาก แม้หล่อนไม่เคยไป

แต่เมื่อจดหมายถึงมือ ยีนดีก็รีบตอบกลับ พร้อมทำแผนที่

อย่างชัดเจนส่งมา...เพียงแต่หาโอกาสที่ทุกคนออกไปตลาด

หล่อนก็ฉวยกระเป๋าข้างคินที่มีเสื้อผ้าสองสามชุด เปิดประตูเล็ก

ออกไป...ขโมยทะเบียนสำมะโนครัวไปอำเภอด้วย เพื่อตัดชื่อ

ตนเองออกไป โดยลายเซ็นปลอมในใบมอบฉันทะของนายตัด

ที่หล่อนพลิกแพลงทำจนได้ เรียบร้อยแล้วจึงเรียกแท็กซี่ไปต๋อไป

หากก็แะส่งสำมะโนครัวที่สอดใส่ของติดแสดมปีแล้วลงตู้ไปรษณีย์
บนทางผ่านคืนบิดา ราวหนึ่งชั่วโมงต่อมา หล่อนก็ถึงร้านยีนดี
นับแต่นั้น **ชีวิตก็พลันพลิกกลับ...ประหนึ่งหล่อนดับไฟฟ้า
ที่กำลังสว่างให้มีดลง แล้วจุดเทียนขึ้นมาแทน** แลเห็นตนเอง
นุ่งกางเกงขาก๊วยเก่า ๆ เสื้อเนื้อเบาไม่มีแขน ช่วยยีนดีขนลินค้ำ
หน้าเป็นมัน เหงื่อท่วมราวกับอาบน้ำ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 57)

จากเนื้อความ 2.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปมา ในข้อความที่ว่า “ชีวิตก็พลัน
พลิกกลับ...ประหนึ่งหล่อนดับไฟฟ้าที่กำลังสว่างให้มีดลงแล้วจุดเทียนขึ้นมาแทน” (กฤษณา
อโศกสิน, 2553, หน้า 57) เป็นการกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างกะทันหันของดวงแก้ว
จากผู้ที่เคยมีชีวิตที่สุขสบาย ต้องกลับกลายเป็นผู้ที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ชีวิตด้วยความยากลำบาก
เปรียบได้กับแสงไฟที่สว่างไสวต้องดับมีดลง ต้องอาศัยแสงสว่างจากเทียนส่องทางชีวิตให้
ตนเอง ในข้อความมีการใช้คำว่า “ประหนึ่ง” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ
เรื่องราวในตอนนี้นำถึงชีวิตของดวงแก้วช่วงที่หนีออกจากบ้านไปอาศัยอยู่กับยีนดี โดยมี
การวางแผนไว้อย่างรอบคอบ อาศัยช่วงที่ไม่มีคนอยู่แล้วหนีออกจากบ้าน แล้วไปทำเรื่องคัดชื่อ
ตนเองออกจากทะเบียนสำมะโนครัว ดวงแก้วยังได้แสดงถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของ
ตนเอง โดยการส่งทะเบียนสำมะโนครัว กลับไปที่บ้านทั้งนี้เพื่อไม่ให้คนในครอบครัวเดือดร้อน
จากนั้นดวงแก้วจึงพาตนเองหนีไปอาศัยอยู่กับยีนดี เหตุการณ์นี้เป็นจุดพลิกผันชีวิตของดวงแก้ว
จากชีวิตที่ฟุ้งเฟ้อ สุขสบายทุกอย่าง เป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนขวานด้วยความยากลำบาก
หรือเปรียบได้กับการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนจากแสงไฟที่ดับมืดไปแล้วมาเป็นแสงสว่างเล็ก ๆ
นั่นคือแสงเทียนนั่นเอง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดวงแก้วสามารถปรับตัวเพื่อให้เข้ากับ
สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ถึงแม้ว่าตนเองจะเคยอยู่อย่างสุขสบายมาก่อน แต่เมื่อมาพบกับชีวิตที่
ลำบากก็รู้จักประมาณตนเอง และควบคุมชีวิตให้กินอยู่อย่างพอเพียงไม่ฟุ้งเฟ้อเหมือนเมื่อก่อน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เมื่อครั้งที่ดวงแก้วตัดสินใจแล้วว่า
หนีออกจากบ้านนั้นได้แสดงถึงความรอบคอบ ด้วยการวางแผนเตรียมพร้อมทั้งสถานการณ์
ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยไปทำเรื่องคัดชื่อตนเองออกจากทะเบียนสำมะโนครัวที่อำเภอ ดวงแก้ว
ยังได้แสดงถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยการส่งทะเบียนสำมะโนครัวกลับไป
ที่บ้านทั้งนี้เพื่อไม่ให้คนในครอบครัวเดือดร้อน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาทำให้ดวงแก้วมีสติในการใช้ชีวิตและมีความอดทนต่อการทำงาน แม้ว่าจะงานจะหนักเพียงใดแต่ดวงแก้วก็ต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ

2.4 ...เพียงแต่หาโอกาสที่ทุกคนออกไปตลาด หล่อนก็ฉวย กระเป๋าข้างคินที่มีเสื้อผ้าสองสามชุด เปิดประตูเล็กออกไป... ขโมยทะเบียนสำมะโนครัวไปอำเภอด้วย เพื่อคัดชื่อตนเอง ออกไป โดยลายเซ็นปลอมในใบมอบฉันทะของนายตัดที่หล่อน พลิกแพลงทำจนได้ เรียบร้อยแล้วจึงเรียกแท็กซี่ไปต่อไป หากก็ แวะส่งสำมะโนครัวที่สอดใส่ของติดแสดตมบ้แล้วลงตู้ไปรษณีย์ บนทางผ่านคินบิดา ราวหนึ่งชั่วโมงต่อมา หล่อนก็ถึงร้านยีนดี นับแต่นั้นชีวิตก็พลิกกลับ... หนึ่งหล่อนดับไฟฟ้าที่กำลังสว่างให้มีดลง แล้วจุดเทียนขึ้นมาแทน แลเห็นตนเอง นุ่งกางเกงขาก๊วยเก่า ๆ เสื้อเนื้อเบาไม่มีแขน ช่วยยีนดีขนสินค้า หน้าเป็นมัน เห็ท่อมราวกับอาบน้ำ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 57)

จากเนื้อความ 2.4 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “เห็ท่อมราวกับอาบน้ำ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 57) หมายถึง เห็ท่อมที่ซึมออกมาจนเปียกไปทั่วร่างกาย จากการทำงานหนัก จนดูคล้ายคนตัวเปียกจากการอาบน้ำ ภาพพจน์อุปมาดังกล่าวมีการใช้ คำว่า “ราวกับ” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ เรื่องราวในตอนนี้อ้างถึงชีวิตของดวงแก้วช่วงที่หนีออกจากบ้านไปอาศัยอยู่กับยีนดี โดยมีการวางแผนไว้อย่างรอบคอบอาศัยช่วงที่ไม่มีคนอยู่แล้วหนีออกจากบ้านแล้วไปทำเรื่องคัดชื่อตนเองออกจากทะเบียนสำมะโนครัวที่อำเภอ ดวงแก้วยังได้แสดงถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยการส่งทะเบียนสำมะโนครัวกลับไปที่บ้าน เพื่อไม่ให้คนในครอบครัวเดือดร้อน จากนั้นดวงแก้วจึงหนีไปอาศัยอยู่กับยีนดี เหตุการณ์นี้ได้เป็นจุดพลิกผันชีวิตของดวงแก้ว จากชีวิตที่พึ่งพ้อ สุขสบายทุกอย่าง เป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนด้วยความยากลำบาก และต้องอาศัยหยาดเหงื่อแรงงาน เพื่อแลกกับการอาศัยอยู่กับเขา ถึงแม้ว่าดวงแก้วจะเหน็ดเหนื่อยเพียงใดก็ต้องปรับตัวให้อดทน และคุ้นเคยกับความทุกข์ยาก เพราะในขณะนั้นดวงแก้วไม่มีทางเลือกอื่นใด

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดวงแก้วปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ถึงแม้ว่าตนเองจะเคยอยู่อย่างสุขสบายมาก่อน แต่เมื่อมาพบกับชีวิตที่ลำบากก็รู้จักประมาณตนเอง และควบคุมชีวิตให้กินอยู่อย่างพอเพียงไม่ฟุ้งเฟ้อเหมือนเมื่อก่อน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประสบการณ์ที่ผ่านมานั้นได้สร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิต และได้เปลี่ยนให้ดวงแก้วกลายเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีความเข้มแข็งมากขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาทำให้ดวงแก้วมีสติในการใช้ชีวิตและมีความอดทนต่อการทำงาน ถึงแม้ว่างานจะหนักเพียงใดแต่ดวงแก้วก็ต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อ

2.5 ฝ่ายแม่ผู้ถือวาระอดชีวิตมาเย็นหยัดอยู่ได้ทุกวันนี้เพราะพอ

แต่แม่ก็มีตัวตนของตนเองค่อนข้างมาก อันความคิดที่ถือว่าตนคือ ‘คนสำคัญ’ กับการใช้จ่ายที่ติดมาตั้งแต่สมัยยังสาว

เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจึงมักเป็นของดีมีราคา **ยามใดไม่แต่ง**

ก็ดูราวกับแม่แปลงโฉมเป็นคนงาน ครั้นถึงคราวแต่งกาย

‘คุณนาย’ ในตัวจังหวัดก็ตกตะลึงไปตามกัน เพราะบางคน

สวมชุดกลางวันแต่กลายเป็นนักแสดงเนื่องด้วยแต่งหน้าจัด

เสื้อและชินไหมมันละเลื่อม แต่แม่จะไม่มีวันเป็นเช่นนั้น

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 117)

จากเนื้อความ 2.5 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “ยามใดไม่แต่งก็ดูราวกับแม่แปลงโฉมเป็นคนงาน ครั้นถึงคราวแต่งกาย ‘คุณนาย’ ในตัวจังหวัดก็ตกตะลึงไปตามกัน” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 117) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับกาลเทศะในช่วงเวลาต่าง ๆ หรือการทำตัวให้เข้ากับกาลเทศะนั้นเอง ภาพพจน์อุปมาดังกล่าวมีการใช้คำว่า “ราวกับ” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ เรื่องราวในตอนนี้อ้างถึงดวงแก้ว ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ซึ่งเมื่อถึงคราวทำงานก็แต่งกายได้ทะมัดทะแมงเหมาะสมกับการทำงาน จนดูเหมือนคนงานในสวนทั่ว ๆ ไป แต่เมื่อถึงคราวออกงานสำคัญก็แต่งกายได้ถูกต้องสวยงามตามกาลเทศะ รู้จักแต่งแต่พอดี เสื้อผ้าก็สวมใส่อย่างเหมาะสม

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดวงแก้วเป็นคนที่ยุติธรรมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดีอยู่เสมอ เช่นในเรื่องการแต่งกาย ดวงแก้วจะแต่งตัวให้เหมาะสมกับงานต่าง ๆ แต่พอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป แสดงให้เห็นถึงการรู้จักประมาณตน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วแต่งกายอย่างเหมาะสมถูกต้องกาลเทศะ รู้จักแต่งกายแต่พองาม ไม่ฟุ้งเฟ้อจนเกินไป

2.6 คุณเหมือนวันนี้และชั่วโมงนี้คือวันและชั่วโมงที่ปลอดภัยกว่าทุกวัน

หลังจากงานหนักมาเบียดเอาเนื้อที่ร่างกายและหัวใจไปนานครั้น
คิดว่าชีวิตประจำวันของเกษตรกรแทบไม่มีเวลาพัก งานดูแล
สวนผัก บ่อปลา หมู ไก่ เป็ด เพื่อให้ได้คุณภาพสูงสุด โดยอาศัย
หลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ภายใต้
การเกื้อกูลกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ฉานและหล่อน
ต้องร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันอย่างสีที่ผสมกัน แล้วออกมา
สวยทุกเมื่อ หล่อนและเขาต้องเชื่อมั่นในความสัมพันธ์ระหว่าง
พืชกับพืช พืชกับสัตว์ สัตว์กับสัตว์ และคนกับพืชและสัตว์ว่า
จะงูมมือกันเดินไปสู่ความสำเร็จจากระบบเกษตรผสมผสาน
ที่ยึดไว้ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ได้แน่ ไม่มีการผันแปรกลายเป็นอื่น

(กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 140-141)

จากเนื้อความ 2.6 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปมา ในข้อความที่ว่า “ต้องร่วมมือ
เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันอย่างสีที่ผสมกัน” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 140-141) หมายถึง
การทำงาน ที่มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน เปรียบได้กับการผสมสีที่มีการผสมกันจนเป็น
เนื้อเดียวกัน ภาพพจน์อุปมาดังกล่าวมีการใช้คำว่า “อย่าง” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึง
การเปรียบเทียบ เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึงดวงแก้วกับฉานที่ได้ทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจให้กับ
งานเกษตร โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การเกื้อกูล
กันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จจากระบบเกษตรผสมผสาน ทั้งนี้ต้อง
อาศัยความร่วมมือ และความสามัคคีกลมเกลียวดุจสีที่ผสมเป็นเนื้อเดียวกันระหว่างฉานและ
ดวงแก้ว

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานและดวงแก้วมีการจัดสรรและบริหาร
เวลาในการทำงานแต่ละวันได้อย่างลงตัว และมีคุณภาพ

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล การอยู่ร่วมกัน การพึ่งพาอาศัยกันระหว่าง
พืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เพราะมีการเกื้อกูลกันและกันเป็นผลทำให้ทุกอย่างอยู่ร่วมกันได้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประสบการณ์การทำงานเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความชำนาญ และเกิดความเข้มแข็ง นำไปสู่การวางแผนเตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉานและดวงแก้ว ทำการเกษตรตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวง บริหารงานไร่ งานสวน ด้วยความรู้และประสบการณ์ จึงทำให้ฉานและดวงแก้วประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานและดวงแก้วใช้ความอดทน ความมุ่งมั่น ความเพียรพยายามในการทำงาน ประกอบกับความสามัคคี จึงทำให้งานประสบความสำเร็จ

2.7 ฟ้าเฟิงเริ่มสางเมื่อฉานก้าวขึ้นหลังพวงมาลัย มีลูกคนเล็ก

นั่งดูลูกคนโตนั่งตอนในกับมารดา... ครั้นเลี้ยงวอกจากซอย

ไปตามถนนเล็ก ๆ ในอำเภอสักครู่ก็จะถึงร้านค้าเก่าแก่

ที่ยังคงแข็งแรงเพราะ**นายกเทศมนตรีตั้งใจอนุรักษ์ห้องแถว**

สองชั้น ซ่อมแซมแต่โครงสร้างทนทานไว้ประหนึ่งเอกลักษณ์

ของท้องถิ่น ไม่ยอมรื้อแล้วสร้างตึกแถวสูงสง่าขึ้นมาแทน

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 158)

จากเนื้อความ 2.7 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “นายกเทศมนตรีตั้งใจอนุรักษ์ห้องแถวสองชั้น ซ่อมแซมแต่โครงสร้างทนทานไว้ประหนึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่น” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 158) หมายถึง การซ่อมแซมรักษาห้องแถวสองชั้นให้คงอยู่อย่างเก่า เพราะเป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่ แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ควรค่าแก่การรักษาไว้เป็นลักษณะเฉพาะหรือเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น จากข้อความได้ใช้ภาพพจน์อุปมา โดยมีคำว่า “ประหนึ่ง” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบ ในตอนนี้เป็นตอนที่ฉานกับดวงแก้วขับรถไปส่งยลโหมและฉายเรียนหนังสือแล้วผ่านห้องแถวที่เป็นร้านค้าเก่าแก่ และได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ การซ่อมแซมรักษาห้องแถวสองชั้นให้ยังคงอยู่อย่างเก่า เป็นการปลูกฝังสังคมให้รู้จักความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ เพราะไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการก่อสร้างตึกใหม่ ๆ อีก

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล การซ่อมแซมรักษาห้องแถวสองชั้นให้คงอยู่อย่างเก่า เพราะเป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่ แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนควรค่าแก่การรักษาไว้เป็นลักษณะเฉพาะหรือเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายกเทศมนตรีมีความตั้งใจอนุรักษ์ห้องแถวสองชั้น ซ่อมแซมแต่โครงสร้างไว้ประหนึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว

2.8 “ที่จริงแค่แปดไร่ก็น่าจะทำไหวไทรอกนะ” นายดัดยังคงพิมพ์

ขณะเพิ่งพิศ พลังนั้นก็เลยไปถึงอุปสรรคต่าง ๆ ของเกษตรกรที่มีหลายสาเหตุด้วยกัน อย่างแรกก็คือไม่เรียนรู้ ไม่ติดตามความก้าวหน้าอันประกอบด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทันสมัยอย่างที่สองก็คือการตลาดที่สามารถรองรับการผลิตได้คล่องตัว ทั้งสถานที่และราคา อย่างที่สามก็คือผู้ผลิตทำรายได้ของตนเอง ไร่ไทรด้วยตนเองหรือไม่ เป็นต้นว่า เสียให้แก่การพนัน ยาเสพติด หรือจับจ่ายใช้สอยไปกับเรื่องที่ไม่สมควร ดินดีมองนาทุ่งก้ามกรามขนาด 8 ไร่ 2 งาน แล้วนึกในใจว่า ถ้าให้เขาทำเขาก็จะทำให้ได้อยู่ได้

มีอนาคตอันสดใสประดุจระลอกน้ำที่กำลังเล่นลมและ

แสงอาทิตย์อยู่ตรงหน้า

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 191)

จากเนื้อความ 2.8 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปมา ในข้อความที่ว่า “มีอนาคตอันสดใสประดุจระลอกน้ำที่กำลังเล่นลมและแสงอาทิตย์อยู่ตรงหน้า” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 191) เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า “ประดุจ” เป็นคำเชื่อมแสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบให้เห็นว่าอนาคตที่ประสบความสำเร็จนั้นสดใสงดงามเหมือนแสงอาทิตย์ที่กระทบกับระลอกน้ำก่อให้เกิดแสงเป็นประกายงดงาม เนื้อความในตอนนี้ได้กล่าวถึงการทำไร่เกษตรแบบผสมผสานของนายดัด ซึ่งนายดัดคิดว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเกษตรกรมีอยู่สามอย่าง คือ ขาดการเรียนรู้ ขาดการวางแผนด้านการตลาด และการเสียค่าใช้จ่ายไปกับเรื่องที่ไม่สมควร ดังนั้นการจะทำการเกษตรให้ประสบความสำเร็จได้นั้น เกษตรกรจะต้องแสวงหาความรู้ ทั้งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วางแผนการตลาดที่สามารถรองรับการผลิตได้อย่างคล่องตัว ทั้งสถานที่และราคา และรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างเห็นคุณค่า แต่สำหรับดินดีแล้วเขาคิดว่าจะสามารถรับผิดชอบในส่วนของนาทุ่งก้ามกราม และตั้งใจจะทำให้ประสบความสำเร็จให้จงได้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นายดัดได้กล่าวถึงปัจจัยของความสำเร็จของเกษตรกรว่าต้องรู้จักประมาณตน ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อันเป็นสาเหตุที่ทำให้รายได้ไร่ไทร

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายัดเป็นคนที่มีเหตุผล พยายามวิเคราะห์ปัญหา แล้วโยงไปถึงสาเหตุและผลกระทบที่จะตามมา เรียกได้ว่านายัดเป็นผู้ที่มองการณ์ไกลคนหนึ่ง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การที่นายัดเป็นนักวางแผนที่ดี เพราะมีความสุขุมรอบคอบ ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตามจะพิจารณาไตร่ตรองอย่างดีที่สุด ทำให้เกิดความผิดพลาดได้ยาก

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ นายัดกล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จของเกษตรกรว่าต้องรู้จักแสวงหาความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อจะได้พัฒนางานของตนเองอย่างรู้เท่าทัน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายัดจะใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และแก้ไขปัญหาด่าง ๆ อยู่เสมอ โดยมีจุดมุ่งหมายคือตั้งใจทำงานต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ

2.9 “โชคดีนะที่ผมเดินตามรอยพระยุคลบาทมาแต่เริ่มแรก

พ่อเป็นคนสนับสนุนให้ทำ แต่ไม่ทันไรก็แก่ตาย ทิ้งไร่วอน

ไว้ให้ แต่น้องผมเป็นผู้หญิง เขาไม่สนใจ เราก็เลยได้มา

ทั้งยี่สิบไร่...ถามดวงคู่ก็ได้ว่าเราเหนื่อยยากกันเท่าไร

กว่าจะถึงวันนี้...ที่จริงผมก็เอาดวงมาลำบากนะ ลำบากมาก...

เพราะงานเกษตรเป็นงานที่ละเอียด ต้องดูแลเหมือนเลี้ยงลูก

ตั้งแต่พืชผักเล็ก ๆ ต้องอยู่กับมันตลอดวันกับอีกเกือบครึ่งคืน

คือต้องตื่นแต่ตี...ลำบากครับ ลำบาก...แต่เราทำตามเกษตร

ทฤษฎีใหม่ มีหลักเกณฑ์ในการทำ เดินตามพระองค์ท่านไป...

แล้วก็ได้ผลจริง ๆ ...ได้ผลดีมาก...เลยค่อย ๆ ทำกันมา...พอดี

ได้อาศัยลงปูนกับเด็กแถวนี้ที่เขาเอางานเอาการก็เลยไปได้

เพราะลูกมีออกก็สำคัญ”

(กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 224-225)

จากเนื้อความ 2.9 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “งานเกษตรเป็นงานที่ละเอียด ต้องดูแลเหมือนเลี้ยงลูก” (กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 224-225) ข้อความดังกล่าว เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า “เหมือน” เป็นคำเชื่อมที่แสดงถึงการเปรียบเทียบให้เห็นว่างานเกษตรต้องใช้ความอดทน และเพียรพยายามมากมาย เปรียบได้กับการเลี้ยงลูก ซึ่งต้องใช้เวลาเอาใจใส่ทุกคืนทุกวัน แต่สำหรับงานแม่งานเกษตรจะหนักและเหนื่อยยากลำบาก

เพียงใด เขาก็ทำอย่างตั้งใจโดยใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีหลักเกณฑ์ในการทำงานประกอบด้วย มีผู้ช่วยและผู้สนับสนุนที่ดี จึงทำให้งานประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว สามารถพลิกพื้นที่ดินทุกตารางนิ้วให้เป็นเงินทอง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉานเป็นนักวางแผนที่ดี มีความสุขุมรอบคอบในการทำงาน ไม่ว่าจะทำอะไรก็จะพิจารณาไตร่ตรองอย่างดีที่สุด

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ งานเกษตรกรของฉานต้องใช้ความรู้ในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ควบคู่กับการเอาใจใส่อย่างเคร่งครัด ทำให้ฉานได้ผลผลิตดี มีคุณภาพ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานและดวงแก้วต่างก็ทำงานหนักด้วยความเพียรพยายาม และต้องใช้ความอดทนดูแลพืชผลทุกวันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้พืชผลที่ดี มีคุณภาพ

2.10 ...เริ่มต้นด้วยมะม่วงพิมเสนมันและเขียวเสวยที่ฉานปลูกไว้

เป็นลำเป็นสัน ต่อจากนั้นจึงจะถึงหน้ามะม่วงสุก แม้บางต้น

จะแก่ก่อนสุกก่อนก็ตาม รวมทั้งมะม่วงที่ให้ผลตลอดปี

อย่างน้ำดอกไม้โดยเฉพาะน้ำดอกไม้เบอร์ 4 ที่หวานสนิท

เมื่อบวกกับออกร่องเขียว ออกร่องเหลืองหวานหอมหายาก

ลูกค้าจึงทยอยกันมาสั่ง ทั้งสั่งตั้งแต่ปลายปีก่อนจนถึงสั่ง

เมื่อต้นปี แต่จะสั่งเมื่อใด **พ่อก็ต้องลงมือทำเองคุมเองอย่าง**

ใกล้ชิดทั้งตัดและสอย รวมทั้งสวมตาข่ายโพนเมื่อถึงตอน

บรรจุกล่องราวกับมะม่วงทุกผลคือลูกอ่อนของพ่อ...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 273)

จากเนื้อความ 2.10 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “เมื่อถึงตอนบรรจุกล่องราวกับมะม่วงทุกผลคือลูกอ่อนของพ่อ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 273) ข้อความดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า “ราวกับ” เป็นคำเชื่อมที่แสดงถึงการเปรียบเทียบให้เห็นว่าฉานให้ความสำคัญและจริงจังเก็บมะม่วงทุกผลบรรจุลงในกล่องอย่างทะนุถนอมประหนึ่งว่ามะม่วงเหล่านั้น เป็นเด็กทารกตัวน้อย ๆ ที่ฉานต้องเอาใจใส่ ตั้งแต่ขึ้นตอนแรก จนถึงขึ้นตอนสุดท้าย ก่อนที่ผลผลิตจะถูกส่งถึงมือผู้บริโภค ผลไม้ในสวนของฉานจึงมีคุณภาพเพราะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ เนื้อหาความรู้ เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับมะม่วง พันธุ์ต่าง ๆ รวมถึงวิธีการดูแลผลผลิต ซึ่งฉานดูแลอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการปลูก การตัด การสอย การสวมตาข่ายโพลี และ การบรรจุมะม่วงลงกล่อง

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การเก็บผลผลิตของฉานต้องอาศัยความอดทน เพียรพยายาม ทุกขั้นตอนก่อนที่ผลผลิตจะถูกส่งถึงมือผู้บริโภค

2.11 ชายหนุ่มนึกถึงท่าทางในจิตแล้ว ไม่อยากให้ลูกผู้หญิงต้องอึดอัด

อีกครั้ง เด็กชายไม่ควรเกิดความรู้สึกในทางลบต่อญาติผู้ใหญ่ หลังจากได้ยินป้าสะใภ้ต่อว่าแม่ของเขามาครั้งหนึ่ง ครั้งต่อไป จึงไม่ควรจะซ้ำสอง เพราะ ถึงอย่างไรที่ดินที่ปู่จำเป็นต้องให้ เท่ากันก็คือนี่ดินผืนเดียวกันจะต้อง ปลูกข้าว ปลูกผัก หรือ ขุดสระใหญ่ร่วมกัน เจ้าของที่ทั้งสองผืนควรผสมกลมกลืน ได้เช่นเดียวกับคำว่า ‘เกษตรผสมผสาน’ ที่ผสมและผสมไว้ นานา สนวนไว้ด้วยกัน ไร่ปลูกผัก นาปลูกข้าว สนวนปลูกผลไม้

(กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 304)

จากเนื้อความ 2.11 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “เจ้าของที่ทั้งสองผืน ควรผสมกลมกลืนได้เช่นเดียวกับคำว่า ‘เกษตรผสมผสาน’...” (กฤษฎณา อโศกสิน, 2553, หน้า 304) เป็นการเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า “เช่นเดียวกับ” ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นถึงความสามัคคีของญาติพี่น้อง ที่เป็นเจ้าของที่ดินในแต่ละผืนที่จะได้ ร่วมกันทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคน เนื้อความในตอนนี้นักกล่าวถึงดินดีที่อยากให้อานซึ่งเป็นญาติพี่น้องมีความรู้สึกที่ดีต่อญาติผู้ใหญ่ เพราะต่อไปในวันข้างหน้าต้องได้ทำงานร่วมกันอยู่แล้ว นั่นคือ การเกษตรแบบผสมผสาน ดังนั้น ญาติพี่น้องผู้เป็นเจ้าของที่ดินแต่ละผืนควรจะปรองดองและสามัคคีกันไว้ให้สมกับคำว่า “เกษตรผสมผสาน”

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล การที่ดินดีพยายามให้อานความรู้สึกที่ดีต่อ ญาติพี่น้อง เป็นเพราะต่อไปในวันข้างหน้าต้องได้ทำงานร่วมกันอยู่แล้ว นั่นคือ การเกษตรแบบผสมผสาน ดังนั้น ญาติพี่น้องต้องสามัคคีกัน นับว่าฉานเป็นผู้มองการณ์ไกลและทำอะไอย่างมี เหตุผล

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การที่ดินตีปลุกฝังให้ฉาย มีความรู้สึกที่ดีต่อญาติพี่น้อง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างหนึ่งที่ป้องกันการแตกความสามัคคี ภายในครอบครัว

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การทำงานร่วมกันในหมู่ญาติพี่น้อง อย่างเช่น การใช้ที่ดินร่วมกัน เพื่อทำเกษตรแบบผสมผสาน ต้องใช้ความสามัคคีปรองดอง เกื้อกูล ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงจะทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น

2.12 “ถ้าลูกคิดดีแล้ว ยอมรับทุกเหตุการณ์ที่จะเกิดได้กับอก ความจริงเขาไป แต่ถ้ายังรับไม่ไหว ก็ไม่จำเป็นต้องบอกใคร” บิดายังไม่แน่ใจมากพอจึงแบ่งรับแบ่งสู้ เพราะแท้จริงแล้ว เขาก็คิดว่าใครจะเป็นหรือไม่เป็นแม่ลูกกับใคร ก็ไม่ใช่เรื่องของผู้อื่น สมมุติว่าพ่อตาทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินบางส่วน ให้ยลโหมด้วยความเข้าใจที่ไม่เป็นจริง ลูกของเขาก็มีสิทธิ์ไม่รับได้เพราะไม่รับนั้นง่ายกว่าการรับหลายเท่า “คิดดีแล้วละคะ” ฝ่ายลูกลงน้ำหนักเสียงอย่างเห็นได้ชัดว่าตัดสินใจเรียบร้อยแล้ว “ถ้าคิดรอบคอบแล้วพ่อก็ไม่ว่าอะไร ก็เห็นด้วย” เขาพูดพลางวางมือลงบนบ่าลูกสาวอย่างสงสารและเห็นใจ “แต่ก็มีอยู่อย่างเดียวคือลูกต้องอดทนอดกลั้นให้ได้ถ้าต้องพบความไม่พอดไม่พอใจ” แท้จริงแล้ว **ฉันทก็รู้สึกว่ดีเหมือนกันที่ลูกทำใจได้เช่นนี้...เหมือนตัดสินใจถืออาวุธออกไปต่อสู้กับผู้รุกราน...เพียงแต่นี้คือการต่อสู้กับใจตนเองเพื่อผ่านการทดสอบอีกขั้นตอนหนึ่งอย่างเรียกได้ว่าถึงชนะถึงแพ้ชนะใครแพ้ใคร...ก็ชนะใจ แพ้ใจตนเองอย่างไรเล่า ลูกของเขาจะได้เติบโตใหญ่กล้า ก้าวขึ้นบันไดชีวิตอย่างคนมีแบบฝึกหัด** ขจัดได้แม้สิ่งทีถือเป็นปมทางใจ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 323)

จากเนื้อความ 2.12 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “ฉันทก็รู้สึกว่ดีเหมือนกันที่ลูกทำใจได้เช่นนี้...เหมือนตัดสินใจถืออาวุธออกไปต่อสู้กับผู้รุกราน” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 323) เป็นการเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า“เหมือน”เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงให้เห็นถึงความเข้มแข็งในจิตใจของยลโหมเปรียบได้กับการถืออาวุธไปต่อสู้กับผู้รุกราน ซึ่ง “ผู้รุกราน” ซึ่งผู้รุกรานในที่นี้คือปมปัญหาที่ค้างคาใจยลโหมนั่นเอง จากเนื้อความในตอนนี้

กล่าวถึงการตัดสินใจของยลโหม ที่จะบอกความจริงให้ทุกคนได้รับรู้ว่า ตนเองไม่ใช่ลูกที่แท้จริง ของดวงแก้ว และไม่ใช่หลานที่แท้จริงของนายดัด เพราะเกรงว่านายดัดจะทำพินัยกรรม ยกทรัพย์สินให้กับยลโหม

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ยลโหมเป็นคนที่ไม่โลภหรืออยากมี อยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่น นั้นแสดงให้เห็นว่ายลโหมรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ และพอใจ ในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่อยากได้ของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ยลโหมเป็นผู้มีความรอบคอบในการประเมิน สถานการณ์เข้าใจผิดที่เกิดขึ้น จึงคิดแก้ไขสถานการณ์อย่างมีเหตุผลเพราะเกรงว่านายดัดจะทำ พินัยกรรมยกทรัพย์สินให้กับยลโหม เพราะหากเป็นเช่นนั้น ยลโหมย่อมไม่สบายใจจึงต้องหาวิธี ที่จะบอกความจริงให้ทุกคนได้รับรู้ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวได้ผ่านการไตร่ตรองและพิจารณา มาเป็นอย่างดีแล้ว

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ยลโหมเป็นคนที่มีความเข้มแข็ง โดย เห็นได้จากการกล้าเผชิญกับความจริงที่ว่าไม่ใช่หลานที่แท้จริงของนายดัด เพราะไม่ยอมได้ สมบัติอันเป็นมรดกของนายดัด จึงตัดสินใจบอกความจริง และเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโหมมีความซื่อสัตย์ เห็นได้จากการที่ยลโหม ไม่ได้ต้องการสิ่งของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง จึงพยายามจะบอกความจริงนายดัดว่าไม่ใช่ หลานที่แท้จริงของนายดัด เพื่อนายดัดจะได้ไม่ยกทรัพย์สินให้เพราะความเข้าใจผิด

2.13 เมื่อด่ากลถามไถ่ว่าหล่อนอยู่บ้านทำอะไรบ้าง ยลโหม

จึงตอบคำด้วยอาการของคนที่เรียกความเชื่อมั่นในตนเอง

คืนมาได้ “มะม่วงดกมากเลยคะ โหมก็เลยเพลินช่วยพ่อ

เก็บมะม่วงขายลูกค้าตั้งแต่เช้าจนเย็น” หล่อนพูดกับด่ากล

ด้วยความรู้สึกที่ดีขึ้น คือไร้สิ้นอาการทुरนทुरาย **สิ่งที่เคย**

อัดแน่นอยู่ในใจจนเสมือนหนึ่งทั้งแข็งและดำดำอยู่ในอก

พกเข้าอยู่ในกายค่อย ๆ ละลายลงด้วยตัวของมันเอง...

ตัวของมันก็คือใจของหล่อน ใจที่ลุกขึ้นสู้ด้วยเหตุด้วยผล

ด้วยมันสมองของคนที่เติบโตขึ้นมาด้วยการปลุกฝังอย่างดี

จากชายที่ชื่อฉาน ชายผู้ทำให้หล่อนเชื่อว่ามีพ่อดี ๆ คนเดียว

ก็ดีได้เท่ากับมีแม่ดี ๆ คนเดียว ลูกก็ดีได้นั่นเอง

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 324-325)

จากเนื้อความ 2.13 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “สิ่งที่เคยอัดแน่น อยู่ในใจจนเสมือนหนึ่งทั้งแข็งและดำค้ำอยู่ในอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 324-325) เป็นการเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า “เสมือน” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่อยู่ในจิตใจ ของยลโหมเปรียบได้กับสิ่งที่อัดแน่นอยู่ในใจมานาน เมื่อปัญหาต่าง ๆ ได้คลี่คลายแล้ว ทำให้ ยลโหมรู้สึกสบายใจขึ้น และสามารถพูดคุยกับด่ากลได้อย่างสนิทใจมากกว่าแต่ก่อน ด้วยสิ่งที่ เป็นปมปัญหาที่ว่ายลโหมไม่ใช่ลูกที่แท้จริงของดวงแก้ว และไม่ใช่หลานที่แท้จริงของนายตัด ได้เปิดเผยออกมาแล้ว ยลโหมจึงรู้สึกทั้งโล่งใจ สบายใจ และเมื่อทุกคนยังคงปฏิบัติตัวเหมือนกับ ยลโหมเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว จึงทำให้ยลโหมวางตัวได้ง่ายขึ้น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล เมื่อยลโหมได้บอกความจริงว่าตนเองไม่ใช่ หลานที่แท้จริงของนายตัด ยลโหมรู้สึกสบายใจ และมีความมั่นใจมากขึ้น ทั้งนี้เพราะยลโหมรู้จัก แก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เมื่อยลโหมได้รับคำปรึกษาที่ดีจาก ฉานผู้เป็นพ่อ จึงทำให้ยลโหมเผชิญหน้ากับความจริงอย่างเข้มแข็ง

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโหมมีสติในการใช้ชีวิตเสมอ รู้จักพิจารณา ไตร่ตรองสถานการณ์ และตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์

2.14 ไม่มีสิ่งใดในน้ำใจทั้งของหล่อนและเด็กชายเปลี่ยนไป

ไม่ว่าเขาหรือหล่อนจะเป็นลูกใคร แท้หรือไม่ ก็ไม่อาจ

ทำลายสายสัมพันธ์อันแน่นเหนียวระหว่างหล่อนและน้อง

ให้ต้องมีอันเป็นไป เนื่องด้วยรักที่มีที่เห็นที่เกิเกิดขึ้นระหว่าง

หล่อนกับน้อง น้องกับหล่อนเป็นรักที่มีได้มีหรือเกิดจาก

ครึ่งหนึ่งของสายเลือดเท่านั้น แต่ยังมีและเกิดจาก

ความผูกพันที่ค่อย ๆ สัมผัสตลอดมา ประดุจเกลียวเชือก

ที่พันกันไว้อย่างแน่น แม้จะรู้ว่าแท้หรือไม่ก็มีใช้ปัญหา

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 359)

จากเนื้อความ 2.14 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปมา ในข้อความที่ว่า “เกิดจากความผูกพันที่ค่อย ๆ สัมผัสตลอดมา ประดุจเกลียวเชือกที่พันกันไว้อย่างแน่น” (กฤษณา

อโคกลิน, 2553, หน้า 359) เป็นการเปรียบเทียบ โดยใช้คำว่า “ประดุจ” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันของยลโหมและฉายผู้เป็นน้องชายนั้น ต่างก็มีความรักใคร่กลมเกลียวกันเปรียบได้กับความเหนียวแน่นของเชือก ถึงแม้ยลโหมและฉายจะเป็นลูกคนละแม่ก็ตาม แต่มีพ่อคนเดียวกัน ซึ่งนอกจากความผูกพันทางสายเลือดส่วนหนึ่งแล้ว ยังมีความรัก ความผูกพันของสองพี่น้อง อันเนื่องมาจากได้เติบโตมาด้วยกัน

เมื่อความดั่งกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ถึงแม้ยลโหมและฉายจะไม่ได้มีแม่คนเดียวกัน แต่ด้วยความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว และได้เติบโตมาด้วยกัน จึงก่อเกิดเป็นความผูกพันอันเป็นภูมิคุ้มกันที่ไม่มีใครสามารถทำลายสายสัมพันธ์ระหว่างสองพี่น้องนี้ได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโหมและฉายมีความรัก และสามารถค้ำค้ำกันฉันท์พี่น้อง จึงไม่มีสิ่งใดมาทำลายสายสัมพันธ์ระหว่างยลโหมและฉายได้

2.15 ...ความรับรู้ของแม่ในยามนั้นเปรียบประดุจดังคนที่

ยังนอนหลับ สมองและหัวใจยังมิได้ถูกลบให้คม

หรือมิฉะนั้นก็ถูกปล่อยให้นอนตามสบายในที่ที่ไม่สมควรจะนอน ครั้นชีวิตจริงอันโหดร้ายได้สอนแม่จนตื่นหลุดจากตรงนั้น ดันดันมาจนพบพ่อ แล้วได้รับความรัก ความอบอุ่นจากชายคนหนึ่งกับเด็กอีกคนหนึ่ง ทำให้แม่ผู้เคยเอาแต่ใจตนเป็นที่ตั้ง รู้วิธีจะเอาใจผู้อื่นดุจดังว่าแม่เชี่ยวชาญการเช่นนี้มาก่อนหน้า

(กฤษณา อโคกลิน, 2553, หน้า 387-388)

จากเนื้อความ 2.15 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “ความรับรู้ของแม่ในยามนั้นเปรียบประดุจดังคนที่ยังนอนหลับ สมองและหัวใจยังมิได้ถูกลบให้คม” (กฤษณา อโคกลิน, 2553, หน้า 387-388) เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า “เปรียบประดุจ” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงความคิดและจิตใจของดวงแก้วในช่วงวัยรุ่นที่ยังขาดประสบการณ์ในการใช้ชีวิตเปรียบได้กับมีดที่ยังมิได้ถูกลบให้คม ด้วยความอ่อนด้อยทั้งด้านประสบการณ์และวัยวุฒิ ทำให้ดวงแก้วรู้เท่าไม่ถึงการณ์ทำสิ่งที่พลาดพลั้งในชีวิต จนต้องหนีออกจากบ้านมาใช้ชีวิตด้วยตนเองด้วยความเพียรและความอดทน จนดวงแก้วรู้ซึ่งถึงคุณค่าการใช้ชีวิตอย่างแท้จริง

เมื่อความดั่งกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล จากชีวิตที่เอาแต่ใจของดวงแก้ว เมื่อพลิกผันมาใช้ชีวิตอย่างต่อสู้ดิ้นรนและผ่านความยากลำบาก ได้หล่อหลอมให้ดวงแก้วเป็นคนที่มีเหตุผล

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และด้วยความรัก ความอบอุ่นที่ได้รับจากงานช่วยสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตให้กับดวงแก้ว และทำให้ดวงแก้วสามารถยืนหยัดได้อย่างเข้มแข็ง

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ประสบการณ์อันเลวร้ายได้สอนทักษะการใช้ชีวิตให้กับดวงแก้ว และทำให้ดวงแก้วมีสติในการใช้ชีวิตมากยิ่งขึ้น

2.16 จึงนับแต่เป็นแม่เป็นลูกกันมา คำที่หล่อนได้ยินอย่างติดหูจิตใจ

ก็คือคำที่แม่สรรเสริญพ่อของหล่อน จะโดยตั้งใจหรือไม่หล่อนไม่รู้

รู้แต่เพียงว่า **แม่ไม่เคยติฉินนินทาให้หล่อนได้ยิน เสมือนแม่ใช้**

กระสุนเพียงนัดเดียวยิงนกได้สองตัว...ได้หัวใจของนกสองตัว

พร้อมกัน ได้ความรักจากพ่อ ได้ความเคารพบูชาจากลูกของพ่อ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 388)

จากเนื้อความ 2.16 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “แม่ไม่เคยติฉินนินทาให้หล่อนได้ยิน เสมือนแม่ใช้กระสุนเพียงนัดเดียวยิงนก ได้สองตัว” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 388) เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า “เปรียบประดุจ” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำของดวงแก้วที่ไม่เคยติฉินนินทาจนให้ยลโฉมได้ยิน มีแต่คำยกย่องสรรเสริญนั้น ทำให้ได้รับผลคืออยู่สองประการนั่นคือได้รับความรักจากงาน และยังได้ความเคารพบูชาจากยลโฉม เปรียบได้กับยิงกระสุนนัดเดียว แต่ได้นกถึงสองตัว หมายถึงการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปแล้วได้ผลประโยชน์ทั้งสองอย่าง ซึ่งสิ่งนี้เป็นเหตุผลให้ยลโฉมรักและเคารพดวงแก้ว เป็นแม่ของตนเองจริง ๆ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดวงแก้ววางตัวอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เมื่อชีวิตพลิกผันจากความสุขสบายมาเป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรน แต่ดวงแก้วรู้จักประมาณตัว และสามารถปรับตัวได้อย่างพอดี

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วตระหนักรู้ในหน้าที่ของแม่ที่ดี ทำให้ได้รับความรักจากงาน และได้ความเคารพจากลูก ๆ อีกด้วย

2.17 ยอดยิ่งอ้าอึ้งตื่นตะลึงไปทันที แม้จะรู้คร่าว ๆ มาก่อนหน้านี้

เกี่ยวกับงานเคยมีภรรยาแล้วภรรยาตาย ก็คล้ายฟังแล้ว

ผ่านไป มิได้ติดอยู่ในสมอของเขาแม้แต่น้อย รวมทั้งไม่เคย

คิดว่าหล่อนจะเป็นใคร นอกเหนือไปจากลูกคนโตของดวงแก้ว

เพราะไม่เคยเห็นไม่เคยรู้สึกว่แม่ของหล่อนจะรักใคร่มาก

หรือน้อยกว่าใครในระหว่างลูกทั้งสอง ความรักของทั้งพ่อ
และแม่ที่มีให้ยลโฉมและเด็กชายฉานเนียนสนิทแนบแน่น
จนเหมือนผ้าผืนเดียวกัน ไม่แลเห็นแม่แต่รอยต่อ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 467)

จากเนื้อความ 2.17 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมา ในข้อความที่ว่า “ความรักของทั้งพ่อและแม่ที่มีให้ยลโฉมและเด็กชายฉานเนียนสนิทแนบแน่นจนเหมือนผ้าผืนเดียวกัน” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 467) เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำว่า “เหมือน” เป็นคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นถึงความรักของดวงแก้วและฉานเนียนที่ต่อยลโฉมและฉาย ซึ่งมีความผูกพันกันอย่างแนบแน่น ถึงแม้ว่ายลโฉมจะไม่ใช้ลูกแท้ ๆ ของดวงแก้วก็ตาม แต่ดวงแก้วก็รักลูกทั้งสองคนอย่างเท่าเทียมกัน เสมือนว่าดวงแก้วเป็นลูกแท้ ๆ ของตนอีกคนหนึ่ง ความรักของพ่อแม่ลูกภายในครอบครัวนี้ จึงเปรียบได้กับผ้าที่ไร้รอยต่อเรียบเนียนสนิทจนเหมือนเป็นผ้าผืนเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงการวางตัวอย่างเหมาะสมของดวงแก้วที่ทำหน้าที่ของคนเป็นแม่ได้อย่างยุติธรรม ก่อให้เกิดเป็นครอบครัวที่รักใคร่กลมเกลียว ความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวของทุกคนในครอบครัวสามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตได้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ยลโฉมรู้จักการวางตัวในฐานะลูกได้อย่างเหมาะสม ถึงแม้ตนเองจะไม่ใช้ลูกที่แท้จริงของดวงแก้ว แต่ก็ไม่เคยมีก้นน้อยเนื้อต่ำใจ แต่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ของลูกที่ดีได้อย่างน่าชื่นชม

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เห็นได้จากการที่ฉานเนียนและดวงแก้วสร้างครอบครัวที่เต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ดังนั้นครอบครัวจึงมีความกลมเกลียว และเข้าใจซึ่งกันและกัน อันเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี ที่จะช่วยให้ทุกคนในครอบครัวสามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วมีความยุติธรรมในการเลี้ยงลูก โดยได้แสดงออกและให้ความรักต่อยลโฉมและฉายอย่างเท่าเทียมกัน ถึงแม้ยลโฉมจะไม่ใช้ลูกที่แท้จริงของดวงแก้วก็ตาม

ตาราง 2 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบอุปมา (Simile)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ			เงื่อนไข		
		1	2	3	1	2	
1	ชายได้ขายดีเหมือนให้เปล่า	✓		✓		✓	39
2	จึงเหมือนเรือที่แล่นไปบนระลอก โจนขึ้นแล้วดิ่งลงคลื่นที่ถาโถมเข้ามา มีทั้งลูกเล็กลูกใหญ่ หากเมื่อเรือ ลำนี้เป็นเรือเหล็กน้ำหนักหลายพันตัน บนเรือมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมพรั่ง คลื่นที่โผนเข้าหา จึงเป็น คลื่นสามัญ มีอำนาจแคโยนเรือขึ้นลง แต่ไม่มีผลทำให้เรืออับปาง		✓	✓		✓	51
3	ชีวิตก็พลันพลิกกลับ... ประหนึ่ง หลอดดับไฟฟ้าที่กำลังสว่างให้มีดลง แล้วจุดเทียนขึ้นมาแทน	✓		✓		✓	57
4	เหงื่อท่วมราวกับอาบน้ำ	✓		✓		✓	57
5	ยามใดไม่แต่งก็ดูราวกับแม่ แปลงโฉมเป็นคนงาน ครั้นถึงคราว แต่งกาย ‘คุณนาย’ ในตัวจังหวัด ก็ตกตะลึงไปตามกัน	✓				✓	117
6	ต้องร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อย่างสีที่ผสมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	140-141
7	นายกเทศมนตรีตั้งใจอนุรักษ์ ห้องแถวสองชั้น ซ่อมแซม แต่โครงสร้างทนทานไว้ประหนึ่ง เอกลักษณ์ของท้องถิ่น	✓	✓			✓	158
8	มีขนาดตออันสดใสประดุจระลอกน้ำ ที่กำลังเล่นลมและแสงอาทิตย์ อยู่ตรงหน้า	✓	✓	✓	✓	✓	191

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ			เงื่อนไข		
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	
9	งานเกษตรเป็นงานที่ละเอียด ต้องดูแลเหมือนเลี้ยงลูก	✓		✓	✓	✓	224-225
10	เมื่อถึงตอนบรรจุกล่อง รวากับ มะม่วงทุกผลคือลูกอ่อนของพ่อ				✓	✓	273
11	เจ้าของที่ทั้งสองฝันรวม กลมกลืนได้เช่นเดียวกับคำว่า 'เกษตรผสมผสาน'		✓	✓		✓	304
12	ฉานก็รู้สึกว่ดีเหมือนกันที่ลูก ทำใจได้เช่นนี้...เหมือนตัดสินใจ ถืออาวุธออกไปต่อสู้กับผู้รุกราน	✓	✓	✓		✓	323
13	สิ่งที่เคยอัดแน่นอยู่ในใจจนเสมือน หนึ่งทั้งแข็งและดำค้ำอยู่ในอก		✓	✓		✓	324-325
14	เกิดจากความผูกพันที่ค่อย ๆ สัม ตลอดมา ประดุจเกลียวเชือกที่พัน กันไว้อย่างแน่น			✓		✓	359
15	ความรับรู้ของแม่ในยามนั้นเปรียบ ประดุจดังคนที่ยังนอนหลับ สมองและหัวใจยังมีได้ถูกลบให้คม		✓	✓		✓	387-388
16	แม่ไม่เคยดิ้นบิดาให้หลอนได้ยืน เสมือนแม่ใช้กระสุนเพียงนัดเดียว ยิงนกได้สองตัว	✓				✓	388
17	ความรักของทั้งพ่อและแม่ที่มีให้ ยลโฉมและเด็กชายฉานเนียนสนิท แนบแน่นจนเหมือนผ้าผืนเดียวกัน	✓		✓		✓	467
	รวม	11	8	13	4	17	-
	ร้อยละ	64.71	47.06	76.47	23.53	100.00	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์แบบอุปมา ทั้งหมด 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.10 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละ คุณลักษณะและเงื่อนไขแล้ว พบว่า ภาพพจน์แบบอุปมา ปรากฏคุณลักษณะความพอประมาณ ร้อยละ 64.71 ความมีเหตุผล ร้อยละ 47.06 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 76.47 แสดงถึง เงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 23.53 และเงื่อนไขคุณธรรมร้อยละ 100.00 ของภาพพจน์อุปมาทั้งหมด

3. พรพากย์ (Paradox)

พรพากย์ คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกันมากล่าว ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนกัน ภาพพจน์ประเภทนี้ผู้รับสารจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ ความหมายหรือตีความจึงจะเข้าใจได้ดี ลักษณะภาพพจน์แบบพรพากย์ที่พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

3.1 แม่นางใยมารดาของยินดีจะลวงลับไปแล้ว แต่ดวงแก้ว

ก็ยังจำคำเตือนจากแม่ของเพื่อนได้

“พ่อแม่ต่าวาก็ยังดีกว่าคนอื่นเียนยอนะลูก”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 31)

จากเนื้อความ 3.1 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์พรพากย์ ในข้อความที่ว่า “พ่อแม่ต่าวาก็ยังดีกว่าคนอื่นเียนยอ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 31) เป็นการใช้คำที่มีความหมาย ตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “ต่าว่” กับ “เียนยอ” เนื้อความในตอนนี้นักกล่าวถึงคำเตือนของนางใย ที่เคยสอนดวงแก้วให้ได้สติไม่หลงไหลไปกับคำพูดของคนอื่น เวลาที่พอกับแม่ตักเตือนสิ่งใด ให้รับฟังแล้วกลับไปคิด จะมีประโยชน์กว่าการฟังคำสรรเสริญเียนยอจากคนอื่น ซึ่งไม่ได้เป็น คุณต่อตนเอง ซ้ำอาจทำให้เราลืมตัวจนขาดสติก็ได้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การอบรมของนางใยที่ว่า “พ่อแม่ ต่าว่ก็ยิ่งดีกว่าคนอื่นเียนยอ” นั้นเป็นการสร้างความตระหนักให้กับดวงแก้วไม่ให้หวั่นไหว หรือ เคลิบเคลิ้มไปกับคำเียนยอ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ดวงแก้วเข้มแข็งกับการดูต่ำหรืออบรม

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นางใยสอนให้ดวงแก้วมีสติปัญญาในการใช้ชีวิต ไม่หลงไหลได้ปลื้มไปกับคำเียนยอของผู้อื่น และให้ยึดถือคำสั่งสอนของพ่อแม่เป็นคำเตือนสติ ในการดำเนินชีวิต

3.2 “ข้าก็อยู่มาจนถึงแปดสิบ แต่ไม่เคยรู้ซึ่งถึงคำว่า

สวรรค์ในอก นรกในใจ เหมือนคราวนี้เลยนะกล

ไม่เคยรู้เลย เพิ่งรู้วันนี้ วันที่พบลูกสาวคนเดียวตัวเอง
ก็เลยรู้ต่อไปว่า ทุกข์สุขของคนเราอยู่ที่นี้” เขาชี้
ที่ทรวงอก“อยู่ที่นี้จริง ๆ ร่ำรวยเท่าไรก็ตามถ้าที่นี้
ของเรามันมีแต่ของโสโครก มันก็เครียด ก็นอนไม่หลับ
ก็ป่วยทั้งกายและจิต...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43)

จากเนื้อความ 3.2 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในสำนวนที่ว่า “สวรรค์ในอก
นรกในใจ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน
ระหว่างคำว่า “สวรรค์” กับ “นรก” หมายถึง คนเราจะทุกข์หรือสุขอยู่ที่ใจของเราเอง เนื้อความ
ในตอนนี้เป็นคำพูดของนายดัด เมื่อได้พบกับดวงแก้ว ลูกสาวที่หายไปเป็นเวลาหลายปี นายดัด
รู้สึกดีใจจนไม่อาจบรรยายเป็นคำพูดได้ ความเครียด ความกดดันก่อนหน้านี้หายไปหมดสิ้น
มีเพียงความสุขใจ นายดัดจึงเข้าใจว่าสุดท้ายแล้วความสุขหรือความทุกข์อยู่ที่ใจของเรานั้นเอง
แม้จะมีเงินทองมากมายเท่าไร แต่ถ้าจิตใจหม่นหมองไม่รู้จักพอก็ไม่มีมีความสุขอยู่ดี

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ การวางใจให้เป็นกลาง โดยที่ไม่ยึดติดกับ
ความสุขหรือความทุกข์มากเกินไป เป็นการควบคุมจิตใจไม่ให้หวั่นไหวไปกับสิ่งยั่วยงง่าย ๆ
เป็นการรู้จักประมาณใจตนเองให้อยู่ในสภาวะสมดุล

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายดัดได้ค้นพบว่า ความสุข หรือความทุกข์
มีต้นเหตุอยู่ที่ใจ เมื่อเรารู้สาเหตุของความทุกข์แล้วจงรีบขจัดมันออกไปจากใจ ผลที่ตามมาคือ
ใจที่มีแต่ความสุขปราศจากความทุกข์นั่นเอง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หลังจากที่นายดัดได้พบกับดวงแก้ว
แล้วก็พบว่า การรู้จักปรับใจให้หยั่งรู้ถึงความสุข ความทุกข์ จะเป็นภูมิคุ้มกันจิตใจให้สามารถ
ควบคุมตนเองให้อยู่ในสภาวะที่สมดุลได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายดัดตระหนักถึงความทุกข์ในใจที่เกิดขึ้นว่า
เกิดจากการพรากจากดวงแก้ว การได้พบกับดวงแก้วอีกครั้งได้ทำให้นายดัดมีสติในการใช้ชีวิต
มากขึ้น เพราะไม่อยากให้เกิดเหตุการณ์ผิดพลาดอย่างในอดีต

3.3 “ข้าก็อยู่มาจนถึงแปดสิบ แต่ไม่เคยรู้ซึ่งถึงคำว่าสวรรค์ในอก

นรกในใจ เหมือนคราวนี้เลยนะกล ไม่เคยรู้เลย เพิ่งรู้วันนี้

วันที่พบลูกสาวคนเดียวนี้เอง ก็เลยรู้ต่อไปว่า **ทุกข์สุขของคนเรา อยู่ที่นี่**” เขาชี้ที่ทรวงอก “อยู่ที่นี้จริง ๆ ร่ำรวยเท่าไรก็ตามถ้าที่นี่ ของเรามันมีแต่ของโลโครก มันก็เครียด ก็นอนไม่หลับ ก็ป่วย ทั้งกายและจิต...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43)

จากเนื้อความ 3.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “ทุกข์สุขของคนเราอยู่ที่นี่” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน ระหว่างคำว่า “ทุกข์” กับ “สุข” เนื้อความในตอนนี้เป็นคำพูดของนายตัด เมื่อได้พบกับดวงแก้ว ลูกสาวที่หายไปเป็นเวลาหลายปี นายตัดรู้สึกดีใจ และตื่นตันจนบอกไม่ถูก ความเครียด ความกดดันก่อนหน้านี้หายไปหมดสิ้น มีเพียงความสุขใจ นายตัดจึงเข้าใจว่าสุดท้ายแล้ว ความสุขหรือความทุกข์อยู่ที่ใจของเรานั้นเอง แม้จะมีเงินทองมากมายเท่าไร แต่ถ้าจิตใจ หม่นหมอง ไม่รู้จักพอ ก็ไม่มีความสุขอยู่ดี

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ การวางใจให้เป็นกลาง โดยที่ไม่ยึดติดกับ ความสุขหรือความทุกข์มากเกินไป เป็นการควบคุมจิตใจไม่ให้หวั่นไหวไปกับสิ่งยั่วยุง่าย ๆ เป็นการรู้จักประมาณใจตนเองให้อยู่ในสภาวะสมดุล

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายตัดได้ค้นพบว่า ความสุข หรือความทุกข์ มีต้นเหตุอยู่ที่ใจ เมื่อเรารู้สาเหตุของความทุกข์แล้ว จึงรีบขจัดมันออกไปจากใจ ผลที่ตามมาคือ ใจที่มีแต่ความสุขปราศจากความทุกข์นั่นเอง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หลังจากที่นายตัดได้พบกับดวงแก้ว แล้วก็พบว่าการรู้จักปรับใจให้หยิ่งรู้ถึงความสุข ความทุกข์ จะเป็นภูมิคุ้มกันจิตใจให้สามารถ ควบคุมตนเองให้อยู่ในสภาวะที่สมดุลได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายตัด ตระหนักถึงความทุกข์ในใจที่เกิดขึ้นว่า เกิดจากการพลัดพรากจากดวงแก้ว การได้พบกับดวงแก้วอีกครั้งจึงทำให้นายตัดมีสติในการใช้ ชีวิตมากขึ้น เพราะไม่ยอมให้เกิดเหตุการณ์ผิดพลาดอย่างในอดีต

3.4 “แต่คนคนนั้นก็ต้องรู้จักผิดชอบชั่วดีด้วยเหมือนกันนะพอ

ถ้าไม่รู้ มันก็ไม่รู้สึก” คำกลเห็นแย้ง “ไม่งั้นคนบางคน มันจะชั่วได้ไง จริงไหม ถ้ามันรู้เหมือนที่พ่อรู้ สำนึกเหมือน ที่พ่อสำนึก มันก็ไม่ทำบาปทำชั่วนะซี” “เอ็งว่าใคร”
พ่อของเขาเอาเรื่อง หันมาถามเสียงสูง เนื่องจาก

เริ่มระแวงระไวว่าอีกฝ่ายจะย้อนไปตีความผิด แต่หนหลัง
 ของน้องสาวมาทำความเข้าใจ “เปล่าพอไม่ได้ว่าใคร-ร”
 ลูกคนโตลากเสียง “เพียงแต่จะบอกพอมันไม่จริงเสมอไป
 นรกในใจจะเกิดได้ก็เฉพาะใจคนคนนั้นแยกดีแยกชั่วได้เท่านั้น
 ถ้าเป็นพวกบัวใต้น้ำ บางที่ยิ่งทำชั่วจะยิ่งสนุกมันน่าพอนา”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43)

จากเนื้อความ 3.4 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “แยกดีแยกชั่ว”
 (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า
 “ดี” กับ “ชั่ว” เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึงความสามารถในตระหนักรู้ว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนชั่ว
 ซึ่งด่ากลได้พูดกับนายตัดว่า คนที่จะสามารถแยกแยะดีชั่วได้นั้นต้องเป็นคนที่มีจิตสำนึก รู้จัก
 ผิดชอบชั่วดี แต่ถ้าเป็นกลุ่มคนที่ขาดจิตสำนึกในการแยกแยะดีชั่ว ไม่รู้ว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด
 ขาดวิจารณญาณในการใช้ชีวิต อาจเผลอไปทำความชั่ว และเห็นผิดเป็นชอบได้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้
 คนเราสร้างจิตสำนึกในการแยกแยะความดีความชั่วได้ คือต้องรู้ว่าผลจากการทำความดีหรือ
 ความชั่วจะเป็นอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการกระทำแบบไหน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จิตสำนึกในการแยกแยะความดี
 ความชั่วนั้น ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ ไม่ให้หลงไปทำความชั่วได้โดยง่าย

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การใช้สติในการพิจารณาไตร่ตรองว่าสิ่งไหนดี
 หรือชั่ว ถูกหรือผิด เป็นการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อันจะช่วยให้การตัดสินใจต่าง ๆ
 เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

3.5 “แต่คนคนนั้นก็ต้องรู้จักผิดชอบชั่วดีด้วยเหมือนกันนะพอ

ถ้าไม่รู้ มันก็ไม่รู้สึก” ด่ากลเห็นแย้ง “ไม่งั้นคนบางคน
 มันจะชั่วได้ไง จริงไหม ถ้ามันรู้เหมือนที่พอรู้ สำนึกเหมือน
 ที่พอสำนึก มันก็ไม่ทำบาปทำชัวนะซี” “เอ็งว่าใคร”

พอของเขาเอาเรื่อง หันมาถามเสียงสูง เนื่องจาก

เริ่มระแวงระไวว่าอีกฝ่ายจะย้อนไปตีความผิด แต่หนหลัง
 ของน้องสาวมาทำความเข้าใจ “เปล่าพอไม่ได้ว่าใคร-ร”

ลูกคนโตลากเสียง “เพียงแต่จะบอกพอมันไม่จริงเสมอไป
 นรกในใจจะเกิดได้ก็เฉพาะใจคนคนนั้นแยกดีแยกชั่วได้เท่านั้น

ถ้าเป็นพวกบัวใต้น้ำ บางที่ยิ่งทำชั่วจะยิ่งสนุกมันน่าพอนา”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43)

จากเนื้อความ 3.5 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “ยิ่งทำชั่วจะยิ่งสนุก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “ชั่ว” ซึ่งมีความหมายเชิงลบ กับ “สนุก” ซึ่งมีความหมายเชิงบวก หมายถึง กลุ่มคนที่ขาดจิตสำนึกในการแยกแยะดีชั่ว ไม่รู้ว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด ขาดวิจารณญาณในการใช้ชีวิตเห็นผิดเป็นชอบหลงคิดว่าการทำชั่วไม่ใช่สิ่งเสียหาย กลับกลายเป็นเรื่องสนุก เนื้อความในตอนนี้นำกลได้พูดกับนายตัดว่า คนที่จะสามารถแยกแยะดีชั่วได้นั้นต้องเป็นคนที่มีจิตสำนึก รู้จักผิดชอบชั่วดี คนที่ขาดสติในการใช้ชีวิตอาจเห็นว่าการทำชั่วเป็นเรื่องน่าสนุกโดยไม่นึกถึงผลบาปที่จะตามมา

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนเราสร้างจิตสำนึกในการแยกแยะความดีความชั่วได้ คือต้องรู้ว่าผลจากการทำความดีหรือความชั่วจะเป็นอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการกระทำแบบไหน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จิตสำนึกในการแยกแยะความดีความชื่อนั้น ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ ไม่ให้หลงไปกระทำความชั่วได้โดยง่าย

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การใช้สติในการพิจารณาไตร่ตรองว่าสิ่งไหนดีหรือชั่ว ถูกหรือผิด เป็นการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อันจะช่วยให้การตัดสินใจต่าง ๆ เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

3.6 ตลอดเวลาที่เป็นปู่หลานกันมา ชายชราผู้นี้มี ‘ทางออก’

อันสวยงามรออยู่สม่ำเสมอจนเขาก็เคยคิดบ่อยครั้งว่า

เป็นไปได้อย่างไรที่ชายผู้ไม่มีการศึกษาสูงส่งจะสามารถ

หาทาง ‘ลง’ เพื่อ ‘จบ’ เรื่องแต่ละเรื่องที่ดูว่ายากลำบาก

ได้เป็นอย่างงามทุกเรื่องไป โดยตัวเขาไม่ต่างพริบตาตรงไหน

แม้แต่แรกจะหวาดเสียวว่าคงผ่านพ้นได้ยากก็ตามที่

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 371-372)

จากเนื้อความ 3.6 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “ชายผู้ไม่มีการศึกษาสูงส่งจะสามารถหาทาง ‘ลง’ เพื่อ ‘จบ’ เรื่องแต่ละเรื่องที่ดูว่ายากลำบากได้เป็นอย่างงามทุกเรื่องไป” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 371-372) เป็นการกล่าวถึงสิ่งที่ตรงกันข้าม

ระหว่าง “ไม่มีการศึกษาสูงส่ง” กับ “สามารถหาทางลงเพื่อจบ” ทั้งสองสิ่งขัดแย้งตรงที่นายตัด ผู้ที่ไม่ได้มีการศึกษาสูงมากนัก แต่สามารถแก้ไขปัญหาคือต่าง ๆ ได้อย่างน่าชื่นชม แม้ว่าบางเรื่องดูเหมือนจะเป็นเรื่องยากลำบาก แต่นายตัดก็สามารถหาทางจัดการทุกอย่างได้อย่างเรียบร้อย และเป็นไปได้ด้วยดี ซึ่งคุณสมบัติข้อนี้ทำให้ดินดีภูมิใจในตัวนายตัดเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อความดังกล่าวดลบันดาลให้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายตัดสามารถแก้ไขปัญหาคือหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผล โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาภายหลังเสมอ

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นายตัดเป็นผู้ที่เตรียมพร้อมรับมือกับปัญหา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอยู่เสมอ เป็นผู้มองการณ์ไกลจึงสามารถแก้ไขปัญหาคือต่าง ๆ ได้ดีเสมอ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายตัดรู้จักใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาคือจากสถานการณ์ต่าง ๆ แม้จะเป็นเรื่องยากแต่นายตัดก็สามารถรับมือกับปัญหาคือต่าง ๆ และคลี่คลายสถานการณ์ได้อย่างง่ายดาย

3.7 “ร้ายสุดสุดกับฉลาดสุดสุดไหนดีกว่ากันปู่” ชายหนุ่มถาม

อย่างแจ่มใส ขณะที่แสงสายัณห์กำลังลามเข้ามาครอบคลุม จนห้องเริ่มสลัวแข่งกับแสงนีออนบนเพดาน “ข้าไม่ต้องตอบ เอ็งนี่ก็ออก” ปู่ของเขาว่า “ฉลาดนี่ดีก็จริง แต่ถ้าไม่แถมร้าย ไว้มันก็ปราบคนเลวไม่ได้...เอ็งนี่ยังงั้นไหมล่ะ เหมือนข้านี้แหละ ข้าก็คนฉลาดคนหนึ่งเหมือนกัน แต่ข้าก็ร้ายไม่ใช่ย่อย **ฉลาด คือพระคุณ ร้ายคือพระเดช** ถ้าจะเป็นใหญ่ คนเราต้องมีทั้งพระเดชและพระคุณ ถ้ามีพระคุณอย่างเดียว ไม่ใช่พระเดชเลย โจรก็ไม่กลัว...แต่แน่นอน...พระคุณต้องมากกว่าพระเดช” ดินดีเห็นจริงด้วยตามนั้น ในฐานะเจ้าของตลาดใหญ่ที่มีผู้คนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยมาก หากใช้แต่พระคุณอย่างเดียว ไม่ใช่พระเดชด้วยก็ไปไม่รอด “แต่วิธีใช้พระเดชก็มีอยู่ คือใช้พระเดชอย่างมีพระคุณ”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 372)

จากเนื้อความ 3.7 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “ฉลาดคือพระคุณ ร้ายคือพระเดช” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 372) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “ฉลาด” มีความหมายเชิงบวกกับ “ร้าย” มีความหมายเชิงลบ

เนื้อความในตอนนี้เป็นคำพูดของนายตัดที่สอนดินดีในเรื่องการบริหารงานในฐานะเจ้าของตลาดใหญ่ที่ต้องใช้ความรอบรู้ ความเฉลียวฉลาด ความมีเมตตา ซึ่งถือเป็นพระคุณควบคู่ไปกับการใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ ซึ่งถือเป็นพระเดชในการบริหารงานในฐานะเจ้าของตลาดใหญ่ ต้องใช้ทั้งความฉลาด รอบรู้ มีเมตตา และใช้อำนาจในเวลาเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันต้องระลึกไว้เสมอว่าต้องใช้ความมีพระคุณให้มากกว่าการใช้อำนาจหรือพระเดช ให้รู้จักใช้พระเดชแต่พอประมาณและมีเหตุผล

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นายตัดสอนให้ดินดี ใช้ทั้งพระเดชและพระคุณในการบริหารงานอย่างพอดี ไม่ใช้พระเดชมากเกินไป ควรควบคุมพระเดชกับพระคุณให้อยู่ในภาวะที่สมดุล จะทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล การใช้พระเดชหรือพระคุณในการบริหารงานต้องมีเหตุผล รู้จักพิจารณาจากสถานการณ์ว่าตอนไหนควรจะใช้พระเดชหรือพระคุณ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาด้วย

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การใช้พระเดชกับพระคุณในการบริหารงาน เป็นเหมือนการสร้างอำนาจในขณะเดียวกันก็สร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้ร่วมงานไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันให้การบริหารตลาดใหญ่เป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ในการบริหารงานในฐานะเจ้าของตลาดใหญ่ ต้องใช้ทั้งความฉลาด รอบรู้ มีเมตตา ให้มากกว่าการใช้อำนาจหรืออิทธิพล ซึ่งเป็นการสร้างความเคารพนับถือมากกว่าการเกรงกลัว

3.8 ท่าทางหล่อนค่อนข้างซึม...แม่อายุเพียงยี่สิบ แต่ยลโฉม

ก็ไม่ไร้เดียงสา เนื่องด้วยเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหา

ความรู้ เป็นความรู้ที่ไม่**สุก ๆ ดิบ ๆ** อย่างความรู้ของวัยรุ่น

บางกลุ่มที่พ่อแม่ตามใจกลัวเกรง จึงให้ทั้งเสรีภาพและ

อิสรภาพมากมาย จนเกินวัยเกินตัวโดยไม่อบรมบ่มนิสัย

ให้รู้ผิดชอบชั่วดีหรือมีฉะนั้น พ่อแม่ก็เป็นตัวอย่างที่เลวเสียเอง

โดยหารู้ไม่ว่าตัวอย่างอันไม่พึงปรารถนาเหล่านั้น ได้ค่อย ๆ

กระจายตัวกันออกไป แอบแฝงอยู่ในนิสัยและความประพฤติ

ของลูกตนจนกลายเป็นไม้แก่ตัดไม้ไหว

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378)

จากเนื้อความ 3.8 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “เป็นความรู้ที่ไม่สนุก ๆ ดิบ ๆ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “สนุก ๆ” กับ “ดิบ ๆ” เนื้อความในตอนนี้ หมายถึงความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่านการพิจารณาว่าสิ่งใดถูกหรือผิด สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ เนื้อเรื่องในตอนนี้กล่าวถึงยลโฉมที่เป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ประกอบกับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ไม่ตามใจลูกมากเกินไป สอนให้รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ทำให้ยลโฉมเป็นวัยรุ่นที่ใช้ชีวิตอย่างมีวิจาร์ณญาณ รู้จักยั้งคิด มีเหตุผล ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อันเป็นภูมิคุ้มกันให้ยลโฉมสามารถรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเราสร้างจิตสำนึกในการแยกแยะว่าสิ่งไหนถูกหรือผิด อันจะส่งผลต่อการกระทำในภายหลัง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉานและดวงแก้วได้พยายามปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ยลโฉมเติบโตเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตัวและยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ยลโฉมเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้อยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยความรู้ที่ยลโฉมได้รับนั้นได้รับการชี้แนะจากพ่อแม่เป็นอย่างดี

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ในด้านทักษะการใช้ชีวิต ทำให้ยลโฉมเติบโตเป็นคนที่มีความดี คุณธรรม รู้จักคิด มีสติในการใช้ชีวิต

3.9 ท่าทางหล่อนค่อนข้างซิม...แม่อายุเพียงยี่สิบ แต่ยลโฉมก็ไม่ไร้เดียงสา เนื่องด้วยเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้ เป็นความรู้ที่ไม่สนุก ๆ ดิบ ๆ อย่างความรู้ของวัยรุ่นบางกลุ่มที่พ่อแม่ตามใจกลัวเกรง จึงให้ทั้งเสรีภาพและอิสรภาพมากมาย จนเกินวัยเกินตัวโดยไม่อบรมบ่มนิสัยให้รู้ผิดชอบชั่วดีหรือมิฉะนั้น พ่อแม่ก็เป็นตัวอย่างที่เลวเสียเอง โดยหารู้ไม่ว่าตัวอย่างอันไม่พึงปรารถนาเหล่านั้น ได้ค่อย ๆ กระจายตัวกันออกไป แอบแฝงอยู่ในนิสัยและความประพฤติของลูกตนจนกลายเป็นไม้แ่กัดไม้ไหว

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378)

จากเนื้อความ 3.9 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “ผิดชอบชั่วดี” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า

“ผิด” กับ “ชอบ” และ “ชั่ว” กับ “ดี” หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อพิจารณา สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยรู้จักประเมินว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดี สิ่งไหนควรทำหรือ ไม่ควรทำ เมื่อความในตอนนี้กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูลูก ในลักษณะที่ตามใจลูกมากเกินไป โดยขาดการอบรมให้รู้จักผิดชอบชั่วดี และไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก เมื่อเด็กอยู่ในสังคม จิงขาดวิจารณญาณในการใช้ชีวิต เพราะแยกแยะถูกผิดไม่ได้ หากจะมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในภายหลังก็สายเกินไปเสียแล้ว เพราะเมื่อวัยรุ่นอายุมากขึ้น ย่อมเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยที่ได้ ซึมซับไว้ตั้งแต่เด็ก ๆ ได้ยาก แต่สำหรับยลโฉมนั้นเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ ที่ชอบแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ ประกอบกับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ไม่ตามใจลูกมากเกินไป สอนให้รู้จักแยกแยะ ผิดชอบชั่วดี ทำให้ยลโฉมเป็นวัยรุ่นที่ใช้ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักยั้งคิด มีเหตุผล ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต อันเป็นภูมิคุ้มกันให้ยลโฉมสามารถรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติ

เมื่อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ คนเราสร้างจิตสำนึกในการแยกแยะว่าสิ่งไหนถูกหรือผิด อันจะส่งผลต่อการกระทำในภายหลัง

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉานและดวงแก้วพยายามปลูกฝัง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งความรู้ และประสบการณ์ เพื่อให้ยลโฉมเติบโตเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกัน ในตัว และยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ยลโฉมเป็นวัยรุ่นยุคใหม่ที่ชอบแสวงหาความรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยความรู้ที่ยลโฉมได้รับนั้นได้รับการชี้แนะจากพ่อและแม่เป็นอย่างดี

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากพ่อแม่ ในด้านทักษะการใช้ชีวิต ทำให้ยลโฉมเติบโตเป็นเด็กที่มีคุณธรรม รู้จักคิด มีสติในการใช้ชีวิต

3.10 ...แม่พ่อแม่ของหล่อนเป็นคนดี ถ้ายทอดแต่สิ่งที่ช่วยให้

ลูกได้ยืนอยู่อย่างพอตัวพอประมาณ **รู้เส้นแบ่งเขต**

ของความดีและความชั่ว หากก็มิได้รู้ทุกอย่างสิ่งที่

เด็กทั้งสองไม่รู้ ยังมีรออยู่ข้างหน้าอีกมากมาย ดวงแก้ว

อาจจะเคยเตือนลูกบ้างเหมือนกันเรื่องคบเพื่อนชาย

แต่เท่าที่เขาสังเกตเห็น อาสาวก็มีแต่ภาระ แม่เคยผ่าน

ประสบการณ์ตกต่ำมาครั้งหนึ่ง ดินดีก็ไม่เชื่อว่าจะ

เป็นบทเรียนสมบูรณ์แบบที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นตำรา

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378)

จากเนื้อความ 3.10 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “เส้นแบ่งเขตของความดีและความชั่ว” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 378) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “ความดี” กับ “ความชั่ว” เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึงยลโฉมผู้ที่ได้รับการปลูกฝัง และอบรมบ่มนิสัยจากพ่อแม่มาเป็นอย่างดี จนเป็นผู้ที่รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอดี พอประมาณ รู้จักใช้ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดี แต่ในขณะเดียวกันก็ยังขาดประสบการณ์เพราะอายุยังน้อย โดยเฉพาะการคบเพื่อนชาย ทำให้เห็นดีรู้สึกเป็นห่วงยลโฉม เพราะยลโฉมยังขาดประสบการณ์ในเรื่องนี้อยู่มาก

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ยลโฉมผู้ที่ได้รับการปลูกฝัง และอบรมบ่มนิสัยจากพ่อแม่มาเป็นอย่างดี จึงทำให้ยลโฉมรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอดี พอประมาณ ไม่ประมาทในการใช้ชีวิต

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ความมีเหตุผลเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนเราสร้างจิตสำนึกในการแยกแยะความดีความชั่วได้ คือต้องรู้ว่าผลจากการทำความดีหรือความชั่วจะเป็นอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการกระทำแบบไหน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ฉลาดและดวงแก้วพยายามปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ยลโฉมเติบโตเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันในตัว โดยเฉพาะในเรื่องการคบผู้ชายนั้นต้องระมัดระวังให้มาก เพราะถ้าหากพลาดพลั้งไปแล้ว จะไม่สามารถย้อนกลับคืนมาได้ เหมือนดังประสบการณ์ที่ดวงแก้วเคยเจอมาแล้วในอดีต

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ในทักษะการใช้ชีวิต ทำให้ยลโฉมเติบโตเป็นเด็กที่มีคุณธรรม รู้จักคิด มีสติในการใช้ชีวิต

3.11 ฝ่ายเด็กชายฉายว่าแล้วก็วิ่งออกไปจากหน้าร้าน

อ้อมไปเข้าประตูปลายสวน แลเห็นทั้งพ่อและพี่สาว

กำลังล้างมือล้างแขนที่ก๊อกน้ำ ท่าทางเหน็ดเหนื่อย

เพราะขายส่งมะม่วงตั้งแต่เช้ายันเย็น **แต่เป็น**

ความเหนื่อยที่ทั้งคู่มีความสุข แวดตาของทั้งพ่อ

และลูกจึงแวววาวพราวแพรว สะท้อนแสงตะวัน

ยามใกล้จะชิงพลบ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 399)

จากเนื้อความ 3.11 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “แต่เป็นความเหนื่อยที่ทั้งคู่มีความสุข” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 399) เป็นการใช้คำที่มี

ความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “เหนื่อย” กับ “ความสุข” เมื่อความในตอนนั้นก็กล่าวถึง ยลโฉมกับฉานที่กำลังสาละวนกับการขายมะม่วงจนเหน็ดเหนื่อย แต่ถึงแม้จะเหนื่อยยากลำบาก เพียงใด แต่สองคนพ่อลูกก็มีความสุข เพราะได้ทำในสิ่งที่ตนรักด้วยความใส่ใจ และพอใจในสิ่งที่ตนเองกำลังเป็นอยู่ โดยความสุขนั้นได้แสดงออกมาทางแววตาที่ฉายสังเกตุเห็นได้อย่างชัดเจน

เมื่อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ชีวิตชาวสวนของฉานและยลโฉม เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าไม่จำเป็นต้องร่ำรวยมีทรัพย์สินสมบัติมากมายก็สามารถมีความสุขได้ ถ้าใจเรา รู้จักพอ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานและยลโฉมต่างก็มีความมุ่งมั่น ความเพียรพยายามในการทำงาน เมื่องานสำเร็จก็เกิดเป็นความสุขและความภาคภูมิใจ

3.12 “ฉานนี้ทำทางใจเย็นแต่ใจร้อนเหมือนกันนะ” นายดัด

พิมพ์้าเมื่อมองดูทำยรถห่างออกไปจนเลี้ยวโค้งหายลับ

“ทำอะไรได้ดีไม่มีผิดเมื่อนั้นเมื่อนี้”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 448)

จากเนื้อความ 3.12 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบปรพากษ์ ในข้อความที่ว่า “ฉานนี้ทำทางใจเย็นแต่ใจร้อนเหมือนกันนะ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 448) เป็นการใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกันระหว่าง “ทำทางใจเย็น” กับ “ใจร้อน” เนื้อความในตอนนั้นก็กล่าวถึง พฤติกรรมของฉาน ผู้ที่ดูสุขุม รอบคอบ ทำทางใจเย็น แต่พอถึงเวลาทำงานเขามักจะลงมือทำอย่างรวดเร็ว เรียกว่าใจร้อนอยากจะทำงาน เห็นจากการที่ฉานจะตื่นแต่เช้าและรีบออกไปทำงานในสวน คิดจะทำอะไรก็ลงมือทำทันที

เมื่อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานวางตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์ รู้ว่าเวลาไหนที่ต้องใช้ความคิดเขาจะดูทำทางใจเย็น สุขุมรอบคอบ แต่เมื่อถึงเวลาลงมือปฏิบัติ เขาก็ไม่ยอมรอช้าเหมือนกัน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานมีความกระตือรือร้น มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ไม่มีผิดวันประกันพรั่ง

3.13 กุนที่กำลังรอดตั้งตัว เขาควรจะได้รับเงินให้ได้มากพอ

ซื้อแหวนสักวงมาหมั้นหมาย ‘เล็กน้อยกก็ไม่ใช่ไร’

จันทาเคยบอกลูกสาว ‘สินสอดทองหมั้นแม่จัดให้’

หล่อนทำมากกว่านี้ไม่ได้เพราะกุนที่มันคงมันใจอยู่กับ

ชายหนุ่มลูกลุงบึ้งอย่างแน่นแฟ้น ถึงแก่บอกแม่ว่า
 ‘ถ้าปู่เห็นว่าไม่สมกัน กุนก็จะอยู่ยงี้ไปเรื่อย ๆ แต่ไม่มีวัน
 เปลี่ยนใจ บัดเองเขาก็บอกกุนว่าเขาจะไม่เปลี่ยนใจเหมือนกัน
พอดิพอร้าย กุนก็อาจแยกตัวไปจดทะเบียนเจียบ ๆ กับเขา’

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 482)

จากเนื้อความ 3.13 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบปรพากย์ จากข้อความที่ว่า “พอดิพอร้าย” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 482) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม ระหว่างคำว่า “ดี” กับ “ร้าย” พอดิพอร้ายเป็นสำนวนที่หมายถึงความไม่แน่นอน อาจลงมือทำอะไรลงไป โดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อน เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึง “กุนที่” ลูกสาวของตำกกับจันทาหรือน้องสาวของดินดี ซึ่งคบหาอยู่กับนายบัดผู้เป็นลูกชายลุงบึ้งคนขบรด ทั้งสองคบหากันโดยที่นายบัดไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่าไม่ฐานะไม่เหมาะสมกัน แต่กุนที่ก็ยืนยันที่จะรักกับนายบัดอย่างจริงจัง และกำลังรอนายบัดเก็บเงินเพื่อมาสู่ขอตน ทำพิธีหมั้นหมายแต่เพียงเล็กน้อย ไม่ฟูมเฟื่อย แต่ถ้านายบัดยังไม่เห็นควร กุนที่และนายบัดอาจจะแอบไปจดทะเบียนสมรสกันอย่างเงียบ ๆ เพียงสองคน นับว่ากุนที่กับนายบัดรักกันอย่างแน่นแฟ้น และพยายามทำทุกอย่างให้ถูกต้องตามประเพณี

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ กุนที่และนายบัดคิดจะจัดงานหมั้นหมาย แต่เพียงเล็กน้อยพอเป็นพิธี แสดงถึงความประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ เพราะหากจัดงานแต่งงานใหญ่โตไปก็ไม่ได้เกิดประโยชน์ใด ๆ ขึ้นมา

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ถึงแม้กุนที่และนายบัดจะตกลงปลงใจใช้ชีวิตร่วมกัน ทั้ง ๆ ที่ผู้ใหญ่ไม่เห็นด้วย แต่คนทั้งสองก็ยังแสดงความเคารพต่อญาติผู้ใหญ่ โดยทำทุกอย่างถูกต้องตามประเพณี โดยจัดพิธีหมั้นเล็ก ๆ และจดทะเบียนสมรสแบบเงียบ ๆ

3.14 ...เด็กชายฉานเพิ่งนึกออกเดี๋ยวนี้เองว่า นายสมสินนั้น

ไม่ใช่ชาวนา แต่เป็นนายทุนที่รอบรู้เรื่องการทำนา

จึงก่อตั้งบริษัทอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นมา ทำธุรกิจครบวงจร

คือทั้งจ้างคนมาทำนา ผลิตเมล็ดพันธ์ข้าวส่งขาย ผลิต

ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อขายอินทรีย์ร่อยเปอร์เซ็นต์ เพราะรู้แล้วว่า

สิ่งแวดล้อมที่ดีจะส่งผลต่อสุขภาพของพลเมืองอย่างไร

คนที่มีทั้งเงินและความคิดริเริ่มจึงได้เปรียบคนที่ไม่มีทั้งเงิน

และไม่มีปัญญาจะคิดสิ่งใหม่ ๆ ...เด็กชายฉานนี่กในใจ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 519)

จากเนื้อความ 3.14 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์ปรพากย์ ในข้อความที่ว่า “คนที่มีทั้งเงิน และความคิดริเริ่มจึงได้เปรียบคนที่ไม่มีทั้งเงินและไม่มีปัญญาจะคิดสิ่งใหม่ ๆ ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 519) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามระหว่างคำว่า “คนมีเงิน” กับ “คนไม่มีเงิน” และ “ความคิดริเริ่ม” กับ “ไม่มีปัญญา” เนื้อความในตอนนี้เป็นความคิดของ ฉายเกี่ยวกับนายสมสิน ผู้เป็นนายทุนที่มีความรู้เรื่องการทำนา จนก่อตั้งบริษัทอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้น ทำธุรกิจครบวงจร คือทั้งจ้างคนมาทำนา ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวส่งขาย ผลิตปุ๋ยอินทรีย์พร้อมทั้งคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมไปด้วย นับว่านายสมสินเป็นผู้ที่มีพร้อมทั้งทุนและความคิดสร้างสรรค์ จึงทำให้เขาประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ ด้วยเหตุนี้ ฉายจึงคิดว่า คนที่มีทั้งเงินและความคิดริเริ่มจึงได้เปรียบคนที่ไม่มีทั้งเงินและไม่มีปัญญา

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉายเป็นเด็กที่รู้จักคิด เพื่อที่จะเชื่อมโยงหาเหตุผล ฉายวิเคราะห์ว่าคนที่ประสบผลสำเร็จนั้นเพราะมีทั้งต้นทุนและมีทั้งความรู้ ซึ่งแตกต่างจากคนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และขาดความรู้ ผลก็คือเสียเปรียบผู้อื่นอยู่วันยังค่ำ

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ นายสมสินเป็นนายทุนที่มีความรู้เกี่ยวกับการทำนา จึงก่อตั้งบริษัทอุตสาหกรรมใหญ่ขึ้นมา ทำธุรกิจครบวงจรคือทั้งจ้างคนมาทำนา ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวส่งขาย ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพราะนายสมสินมีความรู้ จึงจัดการธุรกิจของเขาได้อย่างดีเยี่ยม

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายสมสินเป็นนายทุนที่ไม่เห็นแก่ตัว มุ่งผลิตข้าวอินทรีย์ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะรู้ว่าสิ่งแวดล้อมที่ดีจะส่งผลต่อสุขภาพของพลเมือง นายสมสินจึงทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

3.15 “ถ้าเลือกตั้งเมื่อไหร่ละก็บอกมาเลยนะยอด ข้าจะป่าวร้องให้คนไปลงคะแนนให้เอ็งคนเดียวเลยจริง ๆ” “คนละอำเภอคนละจังหวัดก็ได้งั้นหรือครับ คุณตาหาเสียงให้ผมได้แน่ ๆ หรืออะ” หม่อมนายหน้าเริ่มยิ้มย่องผงังใส “ได้ซีน่า...”

นายดัดพลิกัตร์สู่ความเป็นมิตรโดยคุณุฎิ “คนของข้าเขาก็มี

เพื่อนฝูงพี่น้องอยู่อำเภอจังหวัดเดียวกะเอ็งถมเถไป”

“กราบขอบพระคุณคุณตาส่งหน้าเลยละครับ” ยอดยิ่ง

ถึงแก่ลูกขึ้นมาที่นายตัด ก็มลงกราบเขาอย่างนอบน้อม...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 533)

จากเนื้อความ 3.15 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบปรพากย์ในข้อความที่ว่า “นายตัด พลิกศัตรู สู่ความเป็นมิตรโดยคุษฎี” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 533) เป็นการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างคำว่า “ศัตรู” กับ “สุขมิตร” เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึงนายตัดที่สามารถพลิกสถานการณ์อันตึงเครียดที่ยอดยิ่งถูกปฏิเสธจากยลโหม เพราะความจริงถูกเปิดเผยให้ผู้คนคลายลงด้วยการหาทางออกให้ยอดยิ่งลงเลือกตั้งเป็นนักรการเมืองท้องถิ่น จนยอดยิ่งยอมสงบสติอารมณ์ และแสดงกิริยานอบน้อมต่อนายตัด นับว่านายตัดพลิกสถานการณ์จากการสร้างศัตรูเป็นการผูกมิตรได้อย่างลงตัว เพราะเห็นว่าการสร้างศัตรูไม่มีประโยชน์แต่อย่างใด ดังนั้นเรื่องขัดแย้งต่าง ๆ จึงไม่เกิดขึ้น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายตัดไตร่ตรองเป็นอย่างดีแล้วว่า การสร้างศัตรูไม่มีประโยชน์ จึงสร้างเงื่อนไขเพื่อพลิกผันสถานการณ์ให้คลี่คลาย ด้วยการแลกเปลี่ยนที่ต่างฝ่ายต่างได้ผลประโยชน์ ไม่มีใครเสียเปรียบใคร

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นายตัดมีความสุข รอบคอบ และมีความคิดที่กว้างไกลเสมอ สามารถรับมือกับเหตุการณ์ซึ่ง ๆ หน้าได้อย่างมีสติ ไม่ว่าจะเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ใด นายตัดจะพลิกสถานการณ์จากร้ายกลายเป็นดีเสมอ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ความมีสติในการดำเนินชีวิตนำพาให้นายตัดสามารถรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้ดี เพราะความมีสติทำให้เกิดปัญญาคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

ตาราง 3 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบปรพากย์ (Paradox)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		เลขหน้า
		1	2	3	1	2	
1	พ่อแม่ดำวาก็ยังดีกว่าคนอื่นเขินยอม			✓		✓	31
2	สวรรค์ในอก นรกในใจ	✓	✓	✓		✓	43
3	ทุกข์สุขของคนเราอยู่ที่นี้	✓	✓	✓		✓	43
4	แยกดีแยกชั่ว		✓	✓		✓	43
5	ยิ่งทำชั่วจะยิ่งสนุก		✓	✓		✓	43

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1	2	
6	ชายผู้ไม่มีการศึกษาสูงส่ง จะสามารถหาทาง 'ลง' เพื่อ 'จบ' เรื่องแต่ละเรื่องที่ว่ายากลำบากได้ เป็นอย่างงามทุกเรื่องไป		✓	✓		✓	371-372
7	ฉลาดคือพระคุณ ร้ายคือ พระเดช	✓	✓	✓		✓	372
8	เป็นความรู้ที่ไม่สูง ๆ ดิบ ๆ		✓	✓	✓	✓	378
9	ผิดชอบชั่วดี		✓	✓	✓	✓	378
10	เส้นแบ่งเขตของความดีและความชั่ว	✓	✓	✓		✓	378
11	แต่เป็นความเหนื่อยที่ทั้งคู่มีความสุข	✓				✓	399
12	ฉานนี้ท่าทางใจเย็นแต่ใจร้อน เหมือนกันนะ	✓				✓	448
13	พอดีพอร้าย	✓				✓	482
14	คนที่มีทั้งเงินและความคิดริเริ่ม จึงได้เปรียบคนที่ไม่มีทั้งเงินและ ไม่มีปัญญาจะคิดสิ่งใหม่ ๆ		✓		✓	✓	519
15	นายตัดพลิกศัตรูลู่ความเป็นมิตร โดยคุณฐิ		✓	✓		✓	533
	รวม	7	11	11	3	15	-
	ร้อยละ	46.67	73.33	73.33	20.00	100.00	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์แบบปรพากย์ ทั้งหมด 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.85 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาแต่ละคุณลักษณะ และเงื่อนไขแล้ว พบว่า ภาพพจน์ปรพากย์ปรากฏในคุณลักษณะ ความพอประมาณ ร้อยละ 46.67 ความมีเหตุผล ร้อยละ 73.33 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 73.33 แสดงถึงเงื่อนไข ความรู้ ร้อยละ 20.00 และเงื่อนไขคุณธรรม ร้อยละ 100.00 ของภาพพจน์ปรพากย์ทั้งหมด

4. อุปสรรคณ์ (Metaphor)

อุปสรรคณ์ คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นการเปรียบเทียบที่ไม่กล่าวถึงตรง ๆ แต่ใช้การกล่าวเป็นนัยให้เข้าใจเอาเอง เป็นการเปรียบเทียบโดยนำเอาลักษณะสำคัญของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ มาเปรียบเทียบทันทีโดยโดยไม่ต้องมีคำเชื่อมโยง ไม่ต้องใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ ไม่มีคำแสดงความหมายว่า เหมือน ปรากฏอยู่หรือถ้าหากจำเป็นต้องใช้ก็จะใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” อุปสรรคณ์เป็นการใช้ถ้อยคำภาษาในเชิงการเปรียบเทียบที่มีชั้นเชิงและลึกซึ้งกว่าอุปมานิยมใช้กับ ภาษาหนังสือพิมพ์ เพราะใช้คำน้อยได้ความมากเหมาะกับเนื้อที่อันจำกัด ลักษณะภาพพจน์แบบอุปสรรคณ์ ที่พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

- 4.1 ‘พวกเอ็งต้องปรองดองกัน เข้าใจใหม่ ตราบใดที่เอ็งไม่อิฉฉากัน
ไม่หิวทรัพย์ ตราบนั้นเอ็งก็จะบริหารตลาดไปได้ชั่วลูกชั่วหลาน’
นายตัดสั่งสอนอยู่เสมอ **‘เงินทุกบาท ดินทุกตารางวาถ้าเรา
ทำให้มันเย็น มันก็เป็นน้ำ ถ้าเราทำให้มันร้อนมันก็เป็นไฟ’**

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 51)

จากเนื้อความ 4.1 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปสรรคณ์ ในข้อความที่ว่า “เงินทุกบาท ดินทุกตารางวาถ้าเราทำให้มันเย็น มันก็เป็นน้ำ ถ้าเราทำให้มันร้อนมันก็เป็นไฟ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 51) เป็นคำพูดของนายตัดที่สั่งสอนลูกหลานในเรื่องการร่วมกันทำธุรกิจ ในครอบครัว ถ้าบริหารอย่างถูกวิธี ไม่มีความโลภ ไม่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นระหว่างญาติพี่น้อง มีความสามัคคีปรองดองกัน นั่นคือความชุ่มเย็นที่จะเกิดขึ้นเปรียบเป็นน้ำ ที่คอยหล่อเลี้ยงและประสานความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุข แต่ถ้าต่างฝ่ายต่างคิดที่จะเอา ไม่มีใครยอมใคร ปล่อยให้ความโลภครอบงำ เห็นแก่ได้จนลืมพี่ลืมน้อง นั่นคือจะทำให้ญาติพี่น้องประสบความทุกข์ร้อนที่เปรียบเป็นไฟ คอยแผดเผาให้ครอบครัวนั้นพบแต่ความทุกข์ตรมหมองไหม้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นายตัดสอนให้ลูกหลานรู้จักพอ ไม่โลภ หรือเห็นแก่ทรัพย์สมบัติมากกว่าความเป็นพี่น้อง

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายตัดคำนึงถึงเหตุผลในการสอนลูกหลานเสมอ และตระหนักรู้ว่าสาเหตุของความแตกแยกระหว่างญาติพี่น้องคือความเห็นแก่ตัว

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี นายดัดส่งเสริมให้คนในครอบครัวรักและสามัคคีกัน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันป้องกันไม่ให้ครอบครัวแตกแยก

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายดัดพยายามปลูกฝังให้ลูกหลานอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีปรองดองกัน ไม่เห็นแก่ตัว เพราะถ้าต่างฝ่ายต่างคิดที่จะเอา ไม่มีใครยอมใคร ปล่อยให้ความโลภครอบงำ เห็นแก่ได้จนลืมพี่ลืมน้องจะทำให้ครอบครัวแตกแยก

4.2 หากบัตนี้ หล่อนฉลาดขึ้น จึงรู้จักเอาใจผู้อุปการะด้วยการยกย่อง

ให้เกียรติในฐานะเขาเป็นเจ้าของบ้าน ในฐานะที่**ฉานเป็นครูผู้ฝึก**

หล่อนมาอย่างถึถ้วนเข้มงวด สอนให้หล่อนรู้จักค่าของเงิน

รู้ความหมายของเวลาที่ล่วงไปในแต่ละวัน

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 53)

จากเนื้อความ 4.2 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ในข้อความที่ว่า “ในฐานะที่ฉานเป็นครูผู้ฝึกหล่อนมาอย่างถึถ้วนเข้มงวด” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 53) การที่เปรียบฉานเป็นครู เพราะฉานเป็นผู้ที่ทำให้ดวงเรียนรู้ชีวิตจากประสบการณ์จริง เปลี่ยนดวงคนเดิมที่เป็นคนฟุ้งเฟ้อ เอาแต่ใจ ให้กลายเป็นดวงที่มีความอดทนในการใช้ชีวิต หนักเอาเบาสู้ รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง พอประมาณ รู้จักคุณค่าของเวลา ทำให้ดวงแก่วัดคิดว่าควรใช้เวลาที่เหลืออยู่ ตอบแทนนายดัดผู้เป็นบิดาให้มากที่สุด

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานได้สอนให้ดวงแก่วัดรู้จักรู้คุณค่าของเงิน รู้ความหมายของเวลาที่ล่วงไปในแต่ละวัน ด้วยการฝึกให้ดวงแก่วัดใช้เงินและเวลาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ดวงแก่วัดรู้จักใช้เงินและเวลาอย่างคุ้มค่า ด้วยการวางแผนการใช้ชีวิตให้พร้อมรับกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

เงื่อนไขข้อที่ 2 คุณธรรม ดวงแก่วัดตั้งใจที่จะใช้ช่วงเวลาของชีวิตที่เหลืออยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อตอบแทนนายดัดผู้เป็นบิดาด้วยความรักและความกตัญญู เพื่อชดเชยช่วงเวลาที่สูงสูญเสียไป

4.3 พ่อของเขาสอนเขามาอย่างชาวบ้าน แต่เมื่อเป็นชาวบ้านที่ดี

บวกกับการศึกษาที่ได้รับ ฉานจึงปรับตนเองขึ้นมาจนพร้อม

พอจะเพาะพันธุ์ต้นกล้าทั้งสามต้น อันเป็นเมล็ดพันธุ์

ของเขาให้เติบโตสูงใหญ่ แข็งแรงทั้งกายและใจ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 158)

จากเนื้อความ 4.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ในข้อความที่ว่า “ต้นกล้าทั้งสามต้น อันเป็นเมล็ดพันธุ์ของเขา” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 158) ต้นกล้าทั้งสามต้น หมายถึง ดวงแก้ว ยลโฉม และฉาย เปรียบเป็นเมล็ดพันธุ์ของฉาน ที่เขาได้ดูแลให้เจริญเติบโต เป็นต้นไม้ที่แข็งแรงสูงใหญ่ นั่นก็คือ เขาได้ดูแลบุคคลทั้งสามเป็นอย่างดี คอยประคับประคอง ชี้นะและสอนให้แต่ละคนยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งทั้งกายและใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะฉานได้รับการปลูกฝังมาจากผู้เป็นพ่อ ประกอบกับมีการศึกษาที่ดี ทำให้เขาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของชุมชนและสังคม

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี นายฉานได้ดูแลดวงแก้ว ยลโฉม และฉายเป็นอย่างดี คอยประคับประคอง ชี้นะและสอนให้แต่ละคนยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งทั้งกายและใจ

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ เมื่อฉานเป็นผู้ที่มีความรู้ ประกอบกับเป็นผู้ที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากผู้เป็นพ่อมาเป็นอย่างดี ทำให้เขาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของชุมชนและสังคม

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานรู้จักใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และยังคงดูแลส่งเสริมให้ดวงแก้ว ยลโฉม และฉายเป็นคนดีมีคุณธรรมอีกด้วย

4.4 ผู้เป็นพ่อค่อนข้างเคร่งครัดกับเรื่องรับส่ง ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ

ก็ไม่ชอบวานใคร เพราะระหว่างส่งและรับนั้นมีเวลาพอจะ

พูดคุยทำความเข้าใจหรือชี้นะสิ่งต่าง ๆ แก่ลูกได้ **งานรับส่ง**

ลูกด้วยตนเองจึงเป็นชั่วโมงพิเศษสำหรับเขาและดวงแก้ว

เป็นนาที่ทองที่ต้องใช้ให้คุ้มค่า

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 171)

จากเนื้อความ 4.4 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ในข้อความที่ว่า “งานรับส่งลูกด้วยตนเองจึงเป็นชั่วโมงพิเศษสำหรับเขาและดวงแก้วเป็นนาที่ทอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 171) นาที่ทองดังกล่าว หมายถึง ช่วงเวลาที่ฉาน ได้ทำหน้าที่รับส่งยลโฉมกับฉายไปเรียนหนังสือทุกวัน เพราะฉานจะใช้ช่วงเวลานี้ในการพูดคุย ชี้นะสิ่งต่าง ๆ ซึ่งถือเป็น

การอบรมดูแลลูก ๆ ไปด้วย ดังนั้นช่วงเวลาในการรับส่งลูก ๆ ไปโรงเรียนของฉานจึงเปรียบเป็น “นาที่ทอง” หรือเป็นช่วงเวลาที่มียุทธค่าที่เขาต้องใช้อย่างคุ้มค่า

เมื่อความดังกล่าวดสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานสามารถบริหารเวลาในการทำงานได้อย่างลงตัว ถึงแม้งานจะหนักหรือยุ่งยากเพียงใด แต่ฉานจะต้องปลีกเวลามารับส่งลูกไปเรียนหนังสือทุกครั้ง

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉานเห็นว่างานรับส่งลูกเป็นสิ่งสำคัญเพราะฉานจะใช้เวลาในช่วงนั้นอบรมดูแลลูก ๆ ไปด้วย ทำให้ยลโฉมกับฉายาเติบโตเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีคุณธรรมในการดำรงชีวิต เป็นเด็กที่มีเหตุผล รู้จักวางตัวอย่างเหมาะสม

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉานสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้ลูก ด้วยการอบรมสั่งสอนลูก ๆ ในช่วงที่ขับรถไปส่งลูกไปเรียนหนังสือ เพื่อให้ลูก ๆ มีความรู้และประสบการณ์ที่ดีในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคม

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉานคิดว่าความรู้และประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ควรเร่งปลูกฝังให้เด็กในยุคนี้อยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทันภัยจากรอบด้าน ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้เด็ก ๆ อยู่รอดได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานได้แสดงความรับผิดชอบและตระหนักรู้ในหน้าที่ของความเป็นพ่อที่ดี ด้วยการอบรมสั่งสอนลูกอยู่เสมอเมื่อมีเวลาอยู่ด้วยกัน

4.5 ...แม่ค้าและลูกค้า ทั้งมั่งมีและสิ้นไร้ที่นางเอยและยินดี

จะเมตตาอาวีพวกเขาเสมอหน้า เพียงหกเดือนที่ดวงแก้ว

เข้ามาอยู่ ต้องคลุกคลีกับชาวบ้าน ผ่านงานขายของ ยกของ

ขนของ และต่อเรื่องต่าง ๆ บางครั้งเอาอารมณ์ขึ้นหน้า

เอาอำนาจที่เคยมีออกมาใช้ นางเอยก็จะเตือน ‘ลูกค้านะ

เขาเป็นนายเรานะดวง ถ้าเราไม่มีเขา เราก็อยู่ไม่ได้’

‘อ่อนน้อมถ่อมตนไว้ล่ะดีลูก ดีกว่าอะไรทั้งหมด’

‘เราจะต้องนี่ก็อยู่เสมอว่า เงินทองของคนอื่น

คือเศษกระดาษ อย่าเอาของเขามาเป็นของเรา

ถ้าเขาไม่อนุญาต’ บางครั้งที่ทอนเงินเกินไป ลูกค้า

บางรายก็นำมาคืน บางรายก็ไม่คืน แต่นางเอยและ

ยินดีจะคืนเงินที่ลูกค้าหลงลืมให้เกินมาทุกครั้ง...

(กฤษฎา อโคกลิน, 2553, หน้า 227)

จากเนื้อความ 4.5 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ในข้อความที่ว่า “เงินทองของคนอื่นคือเศษกระดาษ” (กฤษฎา อโคกลิน, 2553, หน้า 227) ที่เป็นอย่างนั้นเพราะเงินทองหรือสิ่งของของผู้อื่นที่เขาไม่เต็มใจจะยกให้ เมื่อมาตกอยู่กับเรา เราจะรู้อยู่แກ่ใจว่าสิ่งนั้นไม่ใช่ของเรา ดังนั้นเงินทองของคนอื่นจึงเปรียบเป็นเศษกระดาษ ด้วยเหตุที่เราไม่ใช่เจ้าของที่แท้จริงและไม่ควรอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ เพราะของคนอื่นก็คือของคนอื่นอยู่วันยังค่ำ คำสอนนี้เป็นคำพูดของนางโยผู้ที่ดวงแก้วมาอาศัยอยู่ด้วย ถึงแม้จะเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แต่นางโยก็สอนให้ดวงแก้วเข้าใจแก่นแท้ของชีวิต สอนให้ดวงแก้วรู้จักปรับตัวและวางตัวอย่างเหมาะสมกับสถานะที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ดวงแก้วจึงรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักวางตัวอย่างถูกต้องเหมาะสม รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน นางโยช่วยให้ดวงแก้วเปลี่ยนไปจากดวงแก้วที่เคยทำตัวฟุ้งเฟ้อเป็นดวงแก้วคนใหม่ที่มีความสุขกับชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นางโยได้สอนให้ดวงแก้วรู้จักพอ ไม่โลภ ไม่คิดเอาทรัพย์สินของคนอื่นมาเป็นของตนเอง แม้แต่การคืนเงินให้กับลูกค้าที่จ่ายเงินเกินก็ต้องจ่ายคืนให้ถูกต้อง

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล เหตุที่นางโยสอนดวงแก้วให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความซื่อสัตย์ เพราะต้องการสร้างความน่าเชื่อถือและแสดงความจริงใจต่อลูกค้า อันจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นางโยพยายามปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีในการทำงานค้าขายให้กับดวงแก้ว เพื่อให้เกิดผลดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำงานในที่สุด

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การที่นางโยสอนให้ดวงแก้วคืนเงินให้กับลูกค้าที่จ่ายเงินเกิน เพราะต้องการสอนให้ดวงแก้วมีความซื่อสัตย์สุจริต ที่สำคัญงานค้าขายต้องรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่เสมอ

4.6 ปู้กับยาก็มิได้เป็นใคร ไม่ใช่ตระกูลมีชื่อ แต่ปู้กับยาก็ใจซื่อ

ถือสัจจะ แม้จะเลี้ยงลูกมาอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ ...ปล่อยให้ลูก

ช่วยตัวเอง หากินเอง สุดแต่ใครมีทางอย่างไรก็ไปทางนั้น

แต่ลูกของปู้กับยาก็ไม่เคยเลือกทางทุจริต โดยเฉพาะ

พ่อของหล่อนั้นถือเป็นช่างเผือกเชือกหนึ่งทีเดียว

ที่สร้างตัวจากมือเปล่าขึ้นมาเป็นเจ้าของตลาดสด

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 227-228)

จากเนื้อความ 4.6 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ในข้อความที่ว่า “พ่อของ หล่อนนั่นถือเป็นช่างเผือกเชือกหนึ่ง” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 227-228) คำว่า “ช่างเผือก” ในที่นี้ หมายถึง บุคคลผู้เก่งกล้ามีความสามารถควรแก่การยกย่อง ช่างเผือกเนื้อความในตอนนี ้หมายถึง นายฉานพ่อของยลโฉมผู้ที่ถูกเบิกทางเดินชีวิตด้วยตนเอง สร้างเนื้อสร้างตัว สร้างฐานะ มาด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง เพราะครอบครัวของนายฉานเองก็ไม่ได้มั่งมีแต่อย่างใด แต่ฉาน ถูกอบรมเลี้ยงดูมาให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง จนในที่สุดฉานก็ได้สร้างครอบครัวของตนเองให้อยู่ดี มีสุข ประกอบสัมมาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนใคร ซึ่งกว่าจะมาถึงวันนี้ได้ฉานก็ต้องลงทุนลงแรง ไปไม่น้อยเลยทีเดียว ประกอบกับความวิริยะอุตสาหะ จนในที่สุดนายฉานได้สร้างครอบครัวของ ตนเองให้อยู่ดีมีสุข ซึ่งน้อยคนที่จะทำได้ถึงเพียงนี้และหาได้ยากนักในสังคมปัจจุบัน จึงนับว่าฉาน เปรียบเป็นช่างเผือกหรือเป็นบุคคลที่มีความอดทน เก่งกล้า มีความสามารถ มีคุณธรรม ควรค่า แก่การยกย่อง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ครอบครัวของฉานไม่ได้มั่งมีแต่อย่างใด แต่นายฉานถูกเลี้ยงมาให้รู้จักประหยัด ช่วยเหลือตนเอง จนในที่สุดนายฉานสร้างครอบครัว ของตนเองให้อยู่ดีมีสุข

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉานถูกเบิกทางเดินชีวิตด้วยตนเอง สามารถสร้างเนื้อสร้างตัว และสร้างฐานะมาด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง ฉานถูกเลี้ยงมาให้รู้จัก ช่วยเหลือตนเอง ทำให้เขามีภูมิคุ้มกันที่จะยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ นายฉานเป็นผู้มีความรู้อันเป็นองค์ประกอบหลัก ที่ทำให้การทำงานของฉานประสบความสำเร็จ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายฉานสร้างครอบครัวของตนเองให้อยู่ดีมีสุข ประกอบสัมมาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนใคร ประกอบกับความวิริยะอุตสาหะ จนทำให้ฉานมี ครอบครัวที่สมบูรณ์

4.7 นายตัดว่าพลางเอี้ยวตัวหันไปมองดูแดดจ้าในท้องทุ่งอันว่างโล่ง

แต่สวยงามด้วยสีฟ้าขาวที่หล่นเกลื่อน เป็นความสะเทือนใจ

ในแผ่นดินไม่จำเพาะผืนใดผืนหนึ่งที่มักตรึงเขาให้จดจ่อตลอดมา

...ไม่โลกก็เหมือนโลก เนื่องด้วยความรู้สึกที่สุดแสนประทับใจ

มักก่อกวนให้เขาอยากได้...พร้อมกันนั้นก็รู้ว่าหลานชายคิดเหมือนเขา

นั่นก็คือรักทรัพย์ในดินสินในน้ำอันเป็นหยาดเหงื่อแรงงาน

ของคนไทย

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 245)

จากเนื้อความ 4.7 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ในข้อความที่ว่า “รักทรัพย์ในดินสินในน้ำอันเป็นหยาดเหงื่อแรงงานของคนไทย” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 245) “ทรัพย์ในดินสินในน้ำ” ในที่นี้หมายถึง ทรัพยากรจากธรรมชาติ สามารถหล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนได้ ซึ่งเปรียบเป็น “หยาดเหงื่อแรงงานของคนไทย” หมายความว่า กว่าจะได้มา ซึ่งผลผลิตอันเป็นทรัพยากรจากชาตินั้น ต้องใช้แรงงานจากเกษตรกรไทย โดยอาศัยทั้งร่างกายแรงใจทุ่มเทด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และอาศัยความสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้มา ผลผลิตในการหล่อเลี้ยงชีวิตคนไทยทั้งชาตินั้นเอง เนื้อความในตอนนี้เป็นความรู้สึกของนายตัดที่รักในผืนแผ่นดินที่ใช้เป็นที่ทำกิน มีความภาคภูมิใจที่ตนเองได้เป็นส่วนหนึ่งที่ได้ร่วมสร้างทรัพย์ในดินสินในน้ำเพื่อความป็นอยู่ของคนไทย

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายตัดรักผืนแผ่นดินไทย เป็นเหตุที่ทำให้ นายตัดพยายามใช้พื้นที่ทุกตารางนิ้วซึ่งเป็นทรัพย์ในดินสินในน้ำให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ทั้งความรักและความภาคภูมิใจในผืนแผ่นดินไทย เป็นสิ่งที่ทำให้นายตัดรู้สึกว่าจะต้องปกป้องและสร้างคุณค่าผืนแผ่นดินไทยอันเป็นทรัพย์ในดินสินในน้ำของคนไทยอย่างดีที่สุด

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม การทำเกษตรกรรมนั้นต้องใช้แรงงานจากเกษตรกรไทย โดยอาศัยทั้งร่างกายแรงใจทุ่มเทด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตในการหล่อเลี้ยงชีวิตคนไทยทั้งชาติ

4.8 “...เราเป็นน้ำใช้ไหม พระองค์ท่านเป็นแสงไฟฉายมา...”

น้ำก็จะเกิดประกายระยิบระยับขึ้นด้วยปัญญาบารมีของดวงไฟ...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 287)

จากเนื้อความ 4.8 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ในข้อความที่ว่า “เราเป็นน้ำใช้ไหม พระองค์ท่านเป็นแสงไฟฉายมา” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 287) “น้ำ” ในที่นี้เปรียบเป็นประชาชนที่ใช้ชีวิตต่อสู้อันตรธาน อยู่บนผืนแผ่นดินไทย ส่วน “แสงไฟ” เปรียบเป็นปัญญาบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ซึ่งพระองค์ทรงชี้แนะให้

ประชาชนชาวไทยให้มีความรู้สามารถเลี้ยงตนเองได้ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นแสงสว่างที่เปรียบเป็นปัญญาบารมีของพระองค์ ที่ได้ชี้แนวทางสว่างให้กับประชาชนชาวไทย จึงเปรียบดังแสงไฟกระทบน้ำก่อให้เกิดเป็นประกายระยิบระยับงดงาม นั่นก็คือความเป็นอยู่ที่ดีของพองชนนั่นเอง

เมื่อความดังกล่าวดสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ในหลวงได้มอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนชาวไทยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง เปรียบเหมือนเป็นแสงไฟ ให้ประชาชนพบแนวทางการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล เพราะมีปัญญาบารมีจากในหลวง จึงทำให้ประชาชนชาวไทยกินอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ดังเช่นทุกวันนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นภูมิคุ้มกันให้ปวงชนชาวไทยยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งไม่เบียดเบียนใคร ด้วยการใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นแสงสว่าง ที่เปรียบเป็นปัญญาบารมีของพระองค์ ที่ได้ชี้แนวทางสว่างให้กับปวงชนชาวไทย

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม สิ่งสำคัญในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จคือมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุครอบข้าง

4.9 ถึงอย่างไรตลาดสดตรีมิตรก็ยังคงต้องการการปรับปรุง

ขยับขยายอีกหลายส่วน...ทันทีที่ปูสบายดี มีความคิดแจ่มใส ชายหนุ่มกะการหลายอย่างไว้ในใจ จะกระตุ้นให้บุรีเริ่มงานอย่างสืบเนื่อง เพื่อเปลี่ยนแนวคิดที่มีเพียงว่า ‘ตลาดเป็นแหล่งซื้อของ’ ให้กลายเป็น ‘ตลาดคือส่วนหนึ่งของชีวิต’ ให้ได้

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 311)

จากเนื้อความ 4.9 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ในข้อความที่ว่า “ตลาดคือส่วนหนึ่งของชีวิต” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 311) เพราะตลาดเป็นแหล่งศูนย์รวมอาหารจากสถานที่ต่าง ๆ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คน ในที่นี้จึงเปรียบตลาดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต นายัดตั้งใจที่จะสร้างตลาดสดตรีมิตร ให้เป็นตลาดที่มีคุณภาพ ไม่ใช่เป็นเพียงแหล่งซื้อของเท่านั้น ทั้งผู้ประกอบการ ราคา ความสะอาด ความสะดวกในการจับจ่ายซื้อของ และที่สำคัญผลผลิต

ทุกอย่างต้องมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่กำหนด เพื่อให้สมกับคำว่า “ตลาดคือส่วนหนึ่งของชีวิต”

เมื่อความดังกล่าวยกย่องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล นายัดตั้งใจจะสร้างตลาดสดตรีมิตรให้เป็นตลาดที่มีคุณภาพจนตลาดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เพราะตลาดเป็นแหล่งศูนย์รวมอาหารจากสถานที่ต่าง ๆ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นายัดเป็นผู้นำทางธุรกิจที่มีอุดมการณ์อันแกร่งกล้าที่จะสร้างตลาดสดตรีมิตรให้เป็นตลาดที่มีคุณภาพ ไม่ใช่เป็นเพียงแหล่งซื้อของเท่านั้น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายัดมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ โดยที่ไม่หวังผลกำไรมากเกินไป มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะสร้างตลาดสดตรีมิตรให้เป็นตลาดที่มีคุณภาพ

4.10 ...เสียงหัวฉัดน้ำกำลังรดต้นผักดังซู่ซ่า เมื่อเหลียวไปทางขวา

ก็เห็นฝอยน้ำกำลังกระเซ็นเป็นสายตามแนวแปลงที่ยกสูงทั้งซ้าย

และขวา ยอดผักแตกใบเขียวขจี ในยามตะวันรอนอ่อนแสงเช่นนี้

สิ่งที่องกามตามมือและใจขึ้นมาคือยาอายุวัฒนะล้ำค่า

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 322-323)

จากเนื้อความ 4.10 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยในข้อความที่ว่า “สิ่งที่องกามตามมือและใจขึ้นมาคือยาอายุวัฒนะล้ำค่า” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 322-323) “สิ่งที่องกามตามมือและใจ” ในที่นี้หมายถึงถึง ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากร่างกายแรงใจ ก่อเกิดเป็นผลผลิตที่เติบโตอย่างงดงาม ซึ่งเปรียบเป็นยาอายุวัฒนะหรือยาบำรุงร่างกายอย่างดี ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ลงมือทำด้วยความใส่ใจ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงจะนำมาซึ่งความปลาบปลื้มใจ และตื่นตันใจ จิตใจที่ผ่องใส ปราศจากความมัวหมอง เปรียบได้กับร่างกายได้รับ “ยาอายุวัฒนะอันล้ำค่า”

เมื่อความดังกล่าวยกย่องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ การใช้ชีวิตอย่างรู้จักพอจะนำมาซึ่งจิตใจที่มีความสงบไม่โลภ รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนองมีอยู่

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลงมือทำด้วยความมุ่งมั่น ใส่ใจ เพียรพยายามจะนำมาซึ่งความปลาบปลื้มใจและตื่นตันใจ

4.11 ...งานทำตลาดมิได้ง่ายอย่างที่คิด อย่างน้อยก็ไม่ง่าย

เหมือนทำเกษตรผสมผสาน เพราะนั่นพ่อของเขาทำคนเดียว

ตัดสินใจเองว่าทำได้หรือไม่ เพียงแต่การตัดสินใจต้องไม่ผิด
ตรงกันข้ามกับการบริหารตลาดสดที่มีคนในครอบครัวเป็น
หุ้นส่วน มีคนภายนอกเป็นอิทธิพลร่วม อันได้แก่ พ่อค้า แม่ค้า
และลูกค้า พนักงานประจำตลาด วินมอเตอร์ไซด์ และ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ จากกรุงเทพมหานคร เจ้าของตลาด
จะบริหารตลาดอย่างไรให้**กลไกทุกชั้นส่วนที่ล้วนคือ**
องคาพยพทั้งหมด ชับเคลื่อนไปได้โดยไม่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
หรือหลายคนจำแลงร่างเป็นศัตรูซุกซ่อนอยู่ในนั้น

(กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 484)

จากเนื้อความ 4.11 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ ในข้อความที่ว่า
“กลไกทุกชั้นส่วน ที่ล้วนคือองคาพยพทั้งหมด” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 484) ในที่นี้
หมายถึง ถ้าหากว่า “กลไกทุกชั้นส่วน” คือ ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน เปรียบเป็น
“องคาพยพ” หรือองค์ประกอบในร่างกายเดียวกัน ทำงานภายใต้แนวคิด วิสัยทัศน์ และทัศนคติ
อย่างเดียวกัน อย่างการบริหารตลาดของนายตัด ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนร่วมในการทำงาน
ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว พ่อค้า แม่ค้า และลูกค้า พนักงานประจำตลาด วินมอเตอร์ไซด์ และ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ จากกรุงเทพมหานคร ถ้าทุกคนทุกฝ่ายต่างร่วมมือกันทำงานตามบทบาท
หน้าที่ของตนเอง โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ก็จะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ
ได้โดยง่าย

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล การบริหารตลาดสดรีมีตรนั้น ประกอบ
ไปด้วยผู้มีส่วนร่วมในการทำงานหลายกลุ่ม การทำงานร่วมกันจึงต้องอาศัยความมีเหตุผล
ในการบริหารงาน เพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบและไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การที่กลุ่มคนทำงานภายใต้แนวคิด
วิสัยทัศน์ และทัศนคติอย่างเดียวกัน ประกอบกับความสามัคคีและความซื่อสัตย์ จะเป็น
ภูมิคุ้มกันให้องค์กรเข้มแข็งไม่ล่มจม

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ความสมัคปรสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
และการทำงานร่วมกันด้วยความซื่อสัตย์ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การทำงานร่วมกัน
ในกลุ่มใหญ่ขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี

4.12 หล่อนคิดว่าในครอบครัวหนึ่ง ๆ ควรจะมีพ่อหรือพี่ชาย
ที่คอยคุ้มครองดูแลแม่และน้องสาวหรือลูกสาวให้ได้

เหมือนเขาผู้นี้...อย่างน้อย ๆ ก็สักคนหนึ่ง...เป็นพ่อหรือ
พี่ชายที่ทันคน ทันการ ใครอาจหาญเข้ามาโดยหวังจะมา
หลอกหลวงหรือทำลายมิว่าด้วยวิธีการใด **เขาผู้นี้คือพ่อ
หรือพี่ชายผู้จะปกป้องผองภัยทุกเมื่อ**

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 530)

จากเนื้อความ 4.12 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยในข้อความที่ว่า “เขาผู้นี้คือ
พ่อหรือพี่ชายผู้จะปกป้องผองภัยทุกเมื่อ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 530) ในที่นี้เปรียบ
ดินดีเป็นพ่อหรือพี่ชายของยลโฉม จากการที่ขอดยั้งแสดงนิสัยเจ้าชู้ หวังจับปลาสองมือเพื่อหวัง
ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ทำให้ดินดีไม่สบายใจที่เห็นยลโฉมเป็นผู้ถูกกระทำและเป็นฝ่าย
เสียเปรียบ จึงแสดงการปกป้องเสมือนเป็นพ่อหรือพี่ชายของยลโฉม เพื่อไม่ให้ยลโฉมตกอยู่ใน
สภาพถูกเอาเปรียบอยู่อย่างนี้ ซึ่งตรงกับความคิดของยลโฉมที่ว่าในครอบครัวควรจะมีพ่อหรือ
พี่ชายที่คอยคุ้มครองดูแลแม่และน้องสาวหรือลูกสาวจากภัยมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ และช่วยให้
ยลโฉมรู้สึกปลอดภัยและสบายใจขึ้น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การที่ยลโฉมมีดินดีคอยปกป้องและ
ให้คำแนะนำปัญหาชีวิต ทำให้ยลโฉมรู้สึกอุ่นใจและต่อสู้ชีวิตได้อย่างเข้มแข็งและมั่นใจ

4.13 “ข้าสบายใจทุกอย่างสำเร็จอย่างที่ตั้งใจ คือเดินตามแนว
พระราชดำริ” นายตบบอกหลานชายด้วยสีหน้าเบิกบาน
“ก็อย่างที่ว่านั่นแหละดี...**คือน้ำนี้ถ้าไม่ได้แสงไฟ
ก็ไม่เกิดประกายระยิบระยับ**จริงไหม”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 563)

จากเนื้อความ 4.13 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมย ในข้อความที่ว่า “คือน้ำนี้
ถ้าไม่ได้แสงไฟ ก็ไม่เกิดประกายระยิบระยับ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 563) ข้อความ
ในที่นี้ “น้ำ” เปรียบเป็นประชาชนที่ใช้ชีวิตต่อสู้ดิ้นรนอยู่บนผืนแผ่นดินไทย ส่วน “แสงไฟ”
เปรียบเป็นปัญญาบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งพระองค์ทรงชี้แนะให้ประชาชน
ชาวไทยให้มีความรู้สามารถเลี้ยงตนเองได้ ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นถ้าหากน้ำ
หรือประชาชน ไม่ได้รับแสงสว่างจากไฟหรือความรู้จากพระองค์ อันได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่
การรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง น้ำก็จะไม่มีประกายระยิบระยับ หรือประชาชนก็ไม่อาจมีชีวิตที่ดี
อย่างเช่นทุกวันนี้

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
 คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ในหลวงได้มอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนชาวไทยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง เปรียบเหมือนเป็นแสงไฟให้ประชาชนพบแนวทางการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล เพราะมีปัญญาบารมีจากในหลวง จึงทำให้ประชาชนชาวไทยกินอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ดังเช่นทุกวันนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นภูมิคุ้มกันให้ประชาชนชาวไทยสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งไม่เป็ยดเป็ยนใครด้วยการใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นแสงสว่าง ที่เปรียบเป็นปัญญาบารมีของพระองค์ ที่ได้ชี้แนะทางสว่างให้กับปวงชนชาวไทย

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม สิ่งสำคัญในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จคือมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งยั่วยุรอบข้าง

ตาราง 4 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ (Metaphor)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		เลขหน้า
		1	2	3	1	2	
1	เงินทุกบาท ดินทุกตารางวาถ้าเรา ทำให้มันเย็นมันก็เป็นน้ำ ถ้าเรา ทำให้มันร้อนมันก็เป็นไฟ	✓	✓	✓		✓	51
2	ในฐานะที่ฉานเป็นครูผู้ฝึกหล่อนมา อย่างถี่ถ้วนเข้มงวด	✓		✓		✓	53
3	ต้นกล้าทั้งสามต้น อันเป็นเมล็ดพันธุ์ ของเขา			✓	✓	✓	158
4	งานรับส่งลูกด้วยตนเองจึงเป็น ชั่วโมงพิเศษสำหรับเขาและดวงแก้ว เป็นนาฬิกาทอง	✓	✓	✓	✓	✓	171

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1	2	
5	เงินทองของคนอื่นคือเศษกระดาษ	✓	✓	✓		✓	227
6	พ่อของหล่อนั้นถือเป็นช่างเผือก เชือกหนึ่ง	✓		✓	✓	✓	227-228
7	รักทรัพย์ในดินสินในน้ำอันเป็น หยาดเหงื่อแรงงานของคนไทย		✓	✓		✓	245
8	เราเป็นน้ำใช้ใหม่ พระองค์ท่าน เป็นแสงไฟฉายมา	✓	✓	✓	✓	✓	287
9	ตลาดคือส่วนหนึ่งของชีวิต		✓	✓		✓	311
10	สิ่งที่อกงามตามมือและใจขึ้นมา คือยาอายุวัฒนะล้ำค่า	✓				✓	322-323
11	กลไกทุกชิ้นส่วนที่ล้วนคือ องค์ापพทั้งหมด		✓	✓		✓	484
12	เขาผู้นี้คือพ่อหรือพี่ชาย ผู้จะปกป้องพองภัยทุกเมื่อ			✓			530
13	คือน้ำนี้ถ้าไม่ได้แสงไฟก็ไม่เกิด ประกายระยิบระยับ	✓	✓	✓	✓	✓	563
	รวม	8	8	12	5	12	-
	ร้อยละ	61.54	61.54	92.31	38.46	92.31	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ ทั้งหมด 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.61 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาแต่ละคุณลักษณะ และเงื่อนไข พบว่าภาพพจน์อุปลักษณ์ปรากฏในคุณลักษณะความพอประมาณ ร้อยละ 61.54 ความมีเหตุผล ร้อยละ 61.54 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 92.31 แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 38.46 และเงื่อนไขคุณธรรม ร้อยละ 92.31 ของภาพพจน์อุปลักษณ์ทั้งหมด

5. อติพจน์(Hyperbole)

อติพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้สึกหรือความคิดของผู้กล่าวที่ต้องการย้ำความหมายให้ผู้ฟังรู้สึกวาทหนักแน่นจริงจัง เน้นความรู้สึกให้เด่นชัดและน่าสนใจ โดยไม่เน้นความเป็นจริง เพราะต้องการให้ผู้รับสารเกิดความซาบซึ้งและประทับใจซึ่งอาจจะมากเกินไปหรือน้อยเกินไปก็ได้ เพื่อเน้นความรู้สึกมากกว่าความเป็นเหตุเป็นผล มุ่งเร้าอารมณ์และความรู้สึกสะเทือนใจเป็นสำคัญ ภาพพจน์ประเภทนี้นิยมใช้สื่อสารกันมากทั้งในการพูดและการเขียนที่ต้องการแสดงความรู้สึกเพราะสามารถเปรียบเทียบให้เห็นภาพได้ง่ายโดยลักษณะภาพพจน์แบบอติพจน์ที่พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

5.1 ดินดีคอยจับสังเกตฉานกับดวงแก้วอย่างถึยิบ ด้วยสายตา

ประดุจกลองขยายชั้นดี อยากรู้ว่าสองสามภรรยาจะตื่นตื่น
เพียงไหนที่ได้ยินบิดาเอ่ยเช่นนี้ เสมือนเชิญชวนให้มามีส่วนร่วม
ในทรัพย์สินชิ้นใหญ่ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขความลำหลังให้ทันสมัย
ขึ้นมา...เพื่อสู้กับห้างสรรพสินค้าต่างชาติ “ไม่ต้องดีกว่าครับ”
ฉานเอ่ยขึ้น “เพราะเราก็มีลูกค้าประจำมารับถึงที่อยู่แล้ว”
ดวงแก้วลอบระบายลมหายใจ โล่งอกในคำตอบของเขา ยี่สิบปี
ที่ลำบากเลือดตาแทบกระเด็น บัดนี้หล่อนไม่เห็นผู้ใดอยู่ใน
สายตาที่จะบากหน้าไปขอพึ่ง...ยิ่งขอแบ่ง ยิ่งไม่ทำ

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 39)

จากเนื้อความ 5.1 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อติพจน์ ในข้อความที่ว่า “ลำบากเลือดตาแทบกระเด็น” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 39) เป็นภาพพจน์ที่กล่าวเกินความเป็นจริง เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความยากลำบากที่แท้จริง เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึงนายตัดที่ชวนให้ฉานกับดวงแก้วเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของตลาดสดตรีมิตร ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ที่ทันสมัยได้มาตรฐาน แต่ฉานปฏิเสธนายตัดพร้อมกับให้เหตุผลว่ามีลูกค้าประจำมารับถึงที่อยู่แล้ว ทำให้ดวงแก้วรู้สึกโล่งใจเพราะพอใจที่จะพึ่งพาตนเองมากกว่า เพราะตลอดระยะเวลาที่ยี่สิบปีที่ผ่านมาทำให้ฉานและดวงแก้วมั่นใจได้ว่าเขาอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอรับส่วนแบ่งใด ๆ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานและดวงแก้วต่างก็พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ รู้จักประมาณตน เพราะอุปสรรคต่าง ๆ ที่ร่วมต่อสู้ดิ้นรนมาด้วยความยากลำบาก ทำให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยไม่ต้องรบกวนใคร

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉานปฏิเสธการทำธุรกิจครอบครัวในตลาด ตริมิตร ด้วยเหตุผลที่ว่า มีลูกค้าประจำมารับผลผลิตทางการเกษตรถึงที่อยู่แล้ว ซึ่งเป็นเหตุผลที่น่าฟังและเป็นเหตุผลที่สามารถใช้หลีกเลี่ยงปัญหาได้ดี และยังเป็นภาระอันน้อยใจนายตัดอีกด้วย นับว่าฉานใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การที่ฉานและดวงแก้วต่อสู้ชีวิตมาด้วยความยากลำบาก ทำให้เขาได้ประสบการณ์ในการทำงานมากมาย แม้จะต้องเจอกับปัญหาอีกกี่ครั้งก็สามารถแก้ไขได้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานและดวงแก้วใช้ความอดทน เพียรพยายามในการทำงานตลอดระยะเวลาสี่ปี จนทำให้เขาสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวได้จนสำเร็จ

5.2 นางใยให้ค่าจ้างทำงานในร้านวันละ 50 บาท แต่กินอยู่กับนางทั้งสามมือ เปรียบกับที่เคยได้จากพ่อวันละ 500 บาท ขอพิเศษอีกต่างหาก ก็สุดจะเปรียบกันได้ หากหล่อนก็รักทารกน้อยแทบขาดใจ ผลัดกันกับยายของเด็กคอยเปลี่ยนผ้าอ้อม กล่อมให้หลับ กินนมเป็นเวลา...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 47)

จากเนื้อความ 5.2 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อดีตพจน์ในข้อความที่ว่า “รักทารกน้อยแทบขาดใจ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 47) เป็นภาพพจน์ที่กล่าวเกินความจริง เพื่อสื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความรักของดวงแก้วที่มีต่อทารกน้อยอย่างลึกซึ้ง เนื้อความในตอนนี้อ้างถึงดวงแก้วที่หนีออกจากบ้านมาทำงานรับจ้างในร้าน และรับจ้างเลี้ยงดูเด็กกับนางใยถึงแม้ค่าแรงจะน้อย ดวงแก้วก็ต้องควบคุมตนเองให้รู้จักประมาณตน แต่สิ่งที่ทำให้ดวงแก้วยังคงมีกำลังใจและยืนหยัดอยู่ได้คือความรักที่มีต่อทารกน้อยผู้เป็นลูกของยินดีเพื่อนรักของดวงแก้ว ยิ่งได้เลี้ยงดูอย่างต่อเนื่องทุกวัน ก็ยิ่งทำให้ดวงแก้วรักทารกน้อยเหมือนเป็นลูกของตนเอง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ เมื่อคราวที่ดวงแก้วมาอาศัยอยู่กับนางใยใหม่ ๆ นั้นต้องรับจ้างทำงานในร้าน ซึ่งได้ค่าตอบแทนน้อยมากเมื่อเทียบกับเงินที่พ่อให้กับดวงแก้วในแต่ละวัน ดังนั้นดวงแก้วจึงต้องควบคุมการใช้จ่ายของตนเองให้กินอยู่อย่างประหยัด รู้จักประมาณตน ไม่ใช่จ่ายฟุ้งเฟ้อเหมือนเมื่อก่อน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วมีความรักและเมตตาเด็กทารก ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถผูกใจให้ดวงแก้วมีกำลังใจที่จะทำงาน และใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย

ในขณะที่เดียวกันดวงแก้วก็ยังได้รับความเมตตาจากนางใยในฐานะที่เป็นผู้ให้ที่อยู่อาศัย และ ข้าวปลาอาหารแก่ดวงแก้ว

5.3 “...ทำอะไรก็ได้ทุกอย่าง ขอแต่ให้มีไอเดียใหม่ ๆ เท่านั้น...

แต่เกษตรกรอย่างอ่าจี้ ต้นทุนน้อย...กว่าจะขยับที่ละนิด

จนเป็นเนื้อเป็นตัวขึ้นมาได้ เราก็กู้**เงินเหี่ยวแทบจะเป็นเลือด**

เหมือนกัน” อ่าเขยเล่าความอย่างเห็นได้ว่าเหี่ยวแทบจะเป็นเลือด

จริง ๆ “โชคดีนะที่ผมเดินตามรอยพระยุคลบาทมาแต่แรกเริ่ม

พอเป็นคนสนับสนุนให้ทำ แต่ไม่ทันไรแกก็ตาย ทิ้งไร่อสวนไว้ให้

แต่น้องผมเป็นผู้หญิง เขาไม่สนใจ เราก็กเลยได้มาตั้งยี่สิบไร่...

ถามดวงแก้วได้ว่าเราเหนื่อยยากกันเท่าไรหรือว่าจะถึงวันนี้...

ที่จริงผมก็เอาดวงมาลำบากนะ ลำบากมาก...เพราะงานเกษตร

เป็นงานที่ละเอียด ต้องดูแลเหมือนเลี้ยงลูก ตั้งแต่พีชผักเล็ก ๆ

ไปจนถึงผลไม้ต้นโต ๆ ต้องอยู่กับมันตลอดวันกับอีกเกือบครึ่งคืน

คือต้องตื่นแต่ตี...ลำบากครับ ลำบาก...แต่เราทำตามเกษตร

ทฤษฎีใหม่ มีหลักเกณฑ์ในการทำ เดินตามพระองค์ท่านไป...

แล้วก็ได้ผลจริง ๆ ...ได้ผลดีมาก...เลยค่อย ๆ ทำกันมา...พอดี

ได้อาศัยลุงปุ่นกับเด็กแถวนี้ที่เขาเอางานเอาการก็เลยไปได้ เพราะ

ลูกมือก็สำคัญ”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 224-225)

จากเนื้อความ 5.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอดีตพจน์ ในข้อความที่ว่า “เงินเหี่ยวแทบจะเป็นเลือด” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 224-225) เป็นภาพพจน์ที่มีการกล่าวเกินความเป็นจริง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน จนเงินที่ไหลออกมาแทบจะเป็นเลือด เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึง การทำงานของฉานซึ่งเป็นการเกษตรที่ทำตามรอยพระยุคลบาทมาแต่แรกเริ่ม ฉานได้รู้ซึ่งว่างานเกษตรเป็นงานที่ต้องใช้ความอดทน และเพียรพยายามมากที่ต้องใช้เวลาเอาใจใส่ทุกคืนทุกวัน แต่สำหรับฉานแม้งานเกษตรจะหนักและเหนื่อยยากลำบากเพียงใด เขาก็ทำอย่างตั้งใจโดยใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ มีหลักเกณฑ์ในการทำ ประกอบกับมีผู้ช่วย และผู้สนับสนุนที่ดี จึงทำให้ฉานประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ โดยฉานเริ่มต้นกิจการด้วยต้นทุนที่ไม่มาก แล้วจึงค่อยขยับขยายกิจการภายหลัง แล้วจึงเก็บเล็กผสมน้อยจากรายได้ที่มี จนสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวได้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉานเป็นคนที่รู้จักทำงานอย่างคิดวิเคราะห์พยายามเชื่อมโยงหาเหตุผลและที่มาที่ไป จึงมีความคิดใหม่ ๆ ที่จะนำมาพัฒนางานของตนเองอยู่เสมอ

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉานมีภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิต เพราะผ่านประสบการณ์การทำงานที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนด้วยความลำบากมามาก ทำให้ฉานเป็นคนที่เข้มแข็งไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉานประกอบอาชีพโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทำไร่ ทำสวนโดยใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ มีหลักเกณฑ์ในการทำประกอบกับมีผู้ช่วยและผู้สนับสนุนที่ดี จึงทำให้ฉานประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ฉานใช้ความอดทน ความเพียรพยายามในการเอาใจใส่พืชผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการดูแลเป็นอย่างดี เพื่อให้ผลผลิตออกมามีคุณภาพ

5.4 “ก็ดวงตัดสินใจแล้วนี่ว่าหัวเด็ดตีนขาดก็จะไม่ยอมให้พี่

จ่ายเงินเป็นหมื่น ซื้อม้าไล่ให้ดวงเป็นอันขาด...ไ้อ้ย...นี่ถ้าซื้ออะ

ดวงคงนอนหายใจไม่ออกทั้งคืนจริง ๆ เลย...สงสารลูก”

ตอนที่เป็นลูก หล่อนเคยคิดเช่นนี้หรือไม่ ก็ตอบได้ว่า ไม่เคยเลย

ความเป็นแม่นั่นเองสอนหล่อน...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 262)

จากเนื้อความ 5.4 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยในข้อความที่ว่า “หัวเด็ดตีนขาด” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 262) เป็นภาพพจน์ที่กล่าวเกินความเป็นจริงเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจ เนื้อความในตอนนี้อ้างถึง การตัดสินใจของดวงแก้วเมื่อครั้งที่ฉานพาดวงแก้วออกไปซื้อของนอกบ้าน จนกระทั่งมาเจอกำไลราคาแพง จนดวงแก้วไม่กล้าซื้อและตัดสินใจอย่างเด็ดขาดว่าจะไม่ซื้อ เพราะดวงแก้วในบทบาทของผู้เป็นแม่ในขณะนี้รู้ซึ้งแล้วว่าการทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงลูกนั้นยากลำบากมากแค่ไหน

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ดวงแก้วรู้จักประมาณตนเอง รู้ว่าเงินแต่ละบาทแต่ละสตางค์กว่าจะหามาได้นั้นต้องแลกมาด้วยความยากลำบาก จึงควบคุมจิตใจตนเองไม่ให้ซื้อกำไลที่มีราคาแพงวงนั้น

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล เมื่อดวงแก้วนึกถึงความยากลำบากในการทำงานจึงไม่กล้าซื้อกำไลราคาแพง เพราะเห็นว่าเงินจำนวนมากเช่นนี้น่าจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นดีกว่า

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดวงแก้วในบทบาทของผู้เป็นแม่ ในขณะที่รู้ซึ่งแล้วว่าการทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงลูกนั้นยากลำบากมากแค่ไหน ความเป็นแม่ทำให้ดวงแก้วคิดถึงได้ว่าต้องวางแผนการใช้เงินให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด และต้องนึกถึงอนาคตของลูกเป็นสำคัญ

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดวงแก้วเห็นคุณค่าของเงินทอง ซึ่งกว่าจะหามาได้จึงต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่กล้าซื้อเครื่องประดับที่มีราคาแพง

5.5 “ถ้ายังงมงายก่อนแล้วกันนะ ถ้าไม่เกรงใจเจ้าของบ้านละก็...

เกล้ากระหม่อมขอไปล้างหน้าล้างตาหน่อยหนึ่ง เพราะตั้งแต่เช้า

ก็หมกมุ่นอยู่แต่กับเรื่องสมบัติเจ้าคุณปู่จนแทบจะกลับชาติ

ไปเกิดใหม่แล้ว”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 328)

จากเนื้อความ 5.5 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบอุปมาอุปไมย ในข้อความที่ว่า “ตั้งแต่เช้าก็หมกมุ่นอยู่แต่กับเรื่องสมบัติเจ้าคุณปู่จนแทบจะกลับชาติไปเกิด” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 328) เป็นภาพพจน์ที่กล่าวเกินความเป็นจริงเพื่อสื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงการทำงานที่จริงจังจนถึงขั้นเคร่งเครียด เนื้อความในตอนนี้นักกล่าวถึงดินดีที่ช่วยจัดการดูแลเกี่ยวกับที่ดินของนายตัดที่ซื้อมาเพื่อทำการเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งการจัดสรรที่ดินให้กับผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนนั้นทำได้ยากพอสมควรเพราะไม่มีใครยอมเสียเปรียบใคร ดังนั้นดินดีผู้เป็นหลานของนายตัดจึงทำหน้าที่เป็นคนกลางเพื่อดูแลการแบ่งสันปันส่วนที่ดินให้ลงตัวและปราศจากความขัดแย้ง ซึ่งดินดีสามารถทำได้ดีแสดงให้เห็นถึงการจัดการปัญหาอย่างมีเหตุผล ยุติธรรม มีการวางแผนเพื่อรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ดินดีได้รับความไว้วางใจจากนายตัด ให้ไปดูแลการแบ่งสันปันส่วนที่ดินให้ลงตัว เพราะดินดีรู้จักแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล ด้วยการเจรจาหาวิธีการแบ่งที่ดินอย่างเท่าเทียมกัน

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ดินดีจัดสรรที่ดินโดยการวางแผนอย่างรอบคอบ ด้วยเงื่อนไขที่ทุกคนต่างก็ยอมรับ เพื่อไม่ให้มีฝ่ายใดเปรียบเสียเปรียบ ป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ดินดีสามารถจัดการปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่ดินของครอบครัวได้อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว

ตาราง 5 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบอติพจน์ (Hyperbole)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1	2	
1	ลำบากเลือดตาแทบกระเด็น	✓	✓	✓		✓	39
2	รักษารกน้อยแทบขาดใจ	✓				✓	47
3	จนเหงื่อแทบจะเป็นเลือด	✓	✓	✓	✓	✓	224-225
4	หัวเด็ดตีนขาด	✓	✓	✓		✓	262
5	ตั้งแต่เข้าก็หมกมุ่นอยู่กับเรื่องสมบัติเจ้าคุณปู่จนแทบจะกลับชาติไปเกิด		✓	✓		✓	328
	รวม	4	4	4	1	5	-
	ร้อยละ	80.00	80.00	80.00	20.00	100.00	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์แบบอติพจน์ทั้งหมด 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.62 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะ และเงื่อนไข พบว่า ภาพพจน์อติพจน์ปรากฏในคุณลักษณะ ความพอประมาณ ร้อยละ 80.00 ความมีเหตุผล ร้อยละ 80.00 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 80.00 แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 20.00 และเงื่อนไขคุณธรรมร้อยละ 100.00 ของภาพพจน์อติพจน์ทั้งหมด

6. บุคลาธิษฐาน (Personification)

บุคลาธิษฐาน คือ การสมมุติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่มีความคิด สิ่งที่เป็นนามธรรม หรือสัตว์ให้มีสติปัญญา อารมณ์หรือกิริยาอาการ เหมือนมนุษย์เพื่อให้ สิ่งเหล่านั้นเกิดปรากฏการณ์เสมือนเป็น สิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก นึกคิดขึ้นมา แล้วสื่อความรู้สึกออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้

เป็นการเปรียบเทียบโดยนำเอาสิ่งไม่มีชีวิต หรือมีชีวิต แต่ไม่ใช่คน มากล่าวถึงราวกับเป็นคนหรือทำกิจกรรมอย่างคน ลักษณะภาพพจน์แบบบุคคลาธิษฐาน ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

6.1 ...สระชุกเองกว้างใหญ่ กว้างราวทะเลสาบในหมู่บ้าน

นอกเมืองกรุงเทพฯ ปรากฏอยู่ตรงหน้า **น้ำในสระ**

กำลังเล่นกับลมเป็นระลอก แลเห็นสีเขียวสดใส

ล้อมอยู่ทุกด้าน หลังคาโรงเลี้ยงไก่อยู่ไม่ไกลจากสายตา...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 61)

จากเนื้อความ 6.1 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์บุคคลาธิษฐาน ในข้อความที่ว่า “น้ำในสระกำลังเล่นกับลมเป็นระลอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 61) เพราะน้ำเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่สามารถแสดงกิริยาท่าทางได้ แต่เมื่อผู้เขียนนำคำว่า “เล่น” ซึ่งเป็นกิริยาของสิ่งมีชีวิตไปใช้กับน้ำ ทำให้เกิดควมมีชีวิตชีวา ช่วยสร้างจินตภาพผิวน้ำในสระ เมื่อถูกลมพัดจะทำให้เห็นเป็นคลื่นเล็ก ๆ ปรากฏให้เห็นอยู่บนผิวน้ำสีเขียว

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ในสวนแห่งนี้มีสระกว้างราวกับทะเลสาบแล้วยังประกอบไปด้วยโรงเลี้ยงไก่ที่อยู่ไม่ไกลจากสระน้ำแห่งนั้น ทำให้ได้บรรยากาศของการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

6.2 ...**ความอึดอัดขัดข้องของเรื่องมรดกของอีกฝ่าย**

ถูกงานหนักกลืนหาย แม้จะยังอยู่ ยังไม่ไปไหน

แต่ก็ไม่มีโอกาสพลุ่งขึ้นมา...จนกว่าหล่อนจะอยากได้

ของดีมีราคา...ก็เมื่อนั้นแหละ...งานต่อปากต่อคำและ

น้ำหูน้าตาจะเริ่มขึ้น...ครั้นแล้วก็จบลงอย่างสั้น ๆ ง่าย ๆ

‘ที่ขัดคอก็เพราะเห็นว่าดวงจะใช้สักกี่ครั้ง อย่างดี

ก็สองครั้ง ราคาคั้งสามพัน’ สามพันสำหรับคนเพิ่งเริ่ม

ตั้งตัวก็มากมายเหมือนกัน ‘กระเป๋ารองเท้าแพงหน่อย

ยังได้ใช้ทุกวัน...แต่เสื้อผ้าแพง ๆ ไม่คุ้ม’ เขาบรรยายให้ฟัง

เชิงต่อว่า คล้าย ๆ หล่อนกำลังล้างผลาญเขา

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 204-205)

จากเนื้อความ 6.2 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบบุคคลาธิษฐาน ในข้อความที่ว่า “ความอึดอัดขัดข้องเรื่องมัธยัสถ์ของอีกฝ่าย ถูกงานหนักก่อกลิ้นหาย” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 204–205) เพราะ “งานหนัก” นั้นเป็นการบรรยายถึงสภาพของงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต แต่นำมาเลียนแบบอาการของสิ่งที่มีชีวิต คือ “กลิ้น” เป็นอาการของการทำให้บางสิ่งบางอย่างหายไปในทางปากและผ่านทางลำคอ ในที่นี้เป็นการบรรยายความรู้สึกของดวงแก้วเมื่อมาอาศัยอยู่กับฉานก็รู้สึกอึดอัดที่ต้องใช้ชีวิตอย่างประหยัด มัธยัสถ์ แต่เนื่องจากดวงแก้วต้องทำงานหนักทุกวัน จึงทำให้ลืมความรู้สึกเหล่านี้ไปมันหายไปคล้ายกับ “การกลิ้น” เวลาที่ดวงแก้วอยากได้ข้าวของราคาแพง ๆ ก็จะถูกฉานปรามไว้เสมอ เพราะอยู่ในช่วงเริ่มตั้งตัวใหม่ การจะซื้อหาอะไรต้องอยู่ในกรอบของความพอเพียงและประหยัด

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ฉานได้พยายามพูดอธิบายให้ดวงแก้วเห็นคุณค่าของเงิน และให้ดวงแก้วได้ตระหนักรู้ว่าสถานะของครอบครัวไม่เหมาะที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ควรรู้จักประมาณตน

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉานสามารถใช้เหตุผลอธิบายถึงความจำเป็นของสิ่งของต่าง ๆ และความคุ้มค่าของคุณประโยชน์ที่ใดจะได้รับ เมื่อเทียบกับราคาแล้วควรจะซื้อหรือไม่ หากไม่สมเหตุสมผลฉานก็ไม่เห็นด้วยที่ต้องเสียเงินซื้อ

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ฉานเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มองการณ์ไกล แม้ในเวลาที่ยอดอยากได้ของใช้ราคาแพง ฉานจะคอยห้ามปรามและเตือนสติดวงแก้วให้นึกถึงคุณค่าของเงิน

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ความยากลำบากสอนให้ดวงแก้วรู้จักอดทน และกินอยู่อย่างมัธยัสถ์ เพราะเป็นหนทางที่จะทำให้คนที่เริ่มตั้งตัว สามารถเก็บหอมรอมริบได้

6.3 ...“คือผมชอบบรรยายกาศนะปู่ ชอบน้ำกว้าง ๆ เวลา

มันเล่นกับแสงอาทิตย์ มันสวยโงะ” “มันตอนมีลม

ช่วยเหมือนกัน น้ำต้องมีระลอก มันถึงจะเล่นแสงสวย”

นายตัดพูดพลางหลับตา หมอนลูบลมหนุนคอของเขา

พาดสบาย ไม่แข็ง ไม่เกร็ง ไม่เครียด “ถ้าไม่ครบดินน้ำ

ลมไฟมันก็ไม่เป็นโลก ไม่เป็นชีวิตเองชีวิตซ้ำ แล้วดินกับน้ำ

น้ำกับลม ลมกับไฟก็ต้องไปด้วยกัน ส่งเสริมกันมั่ง

ขัดแย้งกันมั่ง แต่ถ้าเราทำเป็น เราก็เอา ‘เสริม’ กับ ‘แย้ง’

นั่นแหละมาเล่นกัน เล่นจนมันคุ้นกันสนิทกันจนไอ้ข้างเสริม

ก็คิดว่ามีไอ้ข้างแย้งไว้มั่ง มันก็ดีเหมือนกัน...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 235)

จากเนื้อความ 6.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน ในข้อความที่ว่า “น้ำเล่นแสงอาทิตย์” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 235) ซึ่งเป็นพฤติกรรมของน้ำกับแสง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต แต่นำมาเลียนแบบกิริยาอาการ “เล่น” ของสิ่งมีชีวิต เพื่อช่วยสร้างภาพพจน์และจินตภาพให้กับผู้อ่าน ผู้อ่านจะนึกถึงภาพน้ำเมื่อถูกระทบด้วยแสงจากพระอาทิตย์จะทำให้เกิดแสงเป็นประกายระยิบระยับ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงความสมดุลในการใช้ชีวิต และความสัมพันธ์กันระหว่าง น้ำ ลม และไฟ ก่อให้เกิดโลกนี้ขึ้นมา

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล น้ำมีคลื่นเพราะมีลมช่วยดัน ดิน น้ำ ลม ไฟ รวมกันก่อเกิดเป็นโลก ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นบนโลกนี้ล้วนมีเหตุและปัจจัย

6.4 ...ยลโฉมก็เช่นกัน...หล่อนอยู่กับไร่กับสวนมานาน ช่วยพ่อแม่

ชายของคุณแลสวนในยามว่างจากคูหนังสือ เนื่องด้วยหล่อนไม่เคยคูหนังสือเรียนอย่างเดียวเหมือนเด็กส่วนใหญ่ เพราะพ่อบอกว่า ต่อไปวันข้างหน้าโลกจะกว้างกว่านี้ มีการแข่งขันชิงดีกันมาก หากเราไม่รอบรู้ มักรู้แต่ตัวอักษรในหนังสือ ไม่เคยรู้เรื่องอื่น **ความไม่รอบรู้อาจฆ่าเราได้** ในบางโอกาสที่คับขันเหมือนกัน...

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 448)

จากเนื้อความ 6.4 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน ในข้อความที่ว่า “ความไม่รอบรู้อาจฆ่าเราได้” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 448) เพราะ “ความรอบรู้” ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต แต่นำมาเลียนแบบกิริยาอาการ “ฆ่า” ของสิ่งมีชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ในที่นี้เป็นคำสอนของฉานผู้เป็นพ่อของยลโฉม ที่ต้องการสอนยลโฉมให้รู้ว่าสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ไม่ได้อยู่ในหนังสือแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เรายังต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ที่อยู่รอบ ๆ ตัวอีกด้วย

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ฉานสอนให้ยลโฉมรู้จักใช้ชีวิตอย่างรู้เท่าทัน โดยเฉพาะในโลกอนาคตที่พัฒนาก้าวไกลเรื่อย ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง จึงต้องหาความรู้และประสบการณ์ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ในอนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฐานปลูกฝังให้ยลโหมให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้ ไม่ใช่แต่เพียงในหนังสือเรียนเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความรู้ที่หลากหลาย และเป็นต้นทุนของการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า

ตาราง 6 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบบุคคลาธิษฐาน (Personification)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1	2	
1	น้ำในสระกำลังเล่นกับลมเป็นระลอก	✓					61
2	ความอึดอัดขัดข้องเรื่องมัธยัสถ์ ของอีกฝ่าย ถูกงานหนักกลืนหาย	✓	✓	✓		✓	204-205
3	น้ำเล่นแสงอาทิตย์		✓				235
4	ความไม่รอบรู้อาจฆ่าเราได้			✓	✓		448
	รวม	2	2	2	1	2	-
	ร้อยละ	50.00	50.00	50.00	25.00	50.00	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่า มีการใช้ภาพพจน์แบบบุคคลาธิษฐานอยู่ทั้งหมด 4 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 4.49 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด ซึ่งเมื่อได้พิจารณาในแต่ละคุณลักษณะและเงื่อนไข พบว่า ภาพพจน์บุคคลาธิษฐาน ปรากฏในคุณลักษณะความพอประมาณ ร้อยละ 50.00 ความมีเหตุผล ร้อยละ 50.00 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 50.00 แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 25.00 และเงื่อนไขคุณธรรมร้อยละ 50.00 ของภาพพจน์บุคคลาธิษฐานทั้งหมด

7. สัทพจน์ (Onomatopoeia)

สัทพจน์ คือ การใช้ถ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรีเสียงร้องของสัตว์หรือเลียนเสียงกิริยาอาการต่าง ๆ ของคน การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน จะช่วยสื่อให้ผู้รับสารรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงโดยธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ และเห็นกิริยาอาการของสิ่งนั้น ๆ ด้วย ลักษณะภาพพจน์แบบสัทพจน์ที่พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

7.1 ถึงอย่างไรเขาก็ต้องพลอยสมทบคุยกับอีกคน โดยเด็กชายฉวย

กำลังอธิบายยอด ๆ เรื่องการตัดและบรรจุผักผลไม้ที่ต้อง
ใช้ความระมัดระวัง และละเอียดรอบคอบเป็นอย่างยิ่ง
“ทำไมไม่คิดจะส่งขายเมืองนอกมั่งละน้อง” เพื่อนของยอดยิ่ง
ถามไถ่ เพราะนับแต่เดินมาด้วยกันโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยบรรยาย
แต่เด็กชายวัยสิบสามปี ผู้คุ้นชินกับปลา เบ็ด ไก่ พืชผักและ
ไม้ผลภายในเนื้อที่ยี่สิบไร่นี้ สามารถเล่ารายละเอียดและ
กรรมวิธีทุกขั้นตอนในการทำเกษตรผสมผสานได้อย่างคล่องแคล่ว
“พ่อเคยคิดเหมือนกัน แต่ก็ยังทำไม่ได้เพราะติดขัดเงินทุน
ก็เลยทำแค่เล็ก ๆ ไปก่อน...”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 69)

จากเนื้อความ 7.1 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์สัทพจน์ ในข้อความที่ว่า “เด็กชายฉาย
กำลังอธิบายยอด ๆ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 69) เป็นภาพพจน์ที่เลียนแบบเสียงพูด
แสดงให้เห็นถึงลักษณะการพูดที่ต่อเนื่อง ไม่หยุด เนื้อความในตอนนี้นำกล่าวถึงเด็กชายฉาย
อธิบายถึงการทำการเกษตรแบบผสมผสานให้กับเพื่อน ๆ ของยอดยิ่งที่เข้ามาศึกษาดูงานในสวน
โดยเด็กชายฉายสามารถอธิบาย และตอบคำถามต่าง ๆ ได้อย่างฉะฉาน คล่องแคล่ว เพราะเป็น
สิ่งที่เขาเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ เนื้อความได้บรรยายให้เห็นถึงวิถีชีวิต
ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง เริ่มต้นจากทำสวนเล็ก ๆ และค่อย ๆ ขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้น
ทีละน้อย โดยคุณต้นทุนและกำลังของตนเอง เป็นการบริหารงานอย่างประมาณตน

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ฉายสามารถอธิบายรายละเอียด เชื่อมโยง
เหตุผล และที่มาที่ไปของกิจการในไร่นาได้ดี สามารถอธิบายเหตุผลที่ยังส่งผลผลิตไปเมืองนอก
ไม่ได้ เพราะติดขัดเรื่องเงินทุน ซึ่งเป็นการอธิบายที่สมเหตุสมผล

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ฉายเป็นเด็กที่ได้รับการปลูกฝังให้
เป็นเด็กที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม และสร้างสรรค์ ภูมิต้านทานสังคม
ภายนอก ซึ่งจะส่งผลให้ฉายเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างสรรค์สังคมได้ในอนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 1 เงื่อนไขความรู้ ฉายมีความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถเล่า
รายละเอียดและกรรมวิธีทุกขั้นตอนในการทำเกษตรผสมผสานได้อย่างคล่องแคล่ว ตั้งแต่
การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการบริหารที่ดินทุกตารางนิ้วในพื้นที่เดียวกัน

7.2 นายัดศบบายใจเมื่อได้มานั่งใกล้ตลิ่ง แลเห็นน้ำในลำคลอง

กลอกกลิ้งไปมาตามแรงเรือหางยาว กระทบแสงแดดฉายฉาน
เป็นลำเป็นลอนเป็นลูกแล้วม้วนลี้กลงไปกลายเป็นคลื่นขนาดย่อม
แม้กระไอแดดจะแผดผ่าวเข้ามา **เสียงเครื่องยนต์จะดังปิด
ปิด ปัด ปัด ภูต อย่างไร เขาก็รู้สึกดีที่ได้เห็นลำคลอง** เนื่องด้วย
ตึกที่อยู่ปัจจุบันเป็นตึกออฟฟิศทันสมัย ช่วยให้กลายเป็นเศรษฐี
ผู้มีเงินสมัยใหม่ท่ามกลางแม่น้ำเรือแพนาวา ไม่เหมือนยามไม่มี
จะกินต้องดิ้นรนอยู่ริมน้ำ บางคำคืนก็มกึ่ง มุ่งผ้าขาวม้าผืนเดียว
กลับผูกพันเกาะเกี่ยวเห็นคุณค่า เมื่อได้กลับมาใกล้ชิดยามใด
นายัดศบบายเบิกบาน

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 109)

จากเนื้อความ 7.2 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์สัทพจน์ ในข้อความที่ว่า “เสียงเครื่องยนต์
จะดังปิด ปัด ปัด ภูต อย่างไร เขาก็รู้สึกดีที่ได้เห็นลำคลอง” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า
109) เป็นภาพพจน์ที่เลียนแบบเสียงเครื่องยนต์ของเรือหางยาว แสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม
และบรรยากาศของตลิ่งริมลำคลอง เนื้อความในตอนนี้นำถึงนายัดศบบายผู้มีพร้อมทุกอย่าง
ทั้งที่อยู่อาศัย ทรัพย์สินเงินทอง ชีวิตสุขสบายทุกอย่าง เมื่อนายัดได้กลับมาอยู่ตลิ่งริมน้ำ
ลำคลองทำให้นึกย้อนไปถึงชีวิตของตนเองตอนเมื่อคราวที่ลำบาก ต้องต่อสู้ดิ้นรนทำมาหากิน
ใช้ชีวิตอยู่ริมน้ำ แต่ด้วยความอดทน พากเพียร รู้จักประมาณตน ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ทำให้
นายัดศบบายมีชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับ

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ นายัดศบบายมีได้เพราะขยันทำมาหากิน
รู้จักประมาณตน ถ้านายัดไม่เก็บออมเงินทอง กินอยู่อย่างฟุ่มเฟือย เขาจะไม่สามารถยกระดับ
ฐานะของเขาได้เลย

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นายัดศบบายมีการวางแผนและยกฐานะ
ตนเองขึ้นทีละน้อย ด้วยการทำมาหากินด้วยความยากลำบาก รู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตไปสู่
อนาคต

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม นายัดศบบายใช้ความอดทน และความเพียรพยายาม
ในการทำมาหากิน ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ทำให้นายัดศบบายมีชีวิตที่ดีขึ้นและยกระดับฐานะตนเอง
จนกลายเป็นเศรษฐีในที่สุด

7.3 คบกันมาเกือบสองปีนับจากหล่อนเข้ามาหาวิทยาลัยปีที่ 1

ตอนนั้นเขายังอยู่ปี 4 แม้คะแนนไม่สู้ดีเท่าไรนัก ยอดยิ่งก็ ‘ลาก’ ตัวเองจนจบออกมาได้ พ่อของเขาดีใจเป็นหนักหนา... จึงให้ของขวัญที่นิยมกันเกลื่อนตา นั่นคือซื้อพาหนะคันงามให้ลูกชายขี่ แต่หญิงสาวผู้ถูกเคี้ยวกรำมาถีบ กลับไม่รู้สึกละอายใจ ยามเมื่อเขาขับรถโฉบเฉี่ยวมาจอดอยู่หน้าร้านเล็ก ๆ ของบิดาที่มีมารดาและบางคราวก็หล่อนด้วย ช่วยกันขายผักผลไม้ จึงมีว่าเขาจะทำหน้าเห่อเพียงไหน หล่อนก็ทำไม่รู้ไม่ชี้ ยังขี้จรรย์านคู้ใจ ติดกระดิ่งกริ่ง ๆ มิหนำซ้ำยังชวนเขาขี้จรรย์านเสียอีกด้วย

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 120)

จากเนื้อความ 7.3 ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์แบบสัทพจน์ ในข้อความที่ว่า “ติดกระดิ่งกริ่ง ๆ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 120) เป็นภาพพจน์ที่เลียนแบบเสียงกระดิ่งของรถจักรยาน เนื้อความในตอนนี้นำถึงยลโฉม หญิงสาวผู้ที่ได้รับการอบรม ปลูกฝังให้รู้จักประมาณตน ใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ เห็นได้จากการที่ ยอดยิ่งขับรถยนต์มาอวด แต่ยลโฉมก็ไม่ได้รู้สึกว่ายากได้ ยากมีแต่อย่างใด ยลโฉมไม่ได้แสดงอาการตื่นเต้น หรือสนใจรถยนต์คันใหม่ของยอดยิ่งเลย ยังคงขี่รถจักรยานคันเดิม และยังชวนยอดยิ่งขี่จักรยานอีกด้วย

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 1 ความพอประมาณ ยลโฉมได้รับการอบรม ปลูกฝังให้รู้จักประมาณตน ใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ ดังจะเห็นได้จากการที่ยอดยิ่งขับรถยนต์มาอวด แต่ยลโฉมก็ไม่ได้รู้สึกว่ายากได้ ยากมีแต่อย่างใด

คุณลักษณะข้อที่ 2 ความมีเหตุผล ยลโฉมเห็นว่าการมีรถยนต์ ยังไม่จำเป็นกับชีวิตของตนเองในวัยนี้จึงไม่แสดงอาการเห่อรถใหม่ของยอดยิ่ง นับว่ายลโฉมมีความคิดเป็นของตนเอง มีเหตุผล รู้ว่าสิ่งไหนจำเป็นหรือไม่จำเป็น

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ยลโฉมมีความคิดที่หนักแน่นไม่หวั่นไหวไปตามกระแสสังคม แม้ยอดยิ่งขับรถยนต์มาอวด แต่ยลโฉมก็ไม่ได้รู้สึกว่ายากได้ เพราะเป็นว่ายังไม่จำเป็น

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ยลโฉมมีคุณธรรมในเรื่องความประหัยต โดยจะเห็นว่ายลโฉมปั่นจักรยานแทนที่จะนั่งรถยนต์กับยออดีง และยังชวนยออดีงให้ปั่นจักรยานด้วยกันอีกด้วย

7.4 เสียงหัวฉิดน้ำกำลังรดต้นผักตั้งชูซ่า เมื่อเหลียวไป

ทางขวาก็เห็นฝอยน้ำกำลังกระเซ็นเป็นสายตามแนวแปลง
ที่ยกสูงทั้งซ้ายและขวา ยอดผักแตกใบเขียวขจี ในยาม
ตะวันรอนอ่อนแสงเช่นนี้ สิ่งท่งอกงามตามมือและใจขึ้นมา
คือยาอายุวัฒนะล้ำค่า

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 322-323)

จากเนื้อความ 7.4 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์ลัทพจน์ ในข้อความที่ว่า “เสียงหัวฉิดน้ำกำลังรดต้นผักตั้งชูซ่า” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 322-323) เป็นภาพพจน์ที่เลียนแบบเสียงน้ำจากหัวฉิดน้ำที่ตกกระทบลงบนต้นผัก เนื้อความในตอนนี้กล่าวถึง สภาพบรรยากาศของสวนผักที่ ประกอบไปด้วยแปลงผักเขียวขจี และน้ำที่ถูกฉิดพ่นเป็นฝอย ท่ามกลางสวนผักอันอุดมสมบูรณ์นี้เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากแรงกายแรงใจ ก่อเกิดเป็นผลผลิตที่เติบโตอย่างงดงาม ซึ่งเปรียบเป็นอายุวัฒนะหรือยาบำรุงร่างกายอย่างดีนั่นเอง

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่งอกงาม ซึ่งเป็นผลของความพากเพียรพยายาม ก่อเกิดเป็นผลผลิตที่เติบโตอย่างงดงาม ซึ่งเปรียบเป็นอายุวัฒนะหรือยาบำรุงร่างกายอย่างดี

ตาราง 7 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบสัจพจน์ (Onomatopoeia)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				เลขหน้า	
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1		2
1	เด็กชายฉายกำลังอธิบายยอด ๆ	✓	✓	✓	✓	69	
2	เสียงเครื่องยนต์จะดังบี๊ด บี๊ด บี๊ด วูด วูด วูด อย่างไร เขาก็รู้สึกดีที่ได้เห็นลำคลอง	✓		✓		✓	109
3	ตีดกระดิ่งกริ่ง ๆ	✓	✓	✓		✓	120

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1	2	
4	เสียงหัวเราะน้ำกำลังรดต้นผักดังซู่ซ่า					✓	322-323
	รวม	3	2	3	1	3	-
	ร้อยละ	75.00	50.00	75.00	25.00	75.00	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่า มีการใช้ภาพพจน์แบบสัทพจน์ ทั้งหมด 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.49 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะ และเงื่อนไข พบว่า ภาพพจน์สัทพจน์ ปรากฏในคุณลักษณะ ความพอประมาณ ร้อยละ 75.00 ความมีเหตุผล ร้อยละ 50.00 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 75.00 แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 25.00 และเงื่อนไขคุณธรรม ร้อยละ 75.00 ของภาพพจน์สัทพจน์ทั้งหมด

8. สัญลักษณ์ (Symbol)

สัญลักษณ์ คือ การเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน คำที่ใช้เรียกนั้น เกิดจากการเปรียบเทียบและตีความซึ่งมีการใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปอาจจะเป็น คำๆ เดียว ข้อความ บุคคลในเรื่องอาจเป็นเรื่องเฉพาะตอนหรือเรื่องๆ หนึ่งก็ได้ ลักษณะภาพพจน์ แบบสัญลักษณ์ที่พบในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ที่มีความสอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

8.1 หน้าตาเศร้าหมองของกรรเจียกจึงเป็นที่สังเกตทั่วไป

นับตั้งแต่พนักงานในคอนโดมิเนียมผู้ช่วยในร้าน รวมทั้ง พ่อแม่และพี่ชาย ‘ถ้าเราอยากลงดีกับเรื่องนี้ เราก็ต้อง ไม่แคร์จริงไหม’ เกือบสกลเอ่ยกับน้องสาว ‘ฉันเสียตาย เราก็จริงแต่นี้ก็อีกทีก็ดีเหมือนกัน เราจะได้รู้ว่า **หมาจิ้งจอก** เดียวนี้มันเยอะ ถ้าไม่ระวังตัวก็ได้เลือด’ หกนาฬิกา ของทุกวันจึงไม่มีความหมายสำหรับกรรเจียกอีกต่อไป มีแต่ผู้ช่วยมาเปิดร้าน บริการลูกค้าขาประจำจนกว่า จะถึงแปดนาฬิกาหรือกว่านั้น เจ้าของร้านจึงจะปรากฏตัว

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 543)

จากเนื้อความ 8.1 ผู้เขียนใช้ภาพพจน์สัญลักษณ์ ในข้อความที่ว่า “หมาจิ้งจอก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 543) เป็นสัญลักษณ์ของความหลอกลวง เจ้าเล่ห์ ในที่นี้หมายถึงยอดยี่งที่คบหากับกรรเจียกเพื่อหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจเท่านั้น ไม่ได้มีความจริงใจกับกรรเจียกเลย เมื่อหมดผลประโยชน์ ยอดยี่งก็ทอดทิ้งกรรเจียกไม่มาสนใจใยดีอีกเลย ลักษณะที่ยอดยี่งแก้งสนิสนมกับกรรเจียกเพื่อหวังผลประโยชน์นั้น เป็นพฤติกรรมของคนเจ้าเล่ห์ จึงใช้คำว่า “หมาจิ้งจอก” เป็นสัญลักษณ์

เนื้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

คุณลักษณะข้อที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เมื่อกรรเจียกผ่านประสบการณ์สะท้อนใจ ทำให้กรรเจียกเข้าใจความรักมากขึ้นว่าไม่ได้มีแต่ความสุขสมหวังเท่านั้น แต่ยังมีด้านมืดที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดและเป็นทุกข์อีกด้วย

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม เหตุการณ์ที่กรรเจียกถูกยอดยี่งหลอกลวง ทำให้กรรเจียกรู้จักใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ไม่เพลอใจไปรักใคร่ง่าย ๆ อีก

ตาราง 8 แสดงการใช้ภาพพจน์แบบสัญลักษณ์ (Symbol)

ที่	เนื้อความ	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					เลขหน้า
		คุณลักษณะ ข้อที่			เงื่อนไข ข้อที่		
		1	2	3	1	2	
1	หมาจิ้งจอก			✓		✓	543
	รวม	-	-	1	-	1	-
	ร้อยละ	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00	-

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์แบบสัญลักษณ์ ทั้งหมด 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.12 ของภาพพจน์ที่ใช้ทั้งหมด ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะ และเงื่อนไข พบว่า ภาพพจน์สัญลักษณ์ ปรากฏในคุณลักษณะ ความพอประมาณ ร้อยละ 0.00 ความมีเหตุผล ร้อยละ 0.00 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ร้อยละ 100.00 แสดงถึงเงื่อนไขความรู้ ร้อยละ 0.00 และเงื่อนไขคุณธรรมร้อยละ 100.00 ของภาพพจน์สัญลักษณ์ทั้งหมด

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ข้อ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไข 2 ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ครบทุกข้อ โดยได้จัดเรียงลำดับความถี่ที่คิดเป็นค่าร้อยละของการใช้ภาพพจน์ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากมากไปน้อย ดังนี้

1. นามนัย (Metonymy)	มีการใช้ร้อยละ 33.71
2. อุปมา (Simile)	มีการใช้ร้อยละ 19.10
3. ปรพากย์ (Paradox)	มีการใช้ร้อยละ 16.85
4. อุปลักษณ์ (Metaphor)	มีการใช้ร้อยละ 14.61
5. อติพจน์ (Hyperbole)	มีการใช้ร้อยละ 5.62
6. บุคคลาธิษฐาน (Personification)	มีการใช้ร้อยละ 4.49
7. สัทพจน์ (Onomatopoeia)	มีการใช้ร้อยละ 4.49
8. สัญลักษณ์ (Symbol)	มีการใช้ร้อยละ 1.12

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ดังกล่าวนั้น พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ทุกประเภทรวมทั้งหมด 89 ครั้ง โดยภาพพจน์แต่ละประเภทได้สะท้อนให้เห็นถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ข้อ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ส่วนเงื่อนไข 2 ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ครบทุกข้อ และภาพพจน์ที่มีการใช้ในวรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทนามนัย มีการใช้ถึงร้อยละ 33.71 ทั้งนี้เพราะลักษณะของวรรณกรรมเรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของ กฤษณา อโศกสิน นั้นมีการใช้

สำนวนที่คมคายลึกซึ้ง และเป็นถ้อยคำที่ต้องการให้ผู้อ่านตีความเพื่อค้นหาความหมายที่แฝงอยู่ในถ้อยคำนั้น ทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน

ส่วนการใช้ภาพพจน์ที่มีการใช้ในวรรณกรรม เรื่อง “น้ำเล่นไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในลำดับรองลงมา และมีรายละเอียดการใช้ที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทอุปมา อุปมาภพ และอุปลักษณะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาพพจน์ดังกล่าวเป็นลักษณะภาพพจน์ที่มีการนำมาใช้ได้ง่ายในชีวิตประจำวัน และทำให้การสื่อความในเรื่องราวต่าง ๆ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากการเปรียบเทียบซึ่งอาจเป็นสิ่งที่มีความคุ้นเคยที่ใกล้เคียงกันหรือบางครั้งอาจเปรียบเทียบจากความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และภาพพจน์ที่มีการใช้น้อย ได้แก่ ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ บุคลาธิษฐาน สัทพจน์ และการใช้สัญลักษณ์ตามลำดับ อาจเป็นเพราะเป็นลักษณะภาพพจน์ที่ซับซ้อนและพลิกแพลงมากเกินไปสำหรับการนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อย่างไรก็ตาม กลวิธีการนำเสนอเนื้อเรื่องของ กฤษณา อโศกสิน ยังคงลักษณะการสร้างจินตภาพให้เกิดความสมจริง โดยใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ ประณีต สละสลวย ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจและมุ่งนำเสนอแนวคิดที่สร้างสรรค์ เชิดชูคุณธรรม และสร้างสรรค์สังคมเมื่อมีการใช้ภาพพจน์ต่าง ๆ เข้ามาเสริมภายในเรื่อง จึงทำให้วรรณกรรมของ กฤษณา อโศกสิน มีความโดดเด่นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า

1. ควรมีการศึกษาวรรณกรรมของนักเขียนอื่น ๆ ไม่จำกัดเฉพาะงานที่ได้รับรางวัลซีไรต์ เพื่อจะได้ศึกษาถึงการใช้ภาพพจน์ในงานวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ อันเป็นสื่อสะท้อนความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. นอกจากศึกษาการใช้ภาพพจน์ในวรรณกรรมแล้ว ควรศึกษางานวรรณกรรมในด้านการใช้โวหารในวรรณกรรมด้วย เพื่อจะได้ศึกษาวิธีการเขียนโดยใช้โวหารประเภทต่าง ๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

บรรณานุกรม

- กระแสร มาลาภรณ์. (2528). **มนุษย์กับวรรณกรรม** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเอส
ปรินติ้งเฮาส์.
- กฤษณา อโศกสิน [นามแฝง]. (2553). **น้ำเล่นไฟ**. กรุงเทพฯ: เพื่อนดี.
- กฤษณา อโศกสิน [นามแฝง]. (2547). **ปูนปิดทอง** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ดับเบิ้ลนายน์.
- กฤษณา อโศกสิน [นามแฝง]. (2554). **วรรณคดีวิจารณ์** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- จรัส สุรพิมาน. (2553). **การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร
อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ วท.บ., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- จันทน์กะพ้อ [นามแฝง]. (8 มีนาคม 2555). **รางวัลซีไรต์ (S.E.A. WRITE AWARD) ตอน
กฤษณา อโศกสิน**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2556, จาก [http://noknoi.com/magazine/
series.php?id=1654](http://noknoi.com/magazine/series.php?id=1654).
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). **แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข**.
วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 42(6), 41-47.
- ชนิกานต์ กุ้เกียรติ. (2540). **การศึกษาวิเคราะห์นวนิยาย ของ กฤษณา อโศกสิน ที่ได้รับ
รางวัล: พัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละครและกลวิธีการประพันธ์**. วิทยานิพนธ์ อ.บ.,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชาติบุษย์ นฤตม. (2550). **โศกภาพพจน์ในวรรณกรรมซีไรต์ที่สื่อสะท้อนสภาพการเมืองไทย**.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ฐาพร [นามแฝง]. (2542). **ศิลปินแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พรีนท์.
- บุปผา บุญทิพย์. (2553). **การเขียน** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพฤทธิ์ สุขไย. (2553). **การพัฒนารูปแบบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สู่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1. รายงานการวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาตาก เขต 1, ตาก.**
- เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์. (2554). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม**. พะเยา:
มหาวิทยาลัยพะเยา.

- พรรณษา พลอยงาม. (2551). **วิเคราะห์การใช้ภาษา กลวิธีการเขียน และโลกทัศน์ในบทความของ นิติภูมิ นวัรัตน์ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พลาดิษฐ์ สิทธิชัยกิจ. (2549). **ใต้ร่มพระบารมีปกเกล้าฯพระเจ้าจรัญธิราชในหลวง (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2542). **๘ สถิตเหนือเกล้าฯ นเรศวร**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- มีบุญ [นามแฝง]. (2550). **ความสุขของพ่อ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วชิระ ดวงมาตย์พล. (2551). **การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนพุดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น**. รายงานการวิจัย. โรงเรียนพุดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน, พิเชิด พิทักษ์เทพสมบัติ. (2551). **รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาวิจัยเพื่อขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดินป่า และการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. รายงานการวิจัย. ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สาขาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชุดที่ 2, กรุงเทพฯ.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (27 กรกฎาคม 2556). **กฤษณา อโศกสิน**. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2556, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>.
- วีรวรรณ ศรีสำราญ. (2533). **สถานภาพสตรีไทยในนวนิยาย ของ กฤษณา อโศกสิน (พ.ศ.2497-2530)**. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วีระชาติ ศิริไกรวัฒนวงศ์. (2552). **การวิเคราะห์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สันทัต จันทรชูน. (2549). **การใช้คำ ภาษิต และโวหารในวรรณกรรมเพลงบอกของเพลงบอกสร้อย เสียงเสนาะ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **พระมหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงประชา**. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2544). **ใต้เบื้องยุคลบาท** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีนิตติ้ง.

สุริยา รัตนกุล. (2544). **อรรถศาสตร์เบื้องต้น**. ม.ป.ท.

เสฐียรโกเศศ [นามแฝง]. 2546. **การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ศยาม.

เสาวภา ธานีรัตน์. (2553). **วรรณกรรมศึกษา ตอน การศึกษาวรรณคดี**. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

อรัญญา เลิศวิทยาวิวัฒน์. (2550). **การพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงโดยวิธีการย้าเตือนกับนักเรียนพาณิชยกรรมคอมพิวเตอร์ ห้อง พค. 202**. รายงานการวิจัย. โรงเรียนลำปางเทคโนโลยี (แลมป์-เทค), ลำปาง.

อัลภา อัลภาชน์. (2529). **พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน**. วิทยานิพนธ์ อ.ม., บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อุดม เชยกีวงศ์. (2550). **พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช (รัชกาลที่ 9) เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ: แพลทินัม.

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	ศิรินทร์วรรณ พันธุ์วงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	21 ตุลาคม 2526
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 16 ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56150
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม เลขที่ 280 หมู่ที่ 3 ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56120
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู คศ.2 สายผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2556	ครู คศ.2 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2553	ครู คศ.1 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2553	ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านหลวง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2548	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย